

अनुक्रमणिका.

पृष्ठ.

पुरुषनां लक्षणोनुं स्वरूप १-२९
स्त्रीनां लक्षणोनुं स्वरूप २९-५०
अश्वोनां चिह्नोनुं स्वरूप ५१-९७
हस्तीनां लक्षणोनुं स्वरूप ९७-१३१
वल्गुनां लक्षणोनुं स्वरूप १३१-२११
ग्रंथनी रचना संबंधी उल्लेख २१२-२१३
स्वप्न विचार २१४-२२४

पुस्तक मलवानुं ठेकाणुं
श्रावक जीमसिंह माणक,

जैन पुस्तको अने तीर्थोना नकशा प्रसिद्ध करनार तथा वेचनार.
मोमवी शाकगळी, मुंबई.

Printed by B. C. Shedge, at the Nirnaya-sagar
Press, 23, Kolbhat Lane, Bombay.

Published by Shriji Manick, Mandvi,
Nackgalli Bombay

પીઠ એ ચાર વસ્તુઠે જો ટુંકી હોય, તો તે ઉત્તમ માણસને ઘેર ઘણું ડ્રવ્ય હોય.

વલી જેઠની આંગલીઠનાં સઘલાં પર્વો, ત્વચા, દાંત, નલ અને કેશ એ પાંચે સૂક્ષ્મ હોય, તે માણસ ઘણાં વર્ષો સુધી જીવે.

વલી જેઠની કુક્ષિ, પેટ, ઠાતી, નાસિકા, શાંધ અને લલાટ એ ઠ વસ્તુઠે ટુંચી હોય, તે માણસને ઉત્તમ કર્મોવાળો જાણવો, 'એમ સામુદ્રિક શાસ્ત્ર કહે છે.

વલી જેઠના હાથ, પગ, આંખોના ચુણા, નાંખોના અગ્રજાગો, શરીર, તાલબું, જીજ અને હોઠ એ સાત વસ્તુઠે લાલ હોય, તે અત્યંત સુખ જોગવે.

વલી હૃદય, મસ્તક અને લલાટ એ ત્રણે વસ્તુઠે વિસ્તારવાલી જોઈએ.

તથા નાદ, હાસ્ય અને નાજી એ ત્રણે ગંજીર જેને હોય, તે માણસ ઉત્તમ કહેવાય. જેની આંખો લાલ હોય, તેને તરુણ સ્ત્રી તજે નહિ, અને તેને ઘેર લદમી આવીને ક્રીડા કરે છે.

જેની ઠાતી વિશાલ હોય, તે ઘણા ડ્રવ્યનો માલીક થાય, તથા જેનું મસ્તક વિશાલ હોય, તે રાજા થાય, તથા જેની કેમ વિશાલ હોય, તેને ઘણા પુત્રો

थाय, जेना पगो विशाल होय, तेने घणुं सुख मले.

जेनी आंखो तेजवाली होय, तेने सौजाग्यपणुं मले, जेना दांतो तेजवाला होय, तेने उत्तम जोजन मले, जेनी त्वचा (चामकी) तेजवाली होय, ते मोटां जाग्योनो मालीक थाय, तथा जेना पगो तेजवाला होय, ते वाहनो पर बेसीने चाले. कामकाज बिना जेना हाथ कठिन होय, तथा पंथ करनां थका पण जेना पगो कोमल होय एवो कदाच साधु होय, तोपण ते अत्यंत सुखने जोगवे ठे.

जेनुं लिंग लावुं होय, ते दरिद्री होय, तथा जेनुं लिंग जाडुं होय, ते लोकमां दूषणवालो होय, तथा जेनुं लिंग दुंकुं होय, ते राजा थाय.

जेनो खर गंजीर होय, ते मघला कुटुंबमां जेम ताराजमां चंद्र तेम अधिपनि थाय.

जेना हाथ ठेक घुंटाण सुधी लांबा होय, ते माणस लडाइमां अत्यंत शूरवीर होय, तथा जेनी नासिका लांबी होय, ते आत्मा कुलमां मोटो कहेवाय, तथा पोते जाते कमाइने सघला कुटुंबनुं पोषण करीने तेमने सुखी करे.

जेमनो कंठ कुंज सरखो होय, तथा तेमां ग्रण

રેખાઈ હોય, તે માણસ રાજા થાય, તથા તેને અત્યંત લક્ષ્મી મળે.

જે પુરુષનું લિંગ જાડાઈમાં ચાર આંગુલ હોય, તે માણસ રાજા થાય, તથા તેની લોકોમાં કીર્તિ ફેલાય.

જેની વસ્ત્રે જંઘાઈ નાની હોય, તે માણસ ધનવાન થાય, તથા તે રાજ્યકારજારમાં જોમાય અને રાજા પણ તેને ઘણું માન આપે.

જે પુરુષની પીઠ નાની હોય, તેને મહાગુણવાન જાણવો; અને તે વહુજ ધનવાન થાય, તથા તે લોકોના ઉપકાર માટે ઘણું ધન खરચે.

જેઝંના હાથ પગોની આંગલીઝં પાતલી હોય, તે માણસ અત્યંત પ્રશંસા પામે, તથા તેનામાં અત્યંત ચતુરાઈહોય, અને તે ધનવાન થઈને દાનેશ્વરી થાય.

જેઝંની ત્વચા (ચામડી) કોમલ હોય, તેને જીવતાં થકા ઘણો યશ મળે, તથા તે પોતે પણ અત્યંત સુખી થઈને ઉત્તમ ઉત્તમ કાર્યો આ કુનિયામાં કરે.

જેઝંના દાંત સૂક્ષ્મ હોય, તેઝંનું મુઠ્ઠા અત્યંત શોભે છે, તથા તેને જોજન માટે ઘણાં મેવા મિઠાઈ વિગેરે મળે છે, તથા તેનું આયુષ્ય અને વલ્લ પણ ઘણું હોય છે, અને તેથી તે અત્યંત સુખ મેલવે છે.

જેઠના નલ્લો પાતલા હોય, તે ગુણવાનુ પયો રાજા થાય છે, તથા તેને આયુષ્ય અને વલ્લ ઘણું હોય છે, તથા તેને જોડને સઘલા સંત પુરુષો પોતાને સુલ્લી માને છે.

જેઠના વાલો સૂદમ તથા મનોહર હોય છે, તે માણસ સઘલાઠનો સરદાર થાય છે એમ સામુદ્રિક શાસ્ત્ર જણાવે છે.

જેઠના સ્કંધો (સ્વજાઠ) ઝંચા હોય, તેને રાજા થકી અત્યંત માન મલે છે, તથા તેનાં પગલે પગલે ઘણાં વલ્લાણ થાય છે.

જેઠની નાસિકા ઝંચી હોય, તે માણસ અત્યંત જાક્ષિમાનુ હોય, તથા તે કોડનું બુરું કરે નહિ, અને તેને સઘલું જગત્ ઘાહે.

જેનું મસ્તક ઝંચું હોય, તે માણસ શૂરો હોય, તથા તે કલ્યાણ અને સોજાગ્યપણું મેલવી શકે છે, તથા તે પોતાના કુલનું હિત ઘાહે છે, અને સર્વની સાથે એહ સહિત વર્તે છે.

જેઠનું લલાટ ઝંચું હોય, તે ઝંચ પદવીને પામે છે, તથા સઘલા માણસો તેનું હિત કરે છે, અને શત્રુઠ તો તેનાથી ચરચર કંપે છે.

જે પુરુષના હાથ અને પગનાં તલ્લીયાં લાલ હોય,

તે માણસને સુખ અને જોગ મલે છે તથા તેને અના-
નક ધન દોલત આદિક મલે છે.

બલી જેઝનું શરીર લાલ્લ હોય તેને રાજા ઘણું
માન આપે તથા તેના પર તે ઘણોજ પ્યાર લાવે.

જેઝની આંખોના ચુણાંડ લાલ્લ હોય, તે મોટા
જાગ્યનો ધણી હોય, તથા તે સઘલી કલાંડમાં પાર-
ગામી થાય, અને તેની સાથે સઘલાંડ પ્રેમ રાખે.
તેમજ જે માણસોના નાલો લાલ્લ રંગના હોય, તે માણસ
સઘણું સુખ જોગવે છે, તથા તે જે ઇચ્છે તે થઈ શકે છે.

જે માણસોનું તાલવું લાલ્લ રંગનું હોય, તે માણસ
પ્રગટ રીતે સુત્તમ હોય, તથા તેનું પંચમાં ઘણું માન હોય,
તથા તે જગત્માં દાનેશ્વરી કહેવાય.

જે માણસોની જીજ લાલ્લ રંગની હોય, તે સમય સુ-
ખોને જોગવનારો થાય, એમ સામુદ્રિક શાસ્ત્રનો મત છે.

જેઝના હોઠ ચિંચફલ (પાકેલાં ઘોલાં) સરલા
લાલ્લ રંગના હોય, તે અનેક પ્રકારના જોગોને જો-
ગવી શકે છે, તથા પૈસા વિના પણ તેના સઘલાં કાર્યો
મિઠ્ઠ થઈ શકે છે.

જે માણસનું હૃદય વિશાલ હોય, તે રાજા થઈને અનેક
રમ મહિન જોગોને જોગવે, તથા મહાદાનેશ્વરી થાય.

જેનું મસ્તક વિશાલ હોય, તે માંટાં રાજા થાય, તથા જ્ઞાન અને ધ્યાનમાં લીન થઈને તે ईश्वरનો જન્મ થાય. જે માણસનું લલાટ વિશાલ હોય, તેની સેવામાં સમસ્ત જગત્ રહે છે.

જેનો સ્વર (નાદ) મહાગંજીર હોય, તે માણસ જ્ઞાની, વાતાર, શૂરો તથા સુખી હોય એમ સામુદ્રિક શાસ્ત્ર કહે છે.

જેઝનું હાસ્ય ગંજીર હોય, તે રાજાઝમાં શિરોમણિ થાય, તથા તેનો જગત્માં અત્યંત યશ ફેલાય.

વહી જેઝની નાજી ગંજીર છે તે માણસ દાનેશ્વરી તથા ગુણોનો જાણનારો છે, તથા તે પંચમાં પૂઠાય છે, અર્જે રાજા પણ તેને ઘણું માન આપે છે.

જેઝના પગની આંગણીઝ અનુક્રમે ચઢતી થકી રહે, તે માણસો સઘણા પ્રકારનું સુખ મેલવી શકે છે, તથા તેને રાજા પણ અત્યંત આદર માન આપે છે.

જેઝની પહેલી, કનિષ્ઠા (ટચલી) અને અનામિકા એ ત્રણે આંગણીઝ સરખી હોય, તેને વિધવાથી સુખ મળે છે, એમ સામુદ્રિક શાસ્ત્રનો મત છે.

વહી જેની વચલી આંગણીથી અનામિકા જો મોટી હોય, તો તે માણસ વિદ્યાના ગુણોને

જાણનારો થાય, તથા પરમેશ્વરનું નજન કરે.
જો ટચલી આંગલી કરતાં પણ અનામિકા નાની
હોય, તો તે માણસ લંપટ અને લોજી હોય, અને પૃથ્વી
પર તેનું માન વલકુલ હોતું નથી.

જો પહેલી અને ટચલી આંગલીથી પણ અંગુઠો
ઘઢીઆતો હોય, તો તે અત્યંત જય પામે છે.

જો તર્જની આંગલી વધુ લાંબી હોય, તો તેમોટો
રાજા થાય તથા તેને ઘણી સ્ત્રીઁ થાય, તથા તેના
શરીરમાં અત્યંત ક્રોધ હોય, તથા તેને દેહમાં રો-
ગોની ઉત્પત્તિ થાય.

જેની મધ્ય (વચલી) આંગલી અંગુઠાથી પણ મોટી
હોય, તેને જીવિત પર્યંત પણ સ્ત્રી મલે નહીં, એમ સામુ-
દ્રિક શાસ્ત્ર કહે છે.

જે પુરુષના પગના અંગુઠા ગોલ હોય, તેના હુ-
કમનો કોઈ પણ અનાદર કરી શકે નહિ.

જેના પગના અંગુઠા પર ફાટા ઝુટા તથા વાંકા
નલ્લ હોય, તે માણસ ઘણાંજ દુષ્ટ કાર્યો કરે.

જેના પગની પેની પાતલી તથા પ્રગટ રીતે મલી
જાતી હોય, તથા સઘલી આંગલીઁ સીધી હોય, તે
માણસ વહુજ દાનેશ્વરી હોય.

जेना पगनी आंगलीउं लांबी तथा उत्तम घांट-
वाली होय, ते माणस विद्या विगेरेनो जोग मेलवे,
तथा तेने घणीज संपदा मले.

जेना पगनी आंगलीउंना नखो काळा रंगना
होय, ते माणस चोर तथा चामीउं होय, अने
तेनी वात कोष्ट साची मानवी नहि, तथा ते
पृथ्वी पर मान पण मेलवी शके नहि.

हवे हाथनी रेखाउंनुं वर्णन करेठे. टचली, अना-
मिका, वचली, तर्जनी अने थंगुंगो ए पांचे आंग-
लीउं आयुरेखाना विधामरूप ठे.

हवे आयुष्यरेखा ठे ते कनिष्ठिका (टचली)
आंगली पासेथी नीकलीने जेटली आंगलीउं उलंघी
जाय, तेदखा पचीश पचीश वर्षेनुं आयुष्य जाणवुं,
अर्थात् ते रेखा जो ठेक तर्जनी सुधीचाली जाय
तो एकसो वर्षेनुं आयुष्य जाणवुं.

जेना हाथमां घणी रेखाउं होय, ते दरिद्री होय,
तथा जेना हाथमां थोमी रेखाउं होय, ते पण धन
विनाना होय तथा जेना हाथमां चारज रेखाउं
होय, तेने उत्तम कहेलो ठे.

जेना थंगुंगाना मूलमां जवनी श्रेणि (पंक्ति)

હોય, તેને સમસ્ત જગત્ પોતાનો સ્વામી કરી માને,
તથા તે અત્યંત સુખસંપદા મેલવી શકે.

જેના હાથમાં નવ ચક્રો હોય, તે મોટો રાજા
થાય, તથા દશ ચક્ર હોય, તે સિદ્ધ થાય, દશ જમરા
હોય, તે જોગી અને ધનવાન થાય તથા તે મહા-
દાનેશ્વરી થાય.

વલી વચલી તથા ટચલી આંગલીમાં જમરો
હોય, તો તે ઉત્તમ જાણવો, અને તર્જનીમાં જો
ચક્ર હોય, તોપણ તે ઉત્તમ જાણવું.

જેના પગો પોહોલા હોય, તથા આંગલીઝં ઘાટી
હોય, તથા સુંદર કાચવાના આકાર સરખી હોય,
તથા તે પરના નલો અત્યંત સુંદર લાલ રંગના હોય,
તે માણસને ઉત્તમ લક્ષણવાળો જાણવો.

જે માણસની વન્ને પગોની તર્જની આંગલીઝં અંગુઠા-
થી વધી ગયેલી હોય, તેને ઘણી સ્ત્રીઝંથી સુખ મલે.

વલી અંગુઠાથી જો અનામિકા મોટી હોય, તો
તેને વિદ્યા ઘણી મલે, તથા તે મહાજોગી થાય, અને
વલી અત્યંત સુખને મેલવે.

જેની વચલી આંગલી અંગુઠાથી વધી ગયેલી હોય, તેને
કોઈ પણ સ્ત્રી ન હોય, એમ સામુદ્રિક શાસ્ત્રમાં કહેલું છે.

જેની અનામિકા નાની હોય, તે માણસ લંપટ હોય, તથા જો જાની હોય, તો તે માણસ પુરુષના સંગને ઇષ્ટે.

જો પગની સઘલી આંગલીઠં નાની હોય, તો તે જો કે રાજાને ઘેર જન્મ્યો હોય, તોપણ તેને દાસોનું કાર્ય કરવું પડે છે.

જેના પગની આંગલીઠં સરલ, ઘાટી, લાંબી તથા મનોહર આકારની હોય, તેને ઉત્તમ લક્ષણવાળો જાણવો, તથા તેને ઘેર સઘલી સંપદાઝનો નિવાસ થાય.

વહી પગની નીચે જો એક અથવા વે તલ હોય, તો ઉત્તમ જાણવા, અને તેથી પાલપણામાં તેને પાલણું મલે છે, તથા પઠી તેને વેસવા માટે પાલણી મલે છે.

જેના પગના નખો ઠેઠેથી વાંકા હોય, તે માણસ કામતોગનાં મુલ્યથી રહિત હોય, હુદ આચરણવાળો, અપજશવાળો, તથા અતિ કઠોર હોય છે.

વહી જેના નખો વાંકા, ફાટેલા તથા જાઘા હોય, તે ઘહુજ દરિદ્રી હોય, અને તેનું દરિદ્રીપણું કદિ પણ મટે નહીં; તથા જેના નખો છીલા રંગના હોય, તે હુદ પાપકાર્યોમાંજ આસક્ત હોય છે.

જેના નખોનો રંગ અત્યંત સુંદર ગુલાબ જેવો હોય,

તે માણસ હમેશાં અજંગ રીતે રાજ્યને જોગવી શકે છે, તથા જેના નસો ગ્રાંથાના રંગ સરસા હોય છે, તે અત્યંત ધનવાન થાય છે, તથા તેનામાં ઘણા ગુણો આવીને નિવાસ કરે છે.

હવે જંઘાનાં સાંઠનોનું સ્વરૂપ કહે છે.

જેની જંઘાઉં ઘોમા સરસી હોય છે, તે માણસ અત્યંત ધનવાન થાય છે, તથા જેની જંઘાઉં હરિણ સરસી હોય છે, તે મોટો રાજા થાય છે, તથા જેની જંઘાઉં જાફી હોય છે, તે વલવાન હોય છે, તથા તેને અકાલે પરદેશ જવું પડે છે.

જેની જંઘાઉં સિંહ અને વાઘ જેવી હોય છે, તે માણસના સંગને ધન, કીર્તિ અને સુખ તજતાં નથી; તથા જેની જંઘાઉં રોમ વિનાની હોય છે, તે માણસ જન્મથીજ દરિદ્રી હોય છે.

જેની જંઘાઉં વીસાડી જેવી હોય, તેને ઘેર કંઈ પણ સંપદા હોય નહિ; વલ્લી જેની જંઘાઉં મત્સ્યના આકાર સરસી હોય, તે લક્ષ્મીના સ્થાનકરૂપ હોય, તથા જેની જંઘા ઝંટ સરસી હોય, તે જોગોથી નિરાશ થાય છે.

જેની જંઘાઉં જૈંસ જેવી હોય, તેને મૂઢ જાણવો,

તથા જેની જંઘાઈ ગયેના સરસી હોય, તેને પણ હુદ
જાણવો, તથા જેની જંઘા યાગના સરસી હોય, તે
રાજા થાય, એમ સામુદ્રિક શાસ્ત્ર કહે છે.

હવે રોમનું લક્ષણ કહે છે.

જો એક રોમ હોય, તો તે રાજ્યનોગ નોગવે છે,
નથા બે રોમ હોય તો ઘણું ધન મેલવે છે, ત્રણ રોમ
હોય તો ઘડુજ વિઠાન થાય, તથા પળાં રોમ હોય,
તો દરિદ્રી થાય.

હવે ગતિનું લક્ષણ કહે છે.

જેની જંઘાઈ સાંઘી હોય, તેને, ચત્તાલ ગતિવાલો જે
હોય, તેને રાજા સરસો જાણવો; તથા જેની સિંદ સર-
સી જંઘા હોય અને ચતાવસી ગતિ, ચાલનો હોય,
તે ધનવાન તથા રાજા થાય, તથા તેની કીર્તિ જગતમાં
ફેલાય, અને સદુ કોઈ તેની ચાહના ગણે. જેની
ગતિ ચાંદગ સરસી હોય, તે માણસ મજાનો પ્રધાન
થાય, નથા જેની મત્સ્યના જેવી ગતિ હોય, તે રાજા
થાય, નથા તેનું પગક્રમ પણ અતિ ઉત્કૃષ્ટ થાય.
જેની જંઘાઈ રોમ ગહિત અને જાની હોય, તે માણસ
હુઝી અને દીન હોય, તથા તે દાણે દાણે મંગી થાય,
અને વસી તે ઘુઝિ વિનાનો થાય.

જેની જંઘાંઝ રોમ સહિત હોય છે, તે સઘલાંઝ ઉત્તમ કહેવાય; તથા રોમ રહિત જંઘાંઝાંઝ ડુઃખની યાણ સમાન છે, વહી જેઝની જંઘા પર અનંતાં રોમ છે, તેને અનંતું ડુઃખ હોય છે.

હવે જેવી હાથીની, હંસની તથા વૃષજની ગતિ હોય, તેવી ગતિ જેઝની હોય તે માણસ અતિ ઉત્તમ કહેવાય છે.

જે માણસ પાણી, હરણ અને અશ્વ સરખી ગતિથી ચાલે છે, તે માણસને જાગ્યહીન જાણવો.

વકરા, ઝંટ અને સસલા જેવી ગતિથી જે માણસ ચાલે તેને પણ જાગ્યહીન જાણવો.

પાણીનાં મોજાં, કાગળા અને ધુવન સરખી જેની ગતિ હોય, તેને ડ્રવ્યહીન તથા ગુણહીન માણસ જાણવો તથા તે અત્યંત ડુઃખી થાય.

કુતરા, ઝંટ અને ખેંસ સરખી જેની ગતિ હોય તથા ગધેના અને સુઅર સરખી જેની ગતિ હોય, તેને પણ સુખ અને જાગ્યથી હીન માણસ જાણવો.

વહી જેઝની ગતિ કુકમાઝ સરખી હોય, તેઝના પર કલંક ચડે છે, તથા તેઝનું માન ચિલકુલ વૃદ્ધિ પામતું નથી.

વધી જેઝની ગતિ સૂકર સરખી હોય, તે માણસ કુ-
કર્મો કરે, અને તેને કોઈની પણ સાથે પ્યાર હોય નહિ.

હવે લિંગનાં લક્ષણો કહે છે.

લક્ષણ વિનાનું જેનું લિંગ હોય, તેને ઘણા પુત્રો
હોય, તથા માવી વાજુણ જેનું લિંગ ગોલ આકારનું
હોય, તેને ઘણી પુત્રીઠ હોય.

જેઝનું લિંગ ઠ આંગુલનું હોય, તે માણસ રાજા
અથવા પ્રધાન થાય; અથવા તે ધનવાન થઈને વહુ
માન પામે.

જેનું લિંગ જરા કર્કશ હોય, તે અત્યંત સુખ
મેલવે, તથા જેનું લિંગ સાંચું અને જાહું હોય, તે
દરિદ્રી થઈને અત્યંત દુઃસ્થ પામે.

જેઝનું લિંગ સિંદના લિંગ જેવું હોય, તે માણસ
રાજા, જોગી, ધનવાન અને ઘણાને વહાલો થાય.

વિપમ આસને વેઠાં થકા જેનું લિંગ જૂમિ પર
સ્પર્શ કરે, તેને દરિદ્રી તથા હોતી જાણવો.

હવે ધારાનાં લક્ષણો કહે છે.

એક ધારાથી વલવાન રાજા થાય, બે ધારાથી
ધનવાન થાય, તથા ત્રણ ધારાથી તે માણસ ધન-
હીન થાય, એમ મોટા માણસોનો વિચાર છે.

હવે નાજિનું વર્ણન કરે છે.

જેની નાજિ પાણીના દ્વદ(ધરા)સરસી ગંજીર હોય, તેને ઉત્તમ જાણવો; પણ જેને વિપમ તથા વહુજ ઊંઘી અથવા વહુજ ઊંચી હોય તેને खराब જાણવો.

હવે પેટનાં લક્ષણોનું સ્વરૂપ કહે છે.

હરણ, મયૂર તથા દેમ્કાં સરસું પેટ જેનું હોય, તે માણસ રાજા થાય, તથા જેનું ઊદર (પેટ) વાઘ, ઊંદર, હાથી, કુતરા અને શિયાલ સરસું હોય, તેને દુષ્ટ જાણવો.

હવે સ્તનોનાં લક્ષણોનું સ્વરૂપ કહે છે.

જેનાં સ્તનો જરા ઊંચાં, તેજવાલાં, શ્યામ મુખવાલાં, તથા થોમ્નાં રોમવાલાં હોય, તેને ધનવાન્, જોગી અને શૂરો જાણવો, પણ જેનાં સ્તનો સૂકાં, નીચાં અને તેજ વિનાનાં હોય, તેને દરિદ્રી તથા મૂર્ખ જાણવો.

હવે હૃદયનાં લક્ષણોનું સ્વરૂપ કહે છે.

જે માણસનું હૃદય નગરના દરવાજા સરસું વિશાલ અને દૃઢ હોય છે, તે માણસ શત્રુઁનો નાશ કરીને સજ્જાનોને સુખ દીધે છે.

વલી જેના વિશાલ હૃદય પર રોમની શ્રેણિ હોય, તે માણસ અત્યંત વિદ્વાન્ થાય છે, તથા તેનું આયુષ્ય

અને યલ વૃદ્ધિ પામે છે, અને રાજા તરફથી પણ તેને ઘણું માન મળે છે.

વક્ત્રી જેનું હૃદય વિશાલ હોય તેને ધન ઘણું મળે, તથા તે રાજા ધાય, અને તેને ઘણા પુત્રો પણ ધાય.

દૃષ્ટે પીઠનાં લક્ષણોનું સ્વરૂપ કહે છે.

જેની પીઠ સિંદના સરખી હોય છે, તે દરિદ્રી ધાય અને જેની પીઠ કાચવા સરખી હોય છે, તેને ઘણા ધાકર નફરો હોય છે, તથા તે અત્યંત ગુણી કહેવાય છે.

દૃષ્ટે હાથનાં લક્ષણોનું સ્વરૂપ કહે છે.

જે માણસના હાથ ઠેક ધુંટળ સુધી લાંબા અને દરવાજાની જોગલ સરખા સીધા હોય છે, તે માણસને અત્યંત ગુણી જાણવો, તથા જેના હાથ ટુંકા હોય, તેને ધન રહિત જાણવો.

દૃષ્ટે કંઠનાં લક્ષણોનું સ્વરૂપ કહે છે.

જેનો કંઠ શંખના આકાર સરખો હોય, તેને જનમ જાણવો; તથા જેનો કંઠ મધૂર, ઠંટ અને ઘગલાના કંઠ જેવો હોય, તેને અનિષ્ટ જાણવો તથા તે માણસ હમેશાં પરાધીનપણું જોગવે છે.

વક્ત્રી જેનો કંઠ ટુંકો તથા જરેલા કુંત સરખો હોય, તેને પણ જનમ જાણવો; વક્ત્રી જેનો કંઠ વહુજ

પાતલો તથા વિપમ હોય, તેનું કાર્ય સુધરે નહિ.

જેનો કંઠ જામો હોય, તે દરિદ્રી તથા કુલને નાશ કરનારો થાય; વક્ત્રી જેના કંઠમાં વ્રણ રેલાઈ હોય, તેને અત્યંત ઉત્તમ જાણવો.

દુષ્ટ દોઢનાં લક્ષણ કહે છે.

જેના દોઢ લાલ રંગના હોય, તે મોટો જાગ્યશા-લી હોય, તથા તે સ્ત્રીને વધુજ વહાન થઈ પડે છે, અને તેણે તેના પર અત્યંત પ્રેમ રાખે છે.

વક્ત્રી જેના દોઢ પાકેલાં ઘોલાં સરલા ગોલ, અને લાલ રંગના, તથા હમેશાં લીલા રહેતા હોય, તેને ઉત્તમ જાણવો; વક્ત્રી જેના દોઢ કાલા અને સુકાણલા, તરડાણલા તથા વિપમ હોય, તે માણસના રહેવાથી કુલમાં વિરોધ થાય છે, અને તેથી તે પણ દુઃખી થાય છે; વક્ત્રી જેના દોઢ પીલા હોય, તે માણસ વધુજ વિપરી તથા લંપટ હોય છે, તથા જેના દોઢ વધુજ જાડા હોય છે, તે અલ્પ કાલ સુધીજ જીવી શકે છે; વક્ત્રી જેના દોઢ વધુજ છુટ્ટા રહેતા હોય, તે માણસને પણ દરિદ્રી જાણવો; જેના દોઢમાં ફાટ હોય, તે માણસ પહેલાં સુખી હોય, તો પા-

ઠગથી ડુઃખી થાય, અને પહેલાં ડુઃખી હોય, તો પાઠગથી સુખી થાય છે.

હવે દાંતનાં લક્ષણોનું સ્વરૂપ કહે છે.

જેના મુખમાં ચત્રીશ દાંત હોય, તે માણસ રાજા થાય છે, તથા જેના મુખમાં એકત્રીશ દાંત હોય, તે મંત્રી થાય છે, ત્રીશ દાંત જેના મુખમાં હોય, તે સુખી થાય છે; તથા તેથી જેમ ઝંઘા ઝંઘા દાંત હોય તેમ તેમ તેને અનિષ્ટ ફલો મળે છે. જેના દાંત બુટા બુટા હોય, તે માણસ વિદ્વાન્ થાય છે, જેના દાંત અત્યંત મલેલા હોય, તે મૂર્ખ રહે છે, જેના દાંત સફેદ રંગના હોય, તે લોકોમાં ઘણું માન મેલવે છે તથા જેના દાંત લાલ રંગના હોય, તે માણસ લંપટ હોય છે, જેના આગણના દાંત ઘઘાર નીકલેલા હોય, તે માણસને જાગ્યશાહી જાણવો.

ઘણી જેના દાંતની નીચલી દાર ઉપરના દાંતની દારથી છૂર જતી હોય, તેને ધન રહિત જાણવો; જેના દાંત પર હમેશાં ડુગંધી મેલ જરાય, તેને અત્યંત દરિદ્રી જાણવો; જેના દાંતનો રંગ પીલો હોય, તેને કપટી જાણવો.

હવે જીજનાં લક્ષણોનું સ્વરૂપ કહે છે.

જેની જીજ શ્યામ રંગની હોય, તે દાસપણું કરે, લીલી જીજ દરિદ્રપણું આપે, મેઘી જીજ અશુભ કાર્ય નિપજાવે, તથા સફેદ જીજ લંપટપણું શિખાવે છે; વહી જેની જીજ તીક્ષ્ણ તથા સ્વચ્છમી હોય, તેને મિથાન્ન ઝોજન મળે છે, તથા જેની જીજ વાંકી હોય, તે રાજ્ય તરફનું કષ્ટ ઝોગવે; જેની જીજ વોલતાં અચકાતી હોય, તે સર્વ લોકોથી માન પામે તથા તેને ઘેર પુત્રોનો જન્મ થાય; વહી જેની જીજ લાલ રંગની તથા અણીદાર હોય, તે વિદ્વાન થાય; વહી જેની જીજ મુલની વહાર ન નીકલી શકે, તે માણસ પાપી અને નરકગામી થાય, તથા જેની જીજ તાલવાને અડી ન શકે, તે દુઃખી થાય, જેની જીજ સ્વાદને જાણી ન શકે, તેનું તત્કાલ મૃત્યુ થાય.

હવે તાલુનાં લક્ષણોનું સ્વરૂપ કહે છે.

જે માણસનું તાલવું શ્યામ રંગનું હોય, તે માણસ કુલનો નાશ કરે છે, તથા જે માણસનું તાલવું લાલ રંગનું હોય, તે રાજા થાય, તથા જેનું તાલવું હમેશાં મુકાપણું રહે, તે દુઃખ પામે; વહી જેનું તાલુ વચ્ચે સાંધાની લીટીવાળું ન હોય, તે ધન રહિત થાય,

તથા જેનું તાલવું હમેશાં જીનું રહે, તે સુખી થાય; વહી જેને મુલમાં ગણા ઉણ આદિ પદાર્થો તાલુને લાગ્યાથી પણ તેનો સ્પર્શ ન જણાય, તે માણસનું તત્કાલ મૃત્યુ થાય.

હવે નાસિકાનાં લક્ષણોનું સ્વરૂપ કહે છે.

જેની નાસિકા વાંકી તથા વિપમ હોય, તે માણસ જાગ્યહીન તથા ધનહીન થાય છે, અને અંતે તે અત્યંત દુઃખી થાય છે.

જેની નાસિકા પીઠી હોય, તેને કાર્યોમાં ધીરો જાણવો, તથા જેની નાસિકા દ્વાચ્છીની સરખી હોય તેને અત્યંત નિષ્ક્રિયવાલો જાણવો.

વહી જેની નાસિકા પોપટની ચાંચ સરખી હોય, તેને મોટો જાગ્યશાલી રાજા જાણવો, તથા જેની નાસિકા ટીપકની શિલા સરખી હોય, તેને પણ ઉત્તમ જાણવો.

વહી જેની નાસિકા સિંહની નાસિકા સરખી હોય, તેને ધનવાન અથવા શૂરો જાણવો.

હવે નેત્રોનાં લક્ષણનું સ્વરૂપ કહે છે.

જેનાં નેત્રો વિશાલ હોય, તે મોટો જાગ્યશાલી રાજા થાય; વહી જેની આંખોનાં ચુણાંડ લાલ રંગના

હોય, તે માણસ કુટુંબમાં વધુ રાગ (પ્રીતિ)વાલો હોય; વહી જેની આંખો લાંબી હોય, તે મંત્રી થાય, તથા જેની આંખો ગોલ આકારવાલી હોય, તે શૂરો થાય; વહી જેની આંખો કુટિલ હોય, તે માણસ દુરાચારી હોય, પીછી આંખોવાલો રોગી હોય, કમલ સરખી આંખોવાલો ધનવાન અને ધ્યાન ધરનારો થાય; વહી જેની આંખો ઘિલાળા જેવી હોય, તેને લંપટ જાણવો, તથા જેની આંખો સુવર્ણ સરખી હોય, તે ધનવાન થાય, તથા તેને રાજા તરફથી ઘણું માન મળે; વહી જેની આંખો પારા સરખી હોય, તેને પણ ઉત્તમ જાણવો, તથા જેની આંખો મત્સ્ય સરખી હોય, તેને રાજા જાણવો; વહી જેની આંખો માંજરી હોય, તેને પણ ઉત્તમ નહિ જાણવો, જેની આંખો ત્રાંસી હોય, તે પણ દરિદ્રી થાય, તથા જેની एक આંખ ગણ્ણી હોય, તે કપટી અને નિર્વુદ્ધિ હોય.

હવે જમરોનું સ્વરૂપ કહે ઠે.

જેની જમરો રોમવાલી તથા તલવાર જેવી વાંકી હોય, તેને ગુણવાન માણસ જાણવો, તથા જેની જમર સીધી અને તુટાં તુટાં રોમવાલી હોય, તેને દરિદ્રી જાણવો; વહી જેની જમર તમામ નીચી હોય,

તેને ધન યુમાવનારો તથા નિર્વૃદ્ધિ જાણવો; વહ્ની
 જેની જમરના ઘાંતો ખૂરા રંગના હોય, તેને હંપટ
 જાણવો; વહ્ની જેની જમરો ઘડુજ જામી હોય,
 તેનું આયુષ્ય ઢુંકું હોય છે.

દૃઢે કપાલનાં લક્ષણોનું સ્વરૂપ કહે છે.

જેનું કપાલ વિશાલ હોય, તે મોટી પદવીને મેલવી
 શકે છે, તથા જેનું કપાલ નાનું હોય, તેનું આયુષ્ય
 તથા પલ હીન થાય છે; વહ્ની જેનું લલાટ વિપમ
 હોય, તે ધનહીન થાય, તથા જેનું લલાટ ઘાંતું હોય,
 તે અપમાન પામે તથા ધનનો નાશ કરે, જેના લલાટ
 પર કેશો ઊગે, તેને કુલનો નાશ કરનારો જાણવો;
 વહ્ની જેના કપાલ પર દાઘ ફેરવવાથી જો તે સ્વ-
 યચ્છું લાગે, તો તેને જ્ઞાન્યશાહી જાણવો તથા જો
 તમામ લીધું લાગે, તો તેને દરિદ્રી જાણવો; વહ્ની
 જો કપાલ અર્ધચંદ્ર મરચું હોય, તો તેને ઘણા
 મુલજોગનો પિલાસી જાણવો, તથા જેનું જાલ દ-
 મેશાં તેજ કરતું હોય, તેને ધનવાન જાણવો, જેનું
 જાલ દમેશાં શીતલ રહેતું હોય, તથા હુઃસ્વા કરતું
 હોય, તેને હુઃસ્વી તથા રોગી જાણવો.

હવે મસ્તકનાં લંઠનોનું સ્વરૂપ કહે છે.

જેનું મસ્તક વિશાલ હોય, તેને ઉત્તમ જાગ્યશાસ્ત્રી તથા બુદ્ધિવાન જાણવો, તથા જેનું મસ્તક યુગાંઠવાળું અને વિપમ હોય, તેને દરિદ્રી અને દુરાચારી જાણવો, તથા જેનું મસ્તક પર્યતના શિખરની પેઠે ઉપર ટોચવાળું હોય, તેને એકાવતારી જાણવો, જેના મસ્તકમાં ટાલ પહેલી હોય, તેને ધન તથા પુત્રોથી સુખી જાણવો, જેના મસ્તકમાં વિલકુલ વાલ ઝગતા ન હોય, તેને પણ દરિદ્રી જાણવો.

હવે મસ્તક પરના કેશોનું સ્વરૂપ કહે છે.

શ્યામ જમરા સરખા શ્યામ રંગવાળા જેના કેશો હોય, તેને જોગી જાણવો, તથા જેના કેશો જૂરા હોય, તેને લંપટ જાણવો; વહ્લી જેના કેશો જાના હોય, તેને ટુંકા આયુષ્યવાળો જાણવો, તથા જેના કેશો ટુંકા હોય અને તુટા તુટા હોય, તેને મોટો લોજિષ્ટ જાણવો, તથા જેના કેશો વરુ હોય, તેને સુખ મલી શકતું નથી; વહ્લી જેના કેશો લાલ રંગની જાંઝ મારતા હોય, તે વહુજ લોકપ્રિય થાય છે, તથા જેના કેશો અત્યંત લાંબા વધે છે, તે છીંડને વહ્લજ થાય છે, અને જેના કેશો નરમ રેશમ જેવા

હોય છે, તે રાજા તરફથી પણ માન મેલવી શકે છે.

હવે હાથની રેખાઓનું વિસ્તારથી સ્વરૂપ કહે છે.

પહેલી આયુષ્ય રેખા કરજ આગલથી શરૂ થઈને
જેટલી આંગલીનું ઊંલંગી જાય, તેટલાં પચીસ પચીસ
વર્ષોનું આયુષ્ય જાણવું. પછી વીજી રેખા તેની જો-
ડેથી કરજ આગલથી નીકળીને અંગુઠા તથા તર્જ-
નીની વચ્ચે જાય છે, તે જો સંપૂર્ણ રીતે પસાર થઈ જાય
હોય, તો તેને ઘણું ધન મળે છે. હવે મણિવંધથી
બીજી રેખા વાલીને જો તે ઉપર કહેલી રેખા સાથે
મળેલી હોય, તોપણ તે વહુજ ધનવાન થાય, પણ
તે ઓછો થાય. તથા મણિવંધથી નીકળેલી વીજી
રેખા નીકળીને પણ જો તેનીજ સાથે મળી હોય,
તો તે ધનવાન થાય છે, પણ જો ઉપરની રેખા
સાથે મળી ન હોય, તો ધન મળે, અને પાતું તે
વાઢ્યું જાય છે; વધી રેખાવાળો માણસ પોતે
કમાવેલું ધન પોતેજ જોગવે છે.

વધી તે રેખાઓની વચ્ચે ચામર, શ્રીચરત્સ, ધ્વજ, ઠગ્ર,
અંકુશ, સિંહ, કમલ, ધનુષ્ય, દંડ, ચક્ર અને ગદાના
આકારો હોય, તે માણસ ચક્રવર્તી રાજા થાય; વધી
ટાંચલી આંગલીના ટેરવા પર જો ચક્રનું ચિહ્ન હોય, તો

વલી જે સ્ત્રીની પગની તર્જની આંગલી ધીજી આંગલીઝં કરતાં વધતી હોય, તે સસરા, સાસુ અને પતિને પણ પ્રિય લાગે છે.

જો તર્જની આંગલી કરતાં તેની પગની મધ્ય આંગલી વધેલી હોય, તો તે વહુજ અહંકારી થાય.

વલી જે સ્ત્રીની પગની અનામિકા આંગલી સર્વથી મોટી હોય, તેને અત્યંત ઉત્તમ ફલ મળે છે.

તથા જે સ્ત્રીની પગની ટચલી આંગલી સર્વથી મોટી હોય, તે સ્ત્રી સ્વજન સંબંધીઝંમાં અત્યંત માન મેલવે છે.

વલી જે સ્ત્રીના પગની સઘલી આંગલીઝં નાની હોય, તે સ્ત્રી મર્યાદામાં રહી શક્તી નથી. જો પગની ટચલી આંગલીથી પણ અનામિકા આંગલી નાની હોય, તો તેવી સ્ત્રી કદાચ રૂપાલી હોય, તોપણ તેણીને પરણ્યા પછી પણ તજવી; કેમકે તેવી સ્ત્રી અંતે દગો દઈને પતિને તર્જીને ચાલી જાય છે.

વલી જે સ્ત્રીની પગની વચલી આંગલી સર્વથી નાની હોય, તે સ્ત્રી કોઈ પણ પર પુરુષનો સંગ કરે નહિ.

વલી જે સ્ત્રીના પગની તર્જની આંગલી સર્વથી નાની હોય, તોપણ તેને પરણ્યા યાદ પણ તજવી, કેમકે તેવી સ્ત્રી હમેશાં પર પુરુષ સાથે વિલાસ કર્યાં કરે છે.

હવે સ્ત્રીની જંઘાનું સ્વરૂપ કહે છે.

જે સ્ત્રીના પગની જંઘાઈ ગોલ, અરિસાં જેવી પ-
સકતી તથા માંસયુક્ત હોય, તે સ્ત્રી ઉત્તમ જાણ-
વી; તથા જે સ્ત્રીની જંઘા પાતલી થને વિષમ હોય,
તેને નઠારી જાણવી; જે સ્ત્રીની જંઘા પર ઘણા કેશો
હોય, તેને પતિ તથા ધનનો હાથ કરનારી જાણવી.

હવે સ્ત્રીની પીઠનું સ્વરૂપ કહે છે.

જે સ્ત્રીની પીઠનો જાગ સરસો હોય છે, તે સ્ત્રી
પોતાના પતિ પર અત્યંત પ્યાર રાખે છે; જે સ્ત્રીનાં
નિતંબસ્થલો અત્યંત નિમિત્ત હોય, તે સ્ત્રી પોતાના જર-
તારનો પ્રેમ મેલવી શકે નહિ, તથા સ્વેચ્છાચારિણી થાય.

જે સ્ત્રીની નાજી ગંજીર હોતી નથી તથા જેનું
ઊદર ઘમ્મને આકારે હોય છે, તેની સાથે કદિ પણ
વ્યવહાર કરવો નહિ. જે સ્ત્રીનાં કુચ (સ્તનો)
ઠાતીમાં બેસી ગયેલાં હોય, તથા ઉપરથી વરાવર
દેખાતાં ન હોય, તે સ્ત્રીને અનિષ્ટ જાણવી; તથા
તેને વંધ્યાપણાનો દોષ હોય; યહી જે સ્ત્રીનો કંઠ
સાંવો હોય તથા જેણીની ગતિ ઘડુ ઉતાવસી હોય,
તેને નિર્જાગિણી જાણવી, તથા તે હમેશાં પરધરે જ-
મ્યા કરે છે, અને નીચ પુરુષ સાથે પણ કામક્રીમા કરે છે.

વહી જે છીનાં હાથ લાંબા હોય, તે દરિડી
 હોય, તથા જેણીના હાથ ટુંકા હોય, તે ગુણોથી
 હીન હોય; વહી જે છીનાં હોઠ કાલાં હોય, તે
 છી પતિરહિત થાય; વહી જે છીનાં ગાલ કૂવાં
 જેવાં હોય, તે છી વહુજ ગુસ્સાવાળી થાય,
 તથા તે પરપુરુષ સાથે પ્રેમમાં પડે; વહી જે છીનાં
 ગાલ હંચાં થને જાનાં હોય, તે છી પતિને દગાથી
 મારે, અને પરપુરુષ સાથે પ્રેમમાં પડે; જે છીનાં દાંત
 હોઠની વહાર નીકલેલાં હોય, તે છી થંતે વિધવા
 થાય; જે છીની નાસિકા વાંકી હોય, તે છી જર-
 તારને વિલકુલ વહાલી લાગતી નથી; વહી જે છીની
 નાસિકા નાનકડી અને ચીપટી હોય, તે છી તુરત
 વિધવા થાય છે, તથા પરપુરુષની સાથે ચાલે છે; વહી
 જે છીની જીજ શ્યામ રંગની હોય, તે શંખણી કહે-
 વાય, તથા જેણીની જીજ શ્વેત રંગની હોય, તે દાસી
 થાય; વહી જે છીનું તાલબું શ્યામ રંગનું હોય, તે
 જરતારને કષ્ટકારી થાય; જે છીની આંખો પીલા
 રંગની હોય, તે મહાપાપિષ્ઠ હોય; વહી જે છી શરીર-
 માં તમામ પાતલો હોય, તે જત્તાને ડુઃખદાયી થા-
 ય, અને તેને પતિ સાથે બને નહિ; જે છીની જમર

सीधी होय, ते स्त्री पति पर प्रेम करे नहि. जे स्त्री-
ना फान नाना होय, ते स्त्री दुर्जागिणी तथा
धनने नाश करनारी थाय. जे स्त्रीनुं कपाळ बहुज
नानुं होय, ते स्त्रीने अपशकुनयुक्त जाणवी; वली
जे स्त्रीनुं सखाट बहुज पोहोसुं होय, ते व्यजिचारि-
णी होय, माटे तेणीनी साधे व्यवहार करवो नहि;
वली जे स्त्रीनुं मस्तक बहुज नानुं होय, ते स्त्रीने
दुर्जागिणी जाणवी; तथा जे स्त्रीनुं मस्तक अत्यंत
मोठुं होय, तेने मृग्य जाणवी. जे स्त्रीना बाल भूरा
रंगना, कठोर, जामा अने हुंका होय, ते स्त्री दुरा-
चारी तथा परिवान्नो नाश करनारी, अने पतिने
दुःख आपनारी जाणवी; वली जे स्त्रीना मस्तकमां
केशो तमाम लुटा लुटा होय, ते पण धन धान्य
आदिकनो नाश करे ठे; वली जे स्त्रीना केशो का-
वरचिनरा होय, ते अत्यंत व्यजिचारी होय; तथा
जेना केशो जरा रताश पर तथा जामा होय, ते तु-
रत विधवा थाय ठे.

जे स्त्रीना केशो सीधा, सूक्ष्म अने चीकाशवाला
होय, ते स्त्रीने पतिव्रता तथा महासती अने पति
पर प्रेम राखनारी जाणवी.

જે સ્ત્રીનું કપાલ વિશાલ અને અર્ધચંદ્ર સરખા
 આકારવાળું હોય, તે ઘરમાં અત્યંત સુખ પામે, તથા
 તેને જરતાર સાથે અત્યંત પ્યાર હોય છે. જે સ્ત્રીનો
 કપાલ પર તેજસ્વી પ્રકાશ ઝલકતો હોય, તે રાજાની
 રાણી થાય. જે સ્ત્રીનું કપાલ સીધું અને સરલ હોય,
 તે અત્યંત સુખ આપનારી હોય છે. જે સ્ત્રીની જમર
 અત્યંત શ્યામ રંગની હોય, તે અત્યંત સુખ દેનારી
 થાય છે; વળી જે સ્ત્રીની જમર ધનુષ્ય સરખા આ-
 કારવાળી અને રોમની શ્રેણિથી જરપૂર હોય, તે
 સ્ત્રીને સૌજાગ્યવાલી જાણવી; વળી જે સ્ત્રીની મુઠ્ઠી
 અત્યંત નમી ગયેલી ન હોય, તેને ધન, ધાન્ય તથા
 પુત્રોની વૃદ્ધિ કરનારી જાણવી. જે સ્ત્રીને પુરુષની
 પેઠે મૃતની જગાંબાલ ઊમેલા હોય, તેણીને વાંક-
 ણી જાણવી, તથા તેણીની માથે સંગ કરનાથી પુરુ-
 ષને પણ અતે નપુમ્મકપણ થાય છે. જે સ્ત્રીની આંસો
 લાવી હોય, તેણીને ઉત્તમ જાણવી, તે સ્ત્રી પર પતિનો
 અત્યંત પ્યાર હોય, તથા તેણીને પૃથ્વી પર ઘણું માન
 મળે. જે સ્ત્રીની આંખો નાની હોય, તે સ્ત્રી પતિને
 તુરંત વશ કરી શકે છે. જે સ્ત્રીનું તાલવું લાલ રંગનું
 હોય, તેને જરતાર વશ થાય છે, તથા તેનું સચલી

જગોણ માન વધે છે, અને તે વહુજ દાનેશ્વરી થાય
 છે; વહી જે સ્ત્રીનું તાલવું હમેશાં હુણું રહ્યા કરે છે,
 તે નિર્બલ સંતાનોને જન્મ આપે છે; વહી જે સ્ત્રીનું
 તાલવું સ્વચ્છ હોય, તે અત્યંત વિપરીત હોય, અને
 ઘણા પુરુષો સેવવાથી પણ તેણીને સંતોષ થતો નથી.
 જે સ્ત્રીને ત્રીશ દાંતો હોય, તે મોટા જાગ્યવાળી થ-
 ણે જરતારને અત્યંત પ્યારી થઈ પડે છે, તથા જે
 સ્ત્રીના દાંતો તુટા તુટા હોય, તેણીના પર જરતાર-
 નો અત્યંત પ્રેમ હોય. જે સ્ત્રીના દાંતો દાઢીમની
 કહી સમજાયા હોય છે, તે સ્ત્રીને પતિવ્રત પાલનારી
 જાણવી. જે સ્ત્રીના દાંતોની ઉપલી દાર નીચલી દાર-
 ની ઉપર આવતી હોય, તે સ્ત્રીને સૌજાગ્યવાળી જા-
 ણવી. જે સ્ત્રીના દાંતો ઝંઝા તથા એકબીજા માથે વ-
 હુજ મલીને રહેલા હોય, તેણીને વીકળ અને વુઝિ
 વિનાની જાણવી. જે સ્ત્રીના ચત્રીશ દાંતો એક સમજા
 હોય, તે રાજાની ગણી થઈને, પતિ તરફનો
 પ્રેમ સંપાદન કરે. જે સ્ત્રીનો નીચ ઘરમાં અવતાર
 થયો હોય, પણ જેણીના દાંતો સ્વજાવથીજ ગુણથી
 રંગની જાંચ મારતા હોય, તેણીને અત્યંત ગુણવાળી
 તથા ધનને વધારનારી જાણીને તુરત પરણવી. જે

સ્ત્રીની જીજ લાલ રંગની હોય, તે સ્ત્રીને પુત્રો ઉત્પન્ન
 કરનારી તથા સૌજાગ્યવાલી જાણવી. જે સ્ત્રીની
 જીજ સરસ અને અણીદાર હોય, તે સ્ત્રીને વેરીનો
 નાશ કરનારી તથા કીર્તિ મેલવનારી જાણવી; વલી
 જે સ્ત્રીની જીજ હમેશાં જીની અને અમૃતમય રહેતી
 હોય, તે સ્ત્રી જોગવિલાસમાં વહુજ કુશલ હોય,
 તથા ઘર સંબંધી અત્યંત સુખ પામે છે. જે સ્ત્રીની ના-
 સિકા સીધી અને દીપકની શિલા જેવી હોય, તે
 સ્ત્રી ધનની વૃદ્ધિ કરનારી હોય; વલી જે સ્ત્રીની ના-
 સિકા સ્વરૂપની અને વારંવાર મલિન થતી હોય,
 તે પોતાના પતિને વશ કરી શકતી નથી, તથા તે
 વિધવાપણાનું દુઃખ તુરત જોગવે છે. જે સ્ત્રીની ના-
 ઢીણ પુરુષની પેઠે ચાલે છે, તે સ્ત્રી ઘરમાં રહેલી
 લક્ષ્મીને દૂર કરે છે, તથા શત્રુઓનો પરાજય ઉપજાવે
 છે, અને લોકોમાં અપમાન પામે છે. જે સ્ત્રીના ગાલ
 ગુલાવના ગોટાની પેઠે રતાશની જાંચ મારતા હોય,
 તથા જરા ઉપસેલા હોય, તે પતિનો અત્યંત પ્યાર
 મેલવે છે, તથા તેના પર ઘણા પુરુષો મોહ પામે છે;
 વલી જે સ્ત્રીના ગાલ ક્રોમલ અને વિપમતા વિનાના
 હોય, તે સ્ત્રી પતિવ્રતા ધર્મે કરીને યુક્ત હોય, તથા

લોકોમાં તેની કીર્તિ ફેલાય છે. જે સ્ત્રીના ગાલ કું-
 વાં જેવા હંફા હોય, તે પર પુરુષ સાથે વિલાસ કર-
 રવાની ઘડુજ અનિલાપા રાખે છે અને પતિને અ-
 ત્યંત કષ્ટકારી થઈ પડે છે. જે સ્ત્રીના ગાલની ચામડી
 કર્કશ અને ઘડુજ જામી હોય, તે ધનનો અને કું-
 દુંવનો પણ નાશ કરે છે, માટે તેવી સ્ત્રીને પરણ્યા
 ઘાદ પણ ઘરમાં રાખવી નહિ; વલ્લી જે સ્ત્રીના ગાલો
 અરિસા સરખા તેજયુક્ત કાંતિવાલા હોય, તે સ્ત્રી
 ઘરની સંપદા વધારે છે, તથા પુત્રાદિકને પણ સુખ-
 દાયક થાય છે. જે સ્ત્રીના હાંઠ લાલ રંગના હોય,
 તથા ધનુષ્ય સરખા અર્ધ ગોલ આકારવાલા હોય,
 તે સ્ત્રી સુખ સંપદાને વિસ્તારે છે, તથા નરતારને પણ
 અત્યંત સુખ આપે છે. જે સ્ત્રીના હોઠ જામ્બા તથા
 ચોખ્ખા રહે છે, તે સ્ત્રી કુંદુંવને દુઃખદાયક નિ-
 વડે છે. જે સ્ત્રીના ચના પર શંખ અથવા ચક્રની નિ-
 શાની હોય, તે સ્ત્રીને પશ્ચિની જાણવી. જે સ્ત્રીના
 ચનાની નીચેના જાગના ઘાટુ પર સ્વસ્તિકનું ચિહ્ન
 હોય, તે સ્ત્રીને હમેશાં લક્ષ્મી લાવનારી, તથા સુપુ-
 ત્રાને ઉત્પન્ન કરનારી જાણવી. જે સ્ત્રીના કંઠમાં
 ગ્રણ રેખાઈ હોય, તેને ઉત્તમ જાગ્યવાલી જાણવી.

पण जो ते रेखाउं वच्चेथी तुटेखी होय, तो तेणीने
 नुकसान करनारी जाणवी. जे स्त्रीना मणिवंध पर
 जवनी माझा होय, ते स्त्रीने सोनाग्यवासी तथा ख-
 र्हीने लावनारी जाणवी. जे स्त्रीनां स्तनो अत्यंत
 फगोर थने उंचां होय, ते स्त्री पर पतिनो अत्यंत
 प्यार होय ते; वक्षी जे स्त्रीनां स्तनो सुवर्णना कलश
 सरखां वच्चे श्याम रंगनी मीटमीवाळां होय, ते स्त्रीने
 अति उत्तम जाणवी. जे स्त्रीनां स्तनो ह्मेशां शी-
 तल रहेतां होय, तेणीने दुर्भागिणी जाणवी. जे
 स्त्रीनां स्तनो ह्मेशां उष्ण रहेतां होय, तेने काम-
 विद्यासमां चतुर तथा गुणवंती जाणवी. जे स्त्रीनां
 स्तनोनी वच्चे विसकुल मार्ग रहेतां न होय, तेणीने
 दुर्भागिणी तथा कुटुंबनो नाश करनारी जाणवी. जे
 स्त्रीनां स्तनो पर वाझ होय, तेने माकण मरखी जाणवी.
 जे स्त्रीनां स्तनो मांस विनानां तथा नरम होय, तेणीने
 शंखिनी जाणवी. जे स्त्रीना माया स्तन पर तल अ-
 चया मम होय, तेणीने उत्तम जाणवी, पण जो ज-
 मया स्तन पर मम के तल होय, तो तेणीने ह्म-
 मेशां कंकालवासी तथा दुर्भागिणी जाणवी. जे
 स्त्रीना जमया स्तन पर श्रीवत्सनुं के साथीपानुं सं-

ઠન હોય, તે સ્ત્રીને પોતાના જરનાર તરફથી અતિ-
 શય સુમ્મ મહે છે. જે સ્ત્રીના માથા સ્તન ઉપર ઊભા
 થયથા મુશલતું ચિહ્ન હોય, તે સ્ત્રીને દુરાચારિણી,
 વ્યજિચારિણી તથા કુલનો નાશ કરનારી જાણવી.
 જે સ્ત્રીનાં સ્તનોની ઢીંટમીઠું તમામ શ્યામ રંગની હોય,
 તે ધનનો નાશ કરે, પણ જે સ્ત્રીનાં સ્તનની ઢીંટમીઠું જ-
 રા કાલી અને રતાશની ઝાંચ મારતી હોય, તે સ્ત્રીને લ-
 ત્તમ જાણવી. જે સ્ત્રીનાં સ્તનોની ઢીંટમીઠુંમાંથી પ્ર-
 સવ વગવતે પણ દૂધ વહેતું નથી, તે સ્ત્રીને પુત્રાદિ-
 કનો હાથ કરનારી જાણવી. જે સ્ત્રીનાં ઘડે સ્તનોની
 વચેના જાગમાં દેવમંદિરનું ચિહ્ન હોય, તેણીને ચ-
 ક્રવર્નોની પદરાણી જાણવી. જે સ્ત્રીનાં સ્તનો ચપટાં
 હોય, તેણીને ચાંકણી જાણવી.

હવે જે સ્ત્રીના ઉદર પર વ્રણ વહીઠું હોય, તેણીને
 લત્તમ જાણવી; પણ જો તેઝમાંથી ણક પણ ચંકિત
 થયેલી હોય, તો તેણીને તુલ્લ વિધવાપણું મહે છે. જે
 સ્ત્રીનું પેટ ઘડા સરખું હોય તથા સ્તનોની થને પેટ-
 જી ઝંચાઈ સરખી હોય, તેણીને શંખિની તથા હુર્જા-
 ગિણી જાણવી. જે સ્ત્રીનો ઉદરનો જાગ ગંજીર અને
 ઉપરથી જણાય તેવો ન હોય, તે સ્ત્રીને લત્તમ જા-

पेहुं उंचुं नीचुं देकरावाहुं होय, ते स्त्रीने दरिद्री
 जाणवी. जे स्त्रीनुं पेहुं सपाट तथा कोमल होय,
 ते स्त्रीने राजानी पट्टराणी जाणवी. जे स्त्रीना पेहु
 परना वालोमां चक्रनो आकार होय, तेणीने वासु-
 देवनी मुख्य स्त्री जाणवी. जे स्त्रीना पेहुना वाळमां
 जमरानो आकार होय, तेणीने कुक्षनुं जक्षण करनारी
 राक्षसी सरखी जाणवी. जे स्त्रीना पेहुना वालमां
 शंखनी निशानी होय, तेणीने चक्रवर्तीनी पट्टराणी
 जाणवी. जे स्त्रीनुं पेहुं अत्यंत कठिन अने मांस वि-
 नानुं होय, तेणीने दुर्जागिणी जाणवी. जे स्त्रीनी
 योनि कमलनी पीठना आकारनी होय, ते स्त्रीने
 धननी तथा पुत्रोनी वृद्धि करनारी जाणवी; वढी
 जे स्त्रीनी योनि कोमल होय, ते स्त्रीने पण उत्तम
 जाणवी. जे स्त्रीनी योनि लांबी होय तेणीने दुर्जा-
 गिणी तथा कुलनो नाश करनारी जाणवी. जे स्त्रीनी
 योनिनो जमणो जाग उंचो होय, ते स्त्री घणा पुत्रोने
 जन्म थापे, तथा जे स्त्रीनी योनिनो मात्रो जाग
 उंचो होय, ते घणी पुत्रीउने जन्म थापे. जे स्त्रीनी
 योनि बहुत उंची होय, ते स्त्री बंध्या होय. जे
 स्त्रीनी योनि पर दक्षिणावर्त जमरो होय, ते स्त्री

पुत्रवती, धनवती तथा गुणवती होय. जे स्त्रीनी योनि कठोर होय, ते स्त्री पुर्जागिणी जाणवी. जे स्त्रीनी योनि नीचेना जागमा बधारे गयेली होय, ते स्त्रीने अत्यंत व्यभिचारिणी जाणवी. जे स्त्रीनी योनिनो रंग गुंखाव सरखो होय, ते स्त्रीने उत्तम पद्मिनी सरखी जाणवी. जे स्त्रीनी योनिनो रंग श्वेत होय, ते स्त्रीने मूर्ख जाणवी. जे स्त्रीनी योनिनो रंग काळो होय, ते स्त्रीने धननो नाश करनारी जाणवी.

हवे जे स्त्रीनां नितंबस्थलो (केमनी पाठलना जागो) अत्यंत विस्तारवालां अने मांसथी बहुज जरेलां होय, ते स्त्रीने प्रायः वांछणी जाणवी. जे स्त्रीनां नितंबस्थलो तमाम उदर तथा पीठनी साथेज मळी गयेलां होय, अने पीठ तथा तेजुनो तक्रावत देखातो न होय, ते स्त्रीने धन धान्यनो नाश करनारी जाणवी. जे स्त्रीना नितंबो पर वाख उगेला होय, तेने राक्षसी जाणीने घरमां गखवीज नहि. जे स्त्रीना नितंबो पर करचली पडती होय, ते स्त्रीनो तुरत त्याग करवो, केमके ते स्त्री घरमां होवार्थी धननी हानि धाय ठे. जे स्त्रीना नितंबो गोख अने मांसथी पुष्ट तथा खाना खयुचमा विनाना होय, ते स्त्रीने

ઉત્તમ જાણવી. જે સ્ત્રીના નિતંબો હમેશાં ઘંટા રહેતા હોય, તે સ્ત્રીને સૌજાગ્યવાલી જાણવી. જે સ્ત્રીના નિતંબો ગુણ રહેતા હોય, તે સ્ત્રીને કામ વિકારવાલી જાણવી. જે સ્ત્રીના જમણા નિતંબો પર વિમાનનો આકાર હોય, તે સ્ત્રીને પદ્મિની જાણવી. જે સ્ત્રીના જમણા નિતંબ પર જમરાનું ચિહ્ન હોય, તેણીને શંખિની જાણવી. જે સ્ત્રીનો માથો નિતંબનાગ જરા ઊંચો થને જમણો જરા નીચો હોય, તો તેણીને કુટુંબમાં ક્લેશ કરાવનારી તથા અપયશ અપાવનારી જાણવી. જે સ્ત્રીના ઢાવા નિતંબસ્થલ પર મુશલનું ચિહ્ન હોય, તેણીને ધનનો હાથ કરનારી જાણવી. જે સ્ત્રીનાં નિતંબસ્થલો કર્કશ હોય, તેણીને કુટુંબમાં ક્લેશ કરાવનારી જાણવી.

દ્વે જે સ્ત્રીના સાથલો ગોલ તથા માંસથી જ-
રેલા તથા કેલના સ્તંજ સરલા કોમલ હોય, તેણીને
ઉત્તમ જાણવી. જે સ્ત્રીના સાથલો પર વાલ ઝગેલા
હોય, તેણીને પુત્ર તથા પતિનો હાથ કરનારી જા-
ણવી. જે સ્ત્રીના સાથલોમાં હાનકાંડના ટેકારા ઊંઝીક-
કલેલા હોય, તેણીને કુલ તથા ધનનો નાશ કરનારી
જાણવી. જે સ્ત્રીના સાથલો ટુંકા થને કર્કશ

सासरीआंउ तरफथी अत्यंत मान मेखवी शके ठे. जे स्त्रीना पगना नखो फाटवाला होय, ते स्त्रीने दुर्जागिणी तथा वझे कुलोનો नाश करनारी जाणवी. जे स्त्रीना पगना अंगुठाना नखो पीक्षा रंगना होय, तेणीने तुरत तजवी; केमके तेवी स्त्रीउं धननो नाश करे ठे. जे स्त्रीनी पगनी वचली आंगली टचली आंगलीनी वरोवर लांबी होय, ते स्त्रीने शंखणी जाणवी. जे स्त्रीनी पगनी टचली आंगली गोख अने जरा चपटी होय, ते स्त्रीने राज्यनी धणीआणी जाणवी; तथा तेवी स्त्री दान आदिकथी लोकोमां घणो जश मेखवे ठे. जे स्त्रीना जमणा पगनी आंगलीउंना अंतरमां ठिजो देखातां होय, ते स्त्रीने नीच कुलमां अवतरेली तथा व्यजिचारवाली जाणवी. जे स्त्रीना पगना तलीयामां मध्य जागमां रथना आकारनुं चिह्न होय, तेणीने शूरवीर तथा राजाने मानीती जाणवी. जे स्त्रीना पगनां तलीयांमां कोढनां जेवां सफेद चागां होय, तेणीने तुरत विधवा तथा दुःखी बनारी जाणवी. जे स्त्रीनी पगनी पेनीमां शंखनुं चिह्न होय, तेणीने वासुदेवनी स्त्री जाणवी. एवी रीते पुरुष तथा स्त्रीना शरीरनां चिह्नो कदां.

ઉઠો અથવા અધિક હોય, તેને તેના સ્વામીનું મૃત્યુ
 કરનારો જાણવો. જે ધોમાનો આગલનો જમણો પગ
 આગલના માવા પગ કરતાં ટુંકો હોય, તેને અગ્નિ
 આદિકનો જય કરનારો જાણવો. જે ધોમો આગલા
 ઘડે પગ ઉઠતી વખતે જરા જમીનથી ઊંચાં રાખતો
 હોય, તેને ધનનો ક્ષય કરનારો જાણવો. જે ધોમાના
 આગલા ઘડે પગોમાંથી એક પગ પણ ઉઠતી વખતે જ-
 મીનથી ઊંચો રહેતો હોય, તેને શત્રુ તરફના જયને
 કરનારો જાણવો. જે ઘોડાનો ઉઠતી વખતે પાઠલા
 ઘડે પગોમાંથી કોઈ પણ પગ જમીનથી જરા ઊંચો
 રહેતો હોય, તેને ઉત્તમ જાતિનો ધોમો જાણવો, તથા
 તે ઘોડો પોતાના સ્વામીની લક્ષ્મી વધારે છે.

એવી રીતે ઘોડાનાં સામાન્ય લક્ષણો કહ્યાં.

હવે વિશેષ લક્ષણો કહે છે.

જે ઘોડાના ઘડે કાનો અપંગિત તથા અણીઊં
 ઘાલા હોય છે, તેને અતિ ઉત્તમ જાતિનો તથા
 કીર્તિ અને ધનને વધારનારો જાણવો. જે ધોમાનો
 જમણો કાન માવા કાનથી જરા મોટો અથવા
 નાનો હોય, અને તે અકમ નહીં રહેતાં નમી જતો
 , તેને તેના સ્વામીનો નાશ કરનારો જાણવો.

जे घोमाना जमणा कानमां जमरानुं चिह्न होय, तेने पण तेना स्वामीना कुखनो नाश करनारो जाणवो, पण जो तेना जमणा कानमां दक्षिणावर्त चक्रनुं चिह्न होय, तो तेना स्वामीने ते राज्य आदिक सद्धीने मेसवन्नारो जाणवो. जे घोमाना जमणा काननी अंदरनी वाजुए सफेद चातुं होय, तेने उत्तम जातिनो घोडो जाणवो; पण ते सफेद चातानी वच्चे खास अथवा कालो माघ होय, तो तेने तेना धणीना डव्यनो तथा कुखनो नाश करनारो जाणवो. जे घोमानो मावो कान जमणा कानची जरा नानो मोटो होय, तेने देशमां पण दाखल थवा देवो नहीं, केमके तेवो घोडो डुकाल अथवा मारी (मरकी) आदिक जयने उत्पन्न करे ठे. जे घोमानो डावो कान जरा फाटेलो अने अंदरनी वाजुए सफेद माघवालो होय, तेने धन धान्यादिकनो नाश करनारो जाणवो. जे घोमाना डावा काननी उपरनी वाजुए शंखनुं चिह्न होय, ते घोमानो स्वामी वासुदेवपणाने नक्की पामे. जे घोडाना मावा काननी अंदरनी वाजुए घणा मसो होय, ते घोडो राज्यमां रद्देवाथी राज्यनो नाश करे ठे, तथा शत्रु तरफना

તેને રાજાણ પોતાના ઉપયોગમાં લેવો નહીં, કેમકે તેવો ધોમો શત્રુજી તરફનો અત્યંત ખર્ચ દેખાડે છે. જે ધોમોની આંખોનો રંગ જરા રતાશ મારતો અને તેજવાલો હોય, તેને ઉત્તમ જાતિનો ઘોડો જાણવો; તે પર સ્વારી કર્યાથી લઢાઈમાં શત્રુનો નાશ થાય છે, તથા ધનની વૃદ્ધિ થાય છે. જે ધોમોની જમણી આંખમાં ચક્રનું ચિહ્ન હોય, તે ધોમો તેના સ્વામીની કીર્તિ પૃથ્વી પર ફેલાવે છે. જે ધોમોની જમણી આંખના પોપચા પર શંખનું ચિહ્ન હોય, તે ઘોડો खरीद કરવાથી રાજ્ય આદિકની સંપદા પોતાની મેલે આવીને ખેટે છે. જે ઘોડોની જમણી આંખ ફુટેલી અથવા હમેશાં અત્યંત મેલવાળી (પીયાવાળી) રહેતી હોય, તેવો ઘોડો અત્યંત નુકશાનકારક હોય છે, માટે તેવો ઘોડો રાખવો નહીં. જે ઘોડોની વન્ને આંખોનાં પોપચા પર વીજના ચંદ્રને આકારે ચિહ્ન હોય, તે ઘોડો ફક્ત ચક્રવર્તીને જ ઉપયોગમાં આવે છે; અર્થાત્ તેવા ઘોડા પર ધીજો કોણ સ્વારી કરી શકે નહીં. જે ઘોડોની ડાબી આંખના પોપચા પર સફેદ ડાઘો હોય, તે ઘોડો ધનનો નાશ કરે છે. જે ઘોડોની વન્ને આંખો હમેશાં મલિન (પીયાવાળી) હોય છે, તે ઘોડો ખાસ

તી વચ્ચે સ્વલ્પના પામે છે, માટે તેવા ધોના પર સ્વારી કર્યાથી જીવનો જોશમ થાય છે. જે ઘોડાની આંખો સોનેરી રંગની ચણકતી અને અણીદાર હોય છે, તેમાં કંઈ પણ સંશય નથી. જે ઘોડાની આંખો જયંકર હોય છે, તે ઘોડો નુકશાન કરનારો છે. જે ધોનાની જમણી આંખના પોપચા પર એકજ મસ હોય, તો તે તેના સ્વામીના કુટુંબની કીર્તિ વધારે છે; પણ જો એક કરતાં વધારે મસ હોય, તો તે ધન ધાન્યનો નાશ કરે છે. જે ઘોડાની ઘણે આંખોનાં પોપચાં પર ઘણા મસો હોય છે, તો તે અગ્નિ આદિકનો જય ઉપજાવે છે.

૫વી રીતે તેની આંખોનું સ્વરૂપ જાણવું.

૬વે તેની નાસિકાનું સ્વરૂપ કહે છે.

જે ઘોડાની નાસિકાનાં ઘણે છારની વધારની ચામડી લાલ રંગની હોય, તેને ઉચ્ચ જાતિનો અશ્વ જાણવો. જે ઘોડાની નાસિકાનાં ઘણે છારોની ચામડી કાલા રંગની હોય, તેને મધ્યમ જાતિનો અશ્વ જાણવો. જે ઘોડાની નાસિકાનાં ઘણે છારોની ચામડી જરા હીજાશ મારતા રંગની તથા કોમલ હોય, તેણે ધોનો કંઈ મહાન પુરુષોનેજ મળે છે; ૫ જે તે સર્વે જગાપ દુનુમાનની પેઠે વિજયજ વ-

તત્તે. જે ઘોઘાની નાસિકાનું જમણું છાર માઘી નાસિકા કરતાં જરા મોટું હોય, તે ઘોડો લક્ષ્મીનો નાશ કરે છે. જે ઘોઘાની જમણી નાસિકાના છાર પર સફેદ ચાતું હોય, તેને ઉત્તમ જાતિનો તથા કુટુંબની વૃદ્ધિ કરનારો ઘોઘો જાણવો. જે ઘોઘાની જમણી નાસિકા પર કમલના આકારનું ચિહ્ન હોય, તેવો ઘોડો તેના સ્વામીને રાજ્ય આદિક સંપદાનો હાજ મેલવી આપે છે. જે ઘોઘાની જમણી નાસિકા પર મત્સ્યના આકારનું ચિહ્ન હોય, તે ઘોઘો પાણીમાં પણ મુલેશ્વીરી તરી શકે છે. તથા તેના સ્વામીને લક્ષ્મીની વૃદ્ધિ કરે છે. જે ઘોઘાની જમણી નાસિકા પર ચક્રનું લંઠન હોય, તેવો ઘોઘો પુત્ર પરિવારની વૃદ્ધિ કરે છે. જે ઘોઘાની માઘી નાસિકા પર ત્રિશૂલના આકારનું ચિહ્ન હોય, તેવો ઘોઘો લક્ષ્મી આદિકમાં શત્રુને અર્જુનની પેઠે તથા પમાડે છે. જે ઘોઘાની ડાઘી નાસિકા પર તમ્બુરનું ચિહ્ન હોય, તેવો ઘોડો તેના સ્વામીનું મંશયરદિન વાગ મામની અંદર મૃત્યુ ઉપજાવે છે. જે ઘોડાની માઘી નાસિકા પર વદામના આકારનું લંબગોલ સફેદ ચાતું હોય, તેવો ઘોઘો કીર્તિનો નાશ કરે છે, માટે તેના ઘોડાને સર્વ

ની પેઠે તુરત તજવો. જે ધોમાની કાઠી નાસિકા પર ઘણા વાલ હોય, અને જમણી નાસિકા પર બિલકુલ વાલ ન હોય, તેવા ધોમાને રાહસરૂપ માનીને તુરત તજવો, કેમકે તેવો ધોમો રાહ્યાથી કુટુંબ તથા ધનની હાનિ થાય છે. જે ધોડાની નાસિકાનાં બન્ને ધારો સારી રીતે સુઘ્રાં નહોં રહેતાં ચપટાં રહે છે, તેવો ધોડો રોગ આદિકનો ઉપદ્રવ કરનારો કહ્યો છે, માટે બન્ને નાસિકાઝં કઠોર અને અંદરથી પણ ચીકાશ બિનાની રહેતી હોય, તેવા ધોમાને તજવાથી જ કુટુંબની આવાદી વધે છે. જે ધોમાની બન્ને નાસિકાઝં પર ગુચ્છાબંધ તથા અત્યંત છાંવા વાલ હોય, તેવો ધોમો શત્રુ આદિકના જયની પુષ્ટિ (વૃદ્ધિ) કરે છે, માટે તેવા ધોમાનો પણ ત્યાગ કરવો. એવી રીતે નાસિકાનું લક્ષણ જાણવું. હવે તેના મુખનાં લક્ષણો કહે છે.

જે ધોમાના મુખમાંથી શવના (મુમ્દાના) જેવો ડુર્ગંધ ફેલાવનારો વાસ નીકળતો હોય, તેવો ધોમો રોગ આદિકના ઉપદ્રવ પામે છે. જે ધોડાના મુખમાંથી વાસ નીકળતો આદિકની મહે-

જસી હોય છે, તેવો ધોમો તેના સ્વામીની અસ્યંત ફી-
 તિ વધારે છે. જે ઘોડાના કપાસમાં ત્રિશૂલને આકારે
 સફેત ચિહ્ન હોય, તેને સમાઈ આદિકમાં વિજય કર-
 નારો જાણવો. જે ઘોડાના કપાસમાં સફેત ચક્રનું
 ચિહ્ન હોય, તેને પણ વિજય આપનારો જાણવો. જે
 ઘોડાના કપાસમાં અર્ધ ચંદ્રને આકારે સફેત ચિહ્ન
 હોય, તેને તેના સ્વામીની લક્ષ્મી વધારનારો જાણવો. જે
 ઘોડાના કપાસમાં ગોસ્ર આકારનું સફેત ચિહ્ન હોય,
 તેને તેના સ્વામીનું કલ્યાણ કરનારો જાણવો. જે
 ઘોડાના કપાસમાં સફેત કમલના આકારનું ચિહ્ન
 હોય, તેને પણ શુભ સૂચવનારો જાણવો. જે ઘોડાના
 કપાસમાં સફેત સર્પના આકારનું ચિહ્ન હોય, તેને
 કુટુંબનો હાથ કરનારો તથા ધનનો પણ નાશ કર-
 નારો જાણવો. જે ઘોડાના કપાસમાં સફેત મરસ્યના
 જોમલાના જેવું ચિહ્ન હોય, તેને મદ્દામંગલિક જાણવો;
 તથા તેનું ઘોર આદિકથી મારી રીતે રક્ષણ કરવું.
 જે ઘોડાના કપાસમાં શ્યામ રંગનું ચંક્રના આકાર-
 નું ચિહ્ન હોય, તેને તેના સ્વામીનું મૃત્યુ કરનારો
 જાણવો. જે ઘોડાના કપાસમાં શ્યામ રંગનું તથા
 વધે સફેત ચાઝાવાનું કોઈ પણ પદ્ધતિના આકારનું

नामने राजा राज्य करतो होता, तेने चंद्रकांता नामनी स्त्री होती, तथा तेजने वृद्ध अवस्थायां एक पुत्र थयो. तेनुं नाम तेजप. माताना स्वप्नने अनुसारे सूर्यकांत राख्युं. ते पुत्र वीश वर्षनी उमरनी थतां तेमनां मातपिताए कनकवती नामनी एक राजकन्या साथे तेनुं लग्न कराव्युं. पठी एक दहामे श्रीमुनिसुवत स्वामी विहार करता थका, तथा जव्यजनरूपी कमलने प्रफुल्लित करता थका सूर्यनी पेठे त्यां आधीने समोसर्या. देवोए त्यां रेवा नदीना जमणा कांठा पर समोसरण रच्युं, तथा ते पर वेसीने प्रभु राजा आदिक जव्यलोकोने नीचे प्रमाणे देशना देवा लाग्या.

हे जव्यलोको! आ संसाररूपी समुद्रमांथी तारवाने दया धर्म सिवाय वीजो कोइ पण धर्म नथी. जे प्राणीउं दया राख्या विना जीवहिंसाथी धर्म माने ठे, तेज नरकमां जइने आ नगरमांज रहेनार अग्निशर्मानी पेठे थत्यंत दुःख सहन करे ठे. ते सांजली राजाए हाथ जोडीने प्रभुने विनंति करी के हे ज-

२। ते अग्निशर्मानो वृत्तांत आप कही संजलाववा
५। करशो. त्वारे प्रभु पण गंजीर ध्वनिथी कहेवा

रोमांथी घणा ब्राह्मणो ते यज्ञमां जाग लेवा माटे
आव्या हता.

एटलामां ते घोमाना पुण्यथीज खेंचाएला होय
नहीं जेम, तेम अमो पण अहीं आवी पहोंच्या.
अमारुं आगमन सांजलीने घणा जव्यजनो देशना
सांजलवाने आव्या. तेमां तमारा पिताना पिता
चंद्रशेखर पण अमारी देशना सांजलवाने आव्या
हता; तेउंनी साये आ नगरीना अत्यंत धनवान्
कमलशानामे शेठ पण आव्या हता. तेशेठ बहुज
जड परिणामवाला तथा आसन्नजव्य (तुरत मोक्ष
जनारा) हता; धर्मदेशना सांजल्या बाद कमल-
शाहे अमोने अंजलि करी (हाथ जोमीने) पूवुं
के हे जगवन्! आ शहेरमां ब्राह्मणोए अश्वमेध
यज्ञनो प्रारंज करेलो ठे, अने तेनी क्रिया आज
एक मास थयां तेउं करे ठे, वली तेउंए ते क्रियामां
अनेक ठाग (वकरां) आदिकनो होम कयों ठे,
अने आवती काले तेउं एक घोमानो होम करनारा
ठे; तेउंनुं आबुं हिंसामय कार्य जोइने अमोने तो
कंपारी तुटे ठे; माटे ते जीवनी कोइ पण प्रकारे
रक्षा थाय, एवो मार्ग आप सूचववा कृपा करशो.

ते सांजली अमोए ते शोठने कष्टुं के हे श्रीधर ! ते
 अमिशर्मा ब्राह्मण अजबी ठे; तथा आवी रीतना
 हिंसक कायों करीने ते नरके जवानो ठे; बली आ-
 वती फाखे ते जे घोमानो होम करनारो ठे, तेनी र-
 द्दा माटे तथा हिंसक ब्राह्मणोने प्रतियोधवा माटे-
 ज अमारुं अही आववुं थयुं ठे, ते घोमो देवांगी ठे,
 अने देवतापज ते अमिशर्मानो नाश करवा माटे
 पोते घोमानुं स्वरूप धारण करेखुं ठे; ते घोमो दे-
 वताइ ठे, तेनुं चिह्न ए ठे के तेनी केशवाखी छीसा
 सोनेरी रंगनी चखकती ठे; अने तेवी केशवाखी
 आ पृथ्वी परना घोमाउंमां होती नथी. तेम तेनां
 खदणो पण सप्रक्षा उत्तम जातिना घोमानां ठे. ते-
 नुं विशेष स्वरूप तमोने आवती फाखे प्रजातमां ज-
 णारो. पटखुं कही प्रभु मौन रखा.

राजा तथा शोठ पोतपोताने स्थानके गया; शो-
 ठना मनमां तेज विचार पोछाया कयों. तथा क्या-
 रे प्रजात थाय ? तेनो विचार करतो ते निद्रावश
 थयो. रात्रिने पाठखे पोहोरे तेने स्वप्न आठ्युं के ते
 घोमो पोताना छारमां पांघेखो ठे, तथा तेथी पोता-
 नी लक्ष्मी आदिकमां पहुज बधारो थयो ठे.

पठी प्रजाते शेर जाग्रत यज्ञे तथा नित्यनियम करीने अमारी पासे आव्यो, तथा पोतानुं स्वप्न अमोने तेणे कही संजलाव्युं. पठी अमो पण राजा आदिक परिवार सहित ते यज्ञस्थानके गया. ते वखते यज्ञनी सवखी तैयारीउं चाखी रही हती. के-टलाक ब्राह्मणो ते घोमाने उण्ण जखथी नवराववा लाग्या; पठी तेउए तेना मस्तकमां सिंहरनुं तिखक कर्युं; तथा तेना पर लीला रंगनुं रेशमी कपडुं आछादन कखुं. एक ब्राह्मणे खाल रेशमी कपडाथी तेनी आंखो पर पट्टबंध कीधो. अग्निकुंडमां चंदन, धूप, मध, घी विगेरे नाखतो तथा मुखथी वेदपाठ जणतो थको अग्निशर्मा पण एक पाटला पर अग्नि-कुंडनी जमणी वाजुए बेठेखो हतो, ते वखते अमारी आज्ञाथी अमारी साथेना एक साधुए अग्निश-र्मांनी सामे जोइने तेने कहुं के हे अग्निशर्मा ! आधी रीतनी हिंसा करीने तुं नरकमां जवानी के-म झ्ठा करे ठे ? ते सांजली अग्निशर्माने अत्यंत क्रोध चड्यो, अने तेणे ब्राह्मणोने हुकम कख्यो के था जैन साधुउंने मंरुप वहार काढी मेलो. ते सांजलतांज घोमाए पोतानुं नरसिंहनुं जयंकर रूप

करीने ते अग्निशर्माने वखता कुंभमां नांखी दीधो,
जेथी ते मृत्यु पामी ठठे नरके गयो, तथा त्यांथी
नीकली अन्नंतो संसार रखमशे.

आची रीतनुं आश्चर्य जोइ सघला ब्राह्मणो तो
जयजीत थया, तथा अमारुं शरण खड्ने हाथ जो-
नीने वेठा. पठी ते घोमाए पोतानुं जयंकर रूप स-
मावी दीधुं; तथा ल्यारथी ब्राह्मणो पण नरसिंहरू-
पने पूजवा छाग्या. ते वखते केटलाक ब्राह्मणोए अ-
मारी पासे दीक्षा लीधी, तथा केटलाकोए श्रावक-
व्रत थंगीकार कख्यां. पठी अमो सघला परिवार
सहित अमारे स्थानके आब्या. पठी ते घोडो पण
कमलशा शेठने घेर तेमनी साथे गयो, तथा त्यां
केटलोफ काळ रद्दीने पात्रो पोताने दिव्य स्थानके
गयो. ते घोमाना प्रजावथी ते शेठने घेर खड्नी
आदिकनी अत्यंत वृद्धि थइ. अंते कमलशा शेठे
तथा चंद्रशेखर राजाए पण दीक्षा लीधी अने
घणो काळ तपस्या करी स्वर्गे गया, तथा त्यांथी
चवी महाविदेहमां जइ मोहे जशे.

आची रीतनुं वृत्तांत सांजखीने सुरेंद्रदत्त राजाए
तथा तेनी स्त्री चंद्रकांताए पोताना पुत्र सूर्यकांतने

राज्य सोंपीने दीक्षा लीधी, अने प्रजु पण विहार करीने अन्य स्थानके गया.

पाठलथी सूर्यकांते पण प्रजुए जे जगोए देशना दीधी हती, ते जगोए एक मनोहर स्तंजोथी सुशो-
जित वे मालवालुं रेवा नदीना जमणा कांठा पर एक
जिनमंदिर बंधाव्युं, तथा तेमां श्री मुनिसुवत स्वामी-
जीनी प्रतिमा वेसाडी; अने त्यारथी ते नगरना
घणा लोको जैनधर्म पालवा लाग्या. (आ ग्रंथना
कर्त्ता श्री जडवाहु स्वामी कहे ठे के) अमो पण ते
नगरमां जइ, ते जैनमंदिरनी यात्रा करीने पवित्र
थया ठीए, केमके त्यां रहीने श्री मुनिसुवत स्वामी-
जीए ते यज्ञमां जाग लेनार ब्राह्मणोना आमहथी
तेउना प्रायश्चित्त माटे केटलांक शाखो प्ररूप्यां
हतां; अने तेथी श्रीवीर प्रजुए पण प्रायश्चित्त लेवा
माटे श्री जगुकछ (जरुच) नगरमां जइ लेवानुं कछुं
ठे; अमोने पण एक वखते पाटलीपुत्रमां मल्लेजा
संघे नेपाखमांथी बोलाव्या हता, पण ते वखते
अमो त्यां चौदे-पुर्वे मुहूर्त्तवारमां गणी जवाय, एवी
विद्या साधता हता, तेथी त्यां पाटलीपुत्र आववानी
अमोए संघनी आहानो जंग कयो हतो; अने तेना

જવું હોય, તે જગોણ નહીં જતાં ઝલટી જગોણ તે
 જાય છે. જે ઘોઘાના આગલા જમણા પગના ગોઠણમાં
 વીંઠીનાં આકારનું શ્યામ રંગનું ચિહ્ન હોય, તેને રોગ
 આદિકનો ઉપદ્રવ કરનારો જાણવો. જે ઘોઘાના
 આગલા જમણા પગના ઘુંટણની નીચેના જાગમાં સ-
 ફેદ રંગનું મુશલને આકારે ચિહ્ન હોય, તેને કુટુંબ
 તથા ધનનો પણ હુય કરનારો જાણવો. જે ઘોઘાના
 જમણા પગની खरी પર ઘણા ઘાતા હોય, તે ઘોઘો
 રાજ્ય આદિકનો નાશ કરે છે. જે ઘોઘાના આગલા
 જમણા પગની खरीમાં ઘણી ફાટો હોય, તે રાજ્ય
 તથા કુટુંબનો પણ નાશ કરે છે. જે ઘોઘાના આગલા
 જમણા પગની खरी આકાશી રંગની હોય, તેવો
 ઘોઘો ધન વિગેરેની વૃદ્ધિ કરે. જે ઘોઘાની આગલા
 જમણા પગની खरी પીલા રંગની હોય, તે રોગ આદિ-
 કનો ઉપદ્રવ કરે છે. જે ઘોઘાના આગલા જમણા
 પગની खरी કાલા રંગની હોય, તેને મધ્યમ જાતિનો
 અશ્વ જાણવો. જે ઘોઘાના આગલા જમણા પગની
 खरीનો નીચેનો જાગ જાંગેલો તથા જમીન પર
 ચરોચર નહીં રહી શકે તેવો હોય, તેવો ઘોઘો કુટું-
 બનો નાશ કરે છે. જે ઘોઘાના આગલા ઘાવા પગના

ઘુંટણ પર જમરાનું ચિહ્ન હોય, તે શત્રુનો જય હપ-
 જાવે છે. જે ધોમાના યાગલા માવા પગના સાથલમાં
 ઘણા મસો હોય, તે તેના સ્વામીને રોગી ધનાવે છે.
 જે ધોડાના યાગલાં ડાવા પગના સાથલમાં સફેદ
 ચક્રનું ચિહ્ન હોય, તે તેના સ્વામીને ઘણો વલ્લભ હોય
 છે, તથા તેથી કીર્તિ આદિકની વૃદ્ધિ થાય છે. જે
 ધોમાના યાગલા માવા પગના ઘુંટણ નીચે
 કાલા રંગનું ત્રિશૂલને આકારે ચિહ્ન હોય, તે તેના
 સ્વામીને વિદ્યા આદિકનો હાજ અપાવે છે. જે ધો-
 ડાના યાગલા ડાવા પગની નીચે મુશલનું કાલા
 રંગનું ચિહ્ન હોય, તે સમ્રાટ આદિકમાં ઉપયોગી
 નથી, કેમકે તેવો પોડો તેના સ્વામીને કલ્યાણમાં નહીં
 રહેતાં શત્રુનો જય કરાવી, પોતાના સ્વામીનો નાશ
 કરે છે. જે ધોમાના યાગલા માવા પગની સ્ત્રી હાથ
 રંગની હોય છે, તે પોડો તેના સ્વામીને સ્ત્રી આદિ-
 કનું મુલ મેલવી આપે છે. જે ધોડાના યાગલા
 ડાવા પગની સ્ત્રી સોનેરી રંગની તથા ચણકાટ
 મારતી હોય, તેવો પોડો નિર્ધન સ્વામીને પણ રા-
 જ્ય અપાવે છે.

तेवा घोडानी कथा कहे ठे.

पूर्वे श्रीसंजवनाथजीना शासनमां जितशत्रु नामे
 राजा कांपीलपुर नामनी नगरीमां राज्य करतो हतो;
 तेने कमळा नामे राणी हती. राज्य करतां थका
 घणां वर्षों वीती गयां, पण राणीने कंइ संतान थयुं
 नहीं. राजाए ते माटे घणा देवदेवीउंनी मानताउं
 करी, पण तेथी कंइ पण आशा फलीजून थइ नहीं;
 ते राजा मिथ्यात्वी होवार्थी मिथ्यात्वीउंना कहेवा
 प्रमाणे तेणे यज्ञ यागादि कार्यो कस्यां, तथा घणा ब्रा-
 ह्मणोने भोजन जमाड्यां; तथा तेउंनी अनुमति प्रमाणे
 तेणे घणुं डव्य खरच्युं, पण तेथी पोतानी इष्टानुं
 कंइ पण सार्थक थयुं नहीं. ते राजानो शुभमति नामे
 प्रधान हतो, अने ते जैनधर्मी हतो; तेणे राजाने
 समजाव्यो केहे स्वामिन् ! पूर्वे करेखां कर्मों प्राणी-
 उने भोगव्या विना टुटको नथी. पूर्वे जवे जे प्राणीउं
 कोइना बालकोनो तेमनां माता पिता विगेरे बंधुउंथी
 वियोग करावे ठे, तेवा प्राणीउने आ जवमां सं-
 ताननुं सुख मखतुं नथी; माटे हे स्वामिन् ! आपआ
 जवमां निराधार गरीब माणसोने आश्रय आपी
 पुण्य उपार्जन करो, के जेथी आ जवमां नहीं तो

परजबमां पण थापने शुज संतति यशे. ते सांजली राजानुं मन पण तेम करवाने तत्पर ययुं, अने तेथी तेणे शहरेमां उद्धोपणा (ढंदेरो) करावी के जे कोइ माणस पोतानुं पोपण करवाने अशक्त होय, तेणे आजवी राजा पासेथी अन्न, वस्त्र विगेरे ग्रहण करवुं. एवी रीतनी उद्धोपणा करावीने तेणे एक दान-शाखा मंभावी, अने तेमां गरीब अशक्त प्राणीउं माटे अन्न वस्त्रनी सघली सामग्री करावी. पठी ते दानशाखासां हजारो गरीब माणसो पोतानुं पोपण करी राजाने आशिष देवा लाग्यां. वली ते राजाए अवाचक प्राणीउंने चरवा माटे केटलीक जमीन चढीश थापी; तथा तेउंने पाणी पीवा माटे केट-लाक कुंभो पोताना राज्यमां वंढाव्या. एवी रीते तेणे अनेक पुण्यनां कार्यों करीने शुज कर्म उपा-र्जन करुं. वली ते प्रधानना उपदेशथी सम्यक्त्व पाभीने हमेशां जिनमंदिरमां जइ घीतराग प्रचुनी जक्ति करवा लाग्यो, तथा उत्तम जैनमुनिउं पासेथी धर्मोपदेश सांजलवा लाग्यो. एवी रीते तेनी श्रद्धा जैनधर्म पर अत्यंत खीन थइ. राणी पण जडिक परि णामवाली होवार्थी राजाए अंगीकार करेला मा-

गर्ने अनुसरवा लागी. एवी रीते धर्मकार्योमां र-
हीने तेज पोतानो काल निर्गमन करवा लाग्वां.
एटलामां तेजना पुण्यनी प्रवळतायी त्यां श्रीसंजव-
नाथजी आर्वीने समोसर्वा.

प्रधानना मुखर्ची प्रजुनुं आगमन जाणीने राजा
तथा राणी प्रधान आदिक परिवार सहित तेमने
वांदवा माटे गयां. त्यां प्रजु पण देवोण रचेझा समव-
सरण पर वेसीने धर्मदेशना देता हता. ते सांज-
खवा माटे राजा आदिक पण पोताने उचित जगो
पर वेसी गया. ते वखते प्रजुण पण केवळज्ञानथी
राजाना तथा राणीना मननो अजिप्राय जाणीने,
प्रसंगोपात देशना दीधी के हे नव्यप्राणीउ ! जे
प्राणी दया राख्या विना परजीवोने उपद्रव करे ठे,
ते प्राणी नरवाहन राजानी पेठे पाठखना जवमां
संताप पामे ठे. ते सांजखी जितशत्रु राजाण दाय
जोकीने प्रजुने विनंति करी के हे खामिन् ! ते नर-
वाहन राजानुं वृत्तांत मने कही संजसायवा आप
कृपा करशो. त्वारे दयारूपी जखना उदधि (समुद्र)
सरखा एवा प्रजु पण गंजीर स्वरथी कहेवा लाग्या के
हे राजन् ! कनकपुर नामे नगरमां नरवाहन नामे

राजा हतो, तेने सत्यश्री नामनी राणी हती. ते राजा-
नां मातपिता तेने घालपणामां मेलीने मृत्यु पाप्म्यां
हतां, अने तेनो पुत्र राज्यने लागक यशो, त्यांसुधी
मंत्रीउं बलावता हता. पटलामां नरवाहन कुंवर
पण युवावस्थाने पाप्म्यो, त्यारे मंत्रीउं तेने सत्यश्री
नामनी राजकन्या साथे परणाव्यो. हवे ते मंत्रीउं-
मानो एक विजयसिंह नामनो मंत्री दया विनानो अने
क्रूर स्वजावनो हतो. तेनी साथे नरवाहन राजकु-
मारनी मित्राइ थइ. पठी ते कुमार उमर लागक
तथा राज्यने योग्य थतां मंत्रीउं तेने राज्यगादी
पर वेत्ताव्यो. विजयसिंहनी मित्राइथी कुंवरने शि-
कार करवानो घणो शोख थयो, तेथी ते तेनी साथे
कैटलाक स्वारोने लश्ने हमेशां वनमां शिकार क-
रवा जतो, तथा घणां पशुउंनी हिंसा करतो. एक
वखते वनमां ते शिकार करवा गयो, त्यारे तेणे
नदीना किनारा परनी एक गुफामां एक सिंहणने
जोइ, ते वखते सिंहण प्रसूति करवानी तैयारीमां
होवार्थी कष्टने लीघे जयंकर गर्जना करती हती.
ते वखते नरवाहन राजा पण जय अने आश्चर्यथी
ते जोवा माटे वृद्धनी उथे पोताना घोरा सहित

ઝનો રહ્યો, તથા તેની સાથેના વિજયસિંહ આવિક
 માણસો પણ નદીની કંઠમાં ડુપાડેને રહ્યા. પઠી
 તે વખતે સિંહણે બે ઘડાંડને જન્મ આપ્યો, ઇટ-
 લામાં તે સિંહણનો સ્વામી સિંહ પણ પોતાના તથા
 સિંહણના જરૂ માટે એક હરિણનો શિકાર કરીને
 લાવ્યો, પણ ઇટલામાં વિજયસિંહના ઘોઠાએ હેપા-
 રવ કર્યાથી સિંહ ક્રોધાતુર થઈ જે દિશાથી શબ્દ
 સંજ્ઞાઓ હતો, તે તરફ પુંઠું ઝંઝું કરીને તથા
 ગર્જના કરીને ફાલ મારીને ચાલ્યો. ત્યાં તેણે એક-
 દમ વિજયસિંહના ઘોઠા પર તુટી પડીને તેને નીચે
 પાડ્યો અને વિજયસિંહને પણ મારી નાખ્યો. તે
 જોઈ એક શૂરવીરે ત્યાં આવીને તલવારથી સિંહનો
 પણ નાશ કર્યો. સિંહે વેદનાની ગર્જના મૃત્યુ વખતે
 કરવાથી સિંહણ તે તરફ દોમી આવી, ત્યારે
 નરવાહન રાજાએ પાઠણથી આવીને તે સિંહણને
 પણ તલવારથી મારી નાખી. પઠી રાજાએ સિંહ-
 ણનાં તે ઘણે ઘડાંડને લઈ લેવાનો પોતાના માણ-
 સોને હુકમ કર્યો. પઠી તેડું સઘણા તે ઘડાંડને
 લઈને પોતાના શહેર તરફ આવ્યા. ત્યાં રાજાએ તે-
 મના પર દયા લાવીને તેમને સારી રીતે પાલીને

ઠઠેરવાનો । ઘણાં કર્યો, પણ તુરતનાં જન્મેલાં,
 તેથી માતાનાં સ્તન્ય વિના (ધાવણ વિના) તે ઘણાં
 ઘોમ્યા દિવસમાં મૃત્યુ પામ્યાં. પત્ની એક દદામો તે
 રાજા ઘનમાં શિકારે ગયો હતો, ત્યાં એક વાઘના
 પંજાના મારથી તેનું મૃત્યુ થયું. ત્યાંથી કાલ કરીને
 તે ઘોયે નરકે ગયો. તેની પાલસ તેને કંઈ પણ સં-
 તાન નહોતું; તેથી તેનું રાજ્ય પ્રધાનોએ વેંચી લીધું.
 ત્યાંથી નરકથી થકામ નિર્જરાળ કરીને ચલીને હે
 રાજા ! આ તું જિતશત્રુ નામે રાજા થયો હતું. તેં પૂર્વે
 જન્મમાં ઘણાં જીવોની હિંસા કરી છે, તથા તેં ઘણાં
 પશુ વિગેરેનાં વધાંત્રને તેમનાં માતપિતાથી વિ-
 યોગ કરાવ્યો છે, તે કર્મના ઉપાર્જનથી તને સંતા-
 નની પ્રાપ્તિ થતી નથી, થને આ જન્મમાં તો તે
 તને ઘનાર નથી, પણ હવે આ જન્મમાં જે તું નિ-
 રાધિતોને આશ્રય આપીને પુણ્ય ઉપાર્જન કરે છે,
 તેથી તને આવતા જન્મમાં સંતાનની પ્રાપ્તિ થશે,
 તથા પત્ની સુખી થશે સ્વર્ગે જઈશ, તથા ત્યાંથી ચ-
 લી મહાવિદેહમાં ઉત્પન્ન થઈ મોક્ષે જઈશ. આ તારો
 શુભમતિ પ્રધાન તો એકાવતારી છે, તે અહીંથી જ
 અમારી પાસે દીક્ષા લઈ, કેવલ પામી મોક્ષે જશે.

पठी राजा तथा राणीए जइ परिणामथी श्राव-
कनां व्रतो प्रजु पासे अंगीकार कख्यां. शुभमतिए
पण दीक्षा लीधी, तथा प्रजु साथे रह्यो. पठी राजा
पोताने स्यानके आव्यो, तथा प्रजु पण विहार करी
अन्य स्यानके गया.

हवे अहीँ राजा तो हमेशां अनेक पुण्यनां कार्यो
करवा लाग्यो. एम करता पोतानी वृद्ध अवस्था
थइ, तेथी पोतानुं राज्य कोइने सोंपवाने तेणे वि-
चार कख्यो. सघला सामंतोने एकठा करी पंच दि-
व्यो शणगारी फरवा मोकल्यां.

हवे तेज नगरथी थोडेक दूर एक नानुं गामहुं
हतुं, त्यां एक गरीब कुंजार वनमांथी माटी छावीने
तेनां वासणो घनी घणी महेनते पोतानुं गुजरान
चलावतो हतो. तेनी स्त्री गंजीर अने सुशील हती,
तथा तेने बे ठोकरा अने एक ठोकरी हती. तेउ
सघलां कुंजारने तेना काममां मदद करतां हतां. ते
कुंजारने घेर एक घोमी हती, ते घोडीए जाणे कुंजा-
रना पुण्यनी प्रव्रलताथीज होय नहीं जेम, तेम एक
उत्तम किशोरने (वठेराने) जन्म आप्यो. ते वठेरा-
मां सघलां उत्तम लक्षणो हतां, तथा विशेषमां ते-

ना आगला नावा पगनी खरी सोनेरी रंगनी होती. अनुक्रमे ते घटेरो चार वर्षेनी उमरनो धयो. एटलामां ते कुंजारनी दीकरी युवावस्थाने पामेली होती, तेथी तेना लग्न माटे कुंजारने चिंता थड; पोतानी पास विलकुळ धन दलुं नही, तेथी ते मोटी फिकरमां पळ्यो के हुं आ ठोकरिना लग्न शी रीते करीश? पठी एक दहानो ते कुंजारनी स्त्रीने रात्रिण स्वप्न आव्युं के पोतानो स्वामी राज्यगादी पर वेगो ठे, तथा पोते तेनी राणी थपल्ली ठे; ते स्वप्न तेणे प्रजाते एक गायना कर्णमां संजळावीने पोताना स्वामीने कणुं के हे स्वामिन् ! तमो चिंता करो नही, तमो आपणा आ घटेराने कांपीलपुरमां खड जाऊं थने तेने वेचीने पैसा लावो, केमके आ घटेरो सारो ठे- तेथी तमोने तेनुं घणुं डव्य मलशे. पठी कुंजार पण स्त्रीनुं वचन मानीने ते घटेरो लडने कांपील, पुर प्रत्ये चाह्यो. त्यां तेणे जड विचार्युं के आ घटेरो जो हुं राजाने थापुं तो ते मने घणुं डव्य आपशे, एम विचारी ते राजदरवार पास जडने उजो. एटलामां राजाए शणगारेखां पांचे दिव्यो त्यांधी नीकल्यां; तथा ते कुंजारना पुण्यथी तथा

વઠેરાના પ્રજાવથી તે પંચ દિવ્યોમાના હાથી
 ના પર કલશ કર્યો; અને એવી રીતે ઘીજાં દિવ્ય
 ણ તેની પાસે પ્રગટ થયાં. તે સઘલી વાત લોકો
 જાને જડ નિવેદન કરી, તેથી રાજાએ તેને ચો
 ાવીને ઘણું આદરમાન દીધું, તથા પોતાની જોડે
 સાંભ્યો, અને ઉત્તમ પ્રકારનાં વસ્ત્ર આજૂપણો
 હિરાવ્યાં. કુંજાર તો આ સઘણું જોઈ ચકિત થઈ
 યો. પછી રાજાએ તેને પોતાને હાથે અન્નિપેક
 રીને રાજ્યગાદી પર બેસાડ્યો તથા તેનું અનયસિંહ
 ામ પાડ્યું. અનયસિંહે પણ પોતાના કુટુંબને ત્યાં
 ચોલાવી લીધું, અને સુલ્લથી રાજ્ય પાલવા લાગ્યો,
 તથા તે સઘલો વઠેરાનો પ્રજાવ માનીને, તેનું સારી
 રીતે રક્ષણ કરવા લાગ્યો. અંતે રાજાએ અનયસિં-
 હને સઘલો રાજ્યકારનાર સોંપીને રાણી સહિત શ્રી
 સંજવનાથજી પાસે દીક્ષા લીધી, ત્યાં ઉપ તપ
 તપીને તે સ્વર્ગે ગયો. તે પ્રજુના કહેવા મુજબ તે
 અંતે મોક્ષે જશે.

એવી રીતે પ્રસંગોપાત તેવા ઘોડાની કથા કહી.
 હવે જે ઘોડાના આગલા વસ્ત્રે પગોની વચ્ચે ચક્રનું
 ચિહ્ન હોય તે ઘોડો તેના સ્વામીને રાજા તર-

ધોમના પેટ પર વૃક્ષના આકારનું ચિહ્ન હોય છે, તે-
 વો ધોડો તેના સ્વામીને ધાન્ય આદિકની વૃદ્ધિ
 કરી આપે છે. જે ધોમના પાત્રસનો જમણો પગ
 ઘોમંગતો હોય, તેવો ધોડો તેના સ્વામીનાં સંતા-
 નનો નાશ કરે છે. જે ધોમના પાત્રસનો જમણો પગ
 ઘાંકો હોય, તેવો ધોડો સ્વસ્તીનો નિશ્ચયે નાશ કરે
 છે. જે ધોમના પાત્રસના જમણા પગના સાયસમાં
 વહારના જાગમાં શંખનું ચિહ્ન હોય છે, તેવો ધોમો
 તેના સ્વામીની અત્યંત કૃદ્ધિ પધારે છે. જે ધોમના
 પાત્રસના જમણા પગના સાયસમાં નોંધિયાના આ-
 કારનું ચિહ્ન હોય છે, તેવો ધોમો તેના સ્વામીનું તુરત
 મૃત્યુ કરે છે, માટે તેવો ધોડો ગ્રહણ કરવો નહીં.
 જે ધોમના પાત્રસના જમણા પગના ઘુંટણમાં કમસના
 આકારનું ચિહ્ન હોય છે, તેવો ધોમો તેના સ્વામીને
 ધર્મમાં જોડે છે, તથા ધન આદિકની વૃદ્ધિ કરે છે.
 જે ધોમના પાત્રસના જમણા પગના ઘુંટણની નીચે
 સર્પને આકારે ચિહ્ન હોય, તેવો ધોડો તેના સ્વામી-
 ની સ્વસ્તીનો નાશ કરે છે. જે ધોમના પાત્રસના જ-
 મણા પગના ઘુંટણની નીચે સફેદ રંગનું મુશસને આ-
 કારે ચિહ્ન હોય, તેવો ધોમો તેના સ્વામીને સ્વનાશ

સના માયા પગની જાંગમાં સ્ત્રીસહોલીના આકારનું
 ચિહ્ન હોય, તેઓ ધોમો તેના સ્વામીને પરદેશ ગમન
 કરાવે છે, તથા સ્ત્રી તેને અત્યંત કષ્ટ અપાવે છે. જે
 ધોમોના પાઠસના માયા પગના સાથસમાં નાસ સહિત
 કમસના આકારનું ચિહ્ન હોય, તેઓ ધોમો રણસં-
 ગ્રામમાં જય મેલથી આવે છે. જે ધોમોના પાઠસના
 માયા પગની જાંગમાં શુકના (પોપટના) આકારનું
 ચિહ્ન હોય, તેઓ ધોમો આકાશમાં પણ ગમન કરે છે.
 તેઓ ધોમોની કથા કહે છે.

પૂર્વે તુરુષ્ક નામના (તુર્કમ્તાનમાં) અનાર્પ દે-
 શમાં ચમ્કુગ નામના નગરમાં મકરકેતુ નામે રાજા
 રાજ્ય કરતા હતા; તેને મત્સ્યોદરી નામની રાણી હતી.
 તેજ નગરમાં એક વજ્રજંથ નામના સાયંચાહ રહેતો
 હતો; તે વદ્રુજ ધનવાન હતો; તથા તેને સ્ત્રી એક
 સદસ્ર (હજાર) ઊનમ પ્રકારના પોમોટું હતા. તથા
 વસી તેની પાસે ઘણાં શકટો (ગાડાં) હતાં. તે અ-
 નેક જ્ઞાનનાં કરીયાણાં તરીકે ગંધાર (કંદહાર)
 તથા વદ્રુસી દેશમાં જડ વ્યાપાર કરતો; તથા સ્ત્રી
 હાથ ધિંગેરે અનેક જ્ઞાનનાં કરીયાણાં સ્ત્રીકરીને
 ના . . . દેશમાં આવતાં. તથા પૃથ્વી રીતે દર વર્ષે

तुं श्रावस्ती नगरीमां एकं वणिक्पुत्रं हतो, तारो
 पिता बहुजं धनवान् तथा कुलीनं हतो; तारा पिता-
 ना मृत्युं वादं तने वैराग्यं यवाथी तं स्वयंबुद्धं आ-
 चार्यनीं पासं दीक्षां लीधीं हती, पण दीक्षां लीधां
 वादं तने जातिमदनो अहंकारं यवाथी ताराथी
 पहेलां जेउणं दीक्षां लीधेलीं हती, तेउने वंदनं नहीं
 करवाना हेतुथी तुं गुरुथी बुढो पमीने विहारं
 करवा लाग्यो, तथा उग्रं तपं तपवा लाग्यो. ठेवटे
 पंदर दिवसतुं अन्नशनं करीने तुं जातिमदथी उपा-
 र्जनं करेला नीचगोत्रना कर्मथी अहीं अनार्य देश-
 मां आवी उत्पन्नं थयो ठे; केमके जीवने पूर्वं करेलुं
 कर्म जोगव्या विना बुढकारो नथी, पण तने पूर्वज-
 वंनो संस्कारं लागेलो ठे; तेथी आ जवमां जो के तुं
 अनार्य देशमां उत्पन्नं थयो तुं, तोपण तारुं हृदयं
 दयाथी जरेलुं ठे; तने सघलां प्राणीउं पर स्वाभाविक
 दया उत्पन्नं थाय ठे, तेथी तुं आ जवमां अनेक पुण्य-
 बंधनं करीने चोथे देवल्लोके जइश, त्यांथी चवीने
 महाविदेहमां जइ मोक्षे जइश. ते सघलुं वृत्तांत
 सांजलीने वज्रजंधनी आंखोमां हर्षनां अश्रुउं जराइ
 गयां. पठी पोताने जातिस्मरणं ज्ञानं थयुं हतुं, तेथी

तेणे प्रभुनां वचननुं प्रत्यक्ष प्रमाण जोयुं, थने तेनी मनोवृत्ति जेनधर्म पर अतिशय अजिजापा धारण करवा लागी. पठी तेणे प्रभुने नमस्कार करीने विनंति करी के हे स्वामिन् ! हुं अही अनार्य देशमां मारां पूर्वकृत कर्मोंने अनुसारे जन्मेलोतुं; पण हवे तो मने अहीं रहेवुं कंटक तुल्य लागे ठे. माटे हवे मारे शुं करवुं ? ते आप कृपा करीने कहेसो. त्वारे प्रभुए पण ज्ञानश्री तेनुं आयुष्य मात्र घण दिवमनुं जाणुं, तेथी तेने कणुं के हे वज्रजंघ ! तारुं आयुष्य मात्र हवे घण दिवसनुं ठे, माटे तारे कोइ तीर्थस्थानके जवुं, तथा सघसुं धन परोपकारमां खरचीने तारे पक्त धर्मध्यानमां रहेवुं. ते मांनसी वज्रजंघे फरीने प्रभुने विनंति करी के हे स्वामिन् ! आ अनार्य देशमां तो तीर्थस्थानक कोइ पण ठे नहीं थने आर्य देश तो अहींची बहु दूर ठे, तो त्यां घण दिवसमां मागपी शी रीने पदोंवाय ? ते मांनसी प्रभुए पण तेने सत्यजीव जाणीने कणुं के हे वज्रजंघ ! तुं विषाद (खेद) कर नहीं. तारी पानं एक हजार उत्तम घोडाउं ठे; तेमां जे पोगानी पाउला गाय पमनी जंघामां शुकना (पोपटना) आकारनुं चिह्न ठे,

ते घोमो आकाशमां पण पवननी पेठे गमन करी
 शके तेवो ठे, अने ते घोमो तने द्वाणवारमां तारी
 इधित जगोए लइ जशे. ते सांजली वज्रजंघे फरीने
 पण प्रजुने विनंति करी के हे स्वामिन् ! कया तीर्थ-
 मां जवाथी मारो उखार यशे ? त्वारे प्रजुए तेने
 कसुं के हे वज्रजंघ ! सर्व तीर्थमां शिरोमणि सर-
 खा एवा शत्रुंजय नामना तीर्थ प्रत्ये जजे, अने ते
 तीर्थ अत्यंत पवित्र ठे, त्यां जइ आ घोमाने तुं को-
 इने नहीं आपतां वनमां तुटो मूकजे तथा तुं ते
 पर्वत पर चमीने अनाशन करजे. ते सांजली वज्रजंघ
 तो प्रजुने बांदीने पोताने स्थानके आव्यो, अने
 प्रजु पण विहार करता अन्य स्थानके गया.

हवे अहीं वज्रजंघे पोतानी घोमा बांधवानी
 अश्वशाखामां जइ तपास करी, तेवा घोमाने पो-
 ताने घेर आण्यो. पोतानी पासेना सघसा घोमागना
 रक्षण माटे तेणे पोताना पुत्रने समजाव्यो; तथा
 पोतानी पासेनुं केटखुंक इव्य पुत्रने सांपीने वा-
 कीनुं दीन माणसोने तेणे बहेंची आप्युं.

पत्री प्रताते कोइ जाणे नहीं तेम ते घोमा पर
 न्वार यइने द्वाणवारमां आकाशमार्गे शत्रुंजय तीर्थ

લાતું હોય, તેવો ધોમો રણસંગ્રામમાં શત્રુ તરફનો
 ગ્રાસ ઉપજાવે છે. જે ધોમોના પૃથ્વી પાઠલનો જાગ
 પુષ્ટ થને માંસલ હોય છે, તેને ઉત્તમ જાતિનો અશ્વ
 જાણવો; તથા તેવો ધોડો દોઢામાં વધુજ વેગવાલો
 હોય છે. જે ધોમોના પૃથ્વી પાઠલના વન્ને જાગો
 પર ચક્રનાં ચિહ્નો હોય, તેવો ધોડો તેના સ્વામીને
 લક્ષ્મીની વૃદ્ધિ કરે છે. જે ધોમોના પૃથ્વી પાઠલના
 વન્ને જાગો પર શંખના આકારનાં ચિહ્નો હોય છે,
 તેવો ધોમો તેના સ્વામીના મહત્ત્વની વૃદ્ધિ કરે છે.

૧૧વી રીતે તેના પૃથ્વીજાગનું સ્વરૂપ કહ્યું.

હવે તેના લાંગૂલનું (પુંઠાનું) સ્વરૂપ કહે છે.
 જે ધોમોનું પુંઠું જમીનને સ્પર્શ કરતું હોય, તેવો
 ધોમો તેના સ્વામીની લક્ષ્મીનો નાશ કરે છે. જે ધો-
 મોનું પુંઠું તેના પાઠલના પગોના ઘુંટણોની ઉપર
 રહેતું હોય, અર્થાત્ તેટલું લાંબું હોય, તેવો ધોડો
 તેના સ્વામીના પરિવારનો નાશ કરે છે. જે ધોમોનું
 પુંઠું કોમલ, ચલકતું થને ગુઠાદાર હોય તથા
 ઘુંટણથી નીચે રહેતું હોય, તેવો ધોડો તેના સ્વામીની
 લક્ષ્મીની વૃદ્ધિ કરે છે. જે ધોમોનું પુંઠું કર્કશ
 હોય છે, તેવો ધોડો તેના સ્વામીના પરિવારનો નાશ

કરે છે. જે ધોમ્હાનું પુંઠડું અરૂપ કેશોવાહું હોય છે, તેવો ધોડો તેના સ્વામીની સહનીનો નાશ કરે છે. જે ધોમ્હાનું પુંઠડું યાંકું રહેતું હોય, તેવો ધોમ્હો તેના સ્વામીના કુટુંબનો નાશ કરે છે. જે ધોમ્હાનું પુંઠડું અત્યંત સ્થૂલ જામું હોય, તેવો ધોડો તેના સ્વામીને પરદેશ ગમન કરાવી કષ્ટ આપે છે. જે ધોમ્હાનું પુંઠડું ઝિમ્ધ હોય છે, તેવો ધોમ્હો તેના સ્વામીને રાડ્ય આદિકનો હાજ મેલવી આપે છે. જે ધોમ્હાનું પુંઠડું કેસરના રંગનું તથા કોમલ થને મનોહર હોય છે, તેવો ધોડો તેના સ્વામીની સહની તથા કીર્તિની ઘૃષ્ટિ કરે છે.

ઘડી રીતે અશ્વના પુંઠમાનું સ્વરૂપ જાણવું.

હવે તેની ગતિનું સ્વરૂપ કહે છે.

જે ધોમ્હો સ્વામી કર્યાથી સ્થિર નહીં રહેતાં ચપલ જ રહે, તેને ઉત્તમ જાતિનો તેજી ધોમ્હો જાણવો. જે ધોમ્હો તીર્થ ગતિથી ચાલતો હોય, તેવો ધોમ્હો પણ ઉત્તમ જાતિનો કહેવાય છે; તથા તે પોતાના સ્વામીની સંપત્તિની ઘૃષ્ટિ કરે છે. જે ધોમ્હાની ગતિ ધીમી તથા સ્વામને કેટલાકો ઉપજાવનારી હોય છે, તેને કનિષ્ઠ (હલકી) જાતિનો અશ્વ જાણવો. જે ધોમ્હાની ગતિ સુલ ઉપજાવનારી હોય છે, તેને ઉ-

ત્કષ્ટ જાતિનો અશ્વ જાણવો. જે ધોમ્મને દોમ્તાં થ-
 કા શરીરે ફેન (ફીળ) થાવતાં હોય, તેને પણ ઉત્તમ
 જાતિનો તથા તેના સ્વામીની લક્ષ્મીની વૃદ્ધિ કર-
 નારો અશ્વ જાણવો. જે ધોમ્મની તીવ્ર ગતિમાં સ-
 ઘલા સંપૂર્ણ પગો જમીનને સ્પર્શ કરતા ન હોય,
 તેને ઉત્કૃષ્ટ જાતિનો અશ્વ જાણવો.

૧૧૧ રીતે તેની ગતિનું સ્વરૂપ કહ્યું.

હવે તેના નાદનું સ્વરૂપ કહે છે.

જે ધોમ્મનો નાદ ગંજીર હોય છે, તેને ઉત્તમ જાતિ-
 નો અશ્વ જાણવો; તથા તેવો ધોમ્મો તેના સ્વામીની
 લક્ષ્મીની વૃદ્ધિ કરે છે. જે ધોમ્મનો નાદ તીવ્ર અને
 જ્ઞયાનક હોય છે, તેવો ધોમ્મો તેના સ્વામીના પરિવા-
 રનો તુરત નાશ કરે છે. જે ધોમ્મનો નાદ સૂક્ષ્મ હોય
 છે, તેને હલકી જાતિનો અશ્વ જાણવો, તેવો ધોમ્મો
 ગ્રહણ કરવાથી નુકશાની થાય છે. જે ધોમ્મો વારંવાર
 હેપારવ કરતો હોય, તેવો ધોમ્મો તેના સ્વામીના
 મહત્વનો નાશ કરે છે. જે ધોમ્મો ક્વચિત્જ તથા
 પ્રયાણ વચ્ચે હેપારવ કરતો હોય, તેવો ધોમ્મો ક-
 લ્યાણ તથા લાજને સૂચવે છે; તેવો ધોમ્મો ગ્રહણ
 કરવાથી રાજા આદિક વિજય મેલવે છે.

पण रात अश्वपरीक्षा समाप्त थइ.

इवे घोमीनी परीक्षा पण अश्व प्रमाण जाणवी,
पण घोमी पर कल्याण इछनार मनुष्ये खारी करवी
नहीं, केमके घोमी पर खारी कर्याथी सामान्य रीते
खड्गी तथा राज्य आदिकनी हानि थाय ठे; तेने
माटे कथा कहे ठे.

पूर्व श्रीवर्धमान नामे नगरमां सत्यसुंदर नामे
राजा राज्य करतो हतो, तेने सोमप्रजा नामे राणी
हती, तथा सुकांत नामे पुत्र हतो. वृद्ध अवस्थामां
राजा तथा राणीए दीक्षा लीधी हती, तेथी राज्य
कारजार तेनो पुत्र सुकांत चलावतो हतो.

एक दिवसे त्यां रथनुपुर नामना नगरनो माग-
रदत्त नामनो सार्थवाह केटलाक घोमा तथा घोमी-
लं खड्गे ते नगरमां आव्यो. तेनी पासे एक उत्तम
जातिनी घोमी हती, ते तेणे राजाने जेट तरीके
आपी; तेथी राजाण खुशी थइने तेनुं अर्थ शुल्क
(जगात) माफ करुं. पठी ते व्यापारी पोताना
अश्वो त्यां वेचीने तथा घणुं ड्रव्य मेश्वरीने पोताने
नगरे गयो.

सुकांत राजा हमेशां ते घोमी पर खार थइने

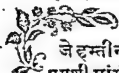
शहरेर बंदहार बनमां फरवा जतो, ते घोमीनी ग
अत्यंत सुख आपनारी हती; तेथी राजानी ते पर
त्यंत ममता अइ, अने तेनुं ते घणी चीवटथी रक्क
करवा लाग्यो.

एक दहाडे तेना राज्य पर अयोध्या नगर
सूरसिंह राजाए चडाइ करी. सुकांत राजा पण पो
तानुं लश्कर लइने तेनी सामे आव्यो; तथा ते
बन्ने बन्ने जयंकर रणसंग्राम थयुं, तेमां बन्नेनी से
नाना असंख्य माणसोनो नाश थयो. ठेवटे सूरसिं
हनुं लश्कर कंटाळीने नासवा लाग्युं; तयारे सुकांत
पण पोतानी घोमी पर स्वार थइने केटलाक स्वार
सहित तेनी पाठल थयो, तेने पोतानी सेना पाठल
आवतो जोइने सूरसिंहे पोतानी सेनाने हिंमत
आपीने पाठी वाली, तथा सुकांतने पकडीने केद
कयो; केमके सुकांत जे घोमी पर वेठेलो हतो, ते
घोमी सूरसिंहना घोरानो नाद सांजलीने स्तब्ध
थइ. पठी एवी रीते सुकांतने शत्रुने हाथे केदी
थएलो जाणीने तेनी साथेना स्वारो पण नासी गया.
पठी सूरसिंह सुकांतनुं राज्य लइने तेने पोतानी

अथोष्णा नगरीमां छद् गयो, तथा त्यां तेने मृत्यु पर्यंत केदमां राख्यो.

एदी रीते जो के सुकांत पोताना कर्मसंयोगे केदमां पड्यो, तोपण तेमां ते घोडी निमित्तरूपे थइ, माटे घो-
की पर स्वारी करवानो श्रीसर्वज्ञ प्रजुए निषेध कस्यो ठे.

हवे हस्तीनां लक्षणोऽनुं स्वरूप कहे ठे.

जे हस्तीनी पंदर वर्षेनी उमरे उंचाइ आगला
पगथी मांकीने तेना स्कंध पर्यंत वसां ने चाखीश
अंगुलथी मांडीने वसो ने पचास अंगुलनी होय, तेने
उत्तम जातिनो हस्ती जाणवो. जे हस्तीनी उंचाइ
वसो ने घीश अंगुलथी मांकीने वसां ने चाखीश
अंगुल सुधीनी होय, तेने मध्यम जातिनो हस्ती जा-
णवो. जे हस्तीनी उंचाइ तेथी उंठी होय, तेने क-
निष्ठ जातिनो हस्ती जाणवो, तथा जे हस्तीनी उं-
चाइ वसो ने पचास अंगुलथी पण वधारे होय, तेने
पण हलकी जातिनो हस्ती जाणवो. जे हस्तीनी
लंबाइ तेना गंगस्यलथी मांकीने पुत्र सुद्धां वसो ने
सीत्तर अंगुलथी मांकीने वसो ने एंशी अंगुल सुधी-
नी होय, तेने उत्तम जातिनो हस्ती जाणवो, तथा

તેથી ઊઠી અથવા અધિકી લંબાઈ હોય, તો
કનિષ્ઠ જાતિનો હસ્તી જાણવો.

એવી રીતે હસ્તીનાં સામાન્ય લક્ષણો કહ્યાં.
હવે તેનાં વિશેષ લક્ષણો કહે છે.

જે હસ્તીનો રંગ સફેદ વરફ સરખો હોય તે
તેને અત્યંત ઉત્તમ જાતિનો હસ્તી જાણવો, તે
હસ્તી કોઈ પુણ્યશાલીનેજ મળે છે.

તેવા હસ્તીની કથા કહે છે.

પૂર્વે સિંહલ નામના રાક્ષસ દ્વીપમાં કૂર્માવર્ત
નગરીમાં રાક્ષસ વંશમાં સિંહવાહન નામે રાજા રાજ્ય
કરતો હતો, તેને રુક્મિણી નામની રાણી હતી. તે
દ્વીપમાં હાથીઊંની ઘણી ઉત્પત્તિ થતી. એક દિવસે
કોઈક હસ્તિપાલકે વનમાં ફરતાં ફરતાં એક હા-
થીનું યુથ (ટોણું) જોયું. તેમાં એક સફેદ રંગના
હાથીને તે ઉપર સ્વામીપણું જોગવતો જોયો. સર્વથી
અગામી તે હસ્તી ચાલતો હતો, તથા તેની પાઠલ
ધીજા સર્વ હસ્તીઊં ચાલતા. એવી રીતે જોઈને તે
હસ્તિપાલકે તે ઘાત સિંહવાહન રાજાને આવીને
કહી. ત્યારે સિંહવાહન રાજાએ હસ્તિવિદ્યામાં કુ-
શલ એવા એક નિમિત્તિઆને બોલાવીને તેવા હસ્તીનું

एक वखते ब्रह्मछीपनो रत्नसिंह नामे, सार्थक
 केटखांक करीयाणां वहाणो जरीने ते सिंहस
 पमां वेपार निमित्ते आव्यो, तेणे राजाना दरवार
 ते श्वेत हाथीने जोयो. पठी ते पोतानी वस्तु
 वेचीने तथा चीजी अनेक वस्तु त्यांही पोता
 वहाणोमां जरीने ते पोताना देश तरफ गयो. त
 जइ पोताना राजा अजयसिंहने तेणे जणाव्युं
 हे राजन् ! सिंहसछीपना राजा सिंहवाहन पासे
 एक उत्तम जातिना श्वेत रंगना हस्तीने जोयो ते
 तथा ते हस्तीना प्रजापती तेनी राज्यसद्धी अत्यं
 वृद्धि पामेली ठे; ते सांजली राजानुं मन ते हस्ती
 खेवाने खलचायुं तेथी तेणे पोताना सामंतोने जण
 व्युं के जे कोइ ते हस्ती मने लावी आपे, ते
 एक खड्ग सोनामोहोरो हुं आपीश. ते सांजलीने
 एक तीव्रदन्त नामना कोटवासे कथुं के हे राजन् !
 ते हस्ती आपने लावी आपीश. ते सांजली राजा
 ए हर्षित थडने तेने तेम करवानी आझा आपी

पठी तीव्रदन्त एक वहाणमां वेक्षीने सिंहसछीप
 गयो; तथा त्यां एक व्यापारीनो वेप सडने नगरम
 फरवा लाग्यो. अन्तर्गते तेणे ते हस्तीने जोयो; तथा

तेनी रक्षा करनार हस्तिपालने तेणे गुप्त गीते
 समजाव्युं के जो तुं ते हस्ती मने मांसे, नां तने
 हूं दश हजार सोनामोहरांगे आर्षीश, हस्तिपाल-
 के पण उदयनी खालचर्या तेम करवाने कवुल कर्युं,
 केमके उदयनी योगीतुं मन पण चलायमान
 थाय ते, पत्नी ते हस्तिपालके तीव्रदेवने कलुं के हूं
 पण नां। गायेत्र ब्रह्मर्ष आर्षीश केमके जो
 पत्नी हूं अर्थां रत्न नां राजा मां मृग्यु कर्या विना
 रहे नर्ती तीव्रदेव पण तेम करवाने कवुल कर्युं
 पत्नी एक दश ते हस्तिपालने ते लायने व.

पठी राजाए वज्रदंरुने एक लक्ष सोनामोहोर
तथा बीजो पण केटलोक शिरपाव आप्यो, तेम ह
स्तिपालकने पण ते राजाए केटलुंक पारितोषिक
(इनाम) आप्युं.

ज्यारथी ते हाथी तेना राज्यमां दाखल थयो,
त्यारथी तेनी राज्यलक्ष्मी वृद्धि पामवा लागी, अने
तेथी ते राजा पोताने कृतार्थ मानवा लाग्यो.

हवे अहीं सिंहलछीपना राजाने ते वातनी के-
टलेक दहामे खबर पमी; तेथी तेणे हस्तीनी तथा
हस्तिपालकनी घणी शोध करावी, पण तेनो पत्तो
लाग्यो नहीं. तेथी राजा अत्यंत दिलगीर थवा ला-
ग्यो, अने ते दिवसथी ते हस्तीना प्रजावथी तेनी
वृद्धि पामेली राज्यलक्ष्मी पण नाश थवा लागी.

एटलामां त्यां सुजडसूरि नामना केवली मु-
नि पधार्या, तेमने बांदवाने सिंहवाहन राजा पो-
ताना परिवार सहित गयो. तेमने बंदन करीने ते
पोताने उचित स्थानके वेठो. मुनिए पण तेने यो-
ग्य जाणीने धर्मनो उपदेश कर्या पठी राजाए पो-
ताना हस्तीनो वृत्तांत मुनिने नमस्कार करीने पू-

उयो. त्वारे मुनिए पण ते वृत्तांत यथास्थित क-
ही संजलाव्यो.

वली पण मुनिए राजाने कहुं के हे राजन् ! ज्यां
सुधी तारां पुण्यो सवल हतां, त्यां सुधी ते हस्ती
तारी पासे रखो. हवे ते हस्ती ब्रह्मछीपना राजानां
पुण्यथीज जाणे खेंचायो होय नहीं, तेम तेनी पासे
गयो ठे, तुं हवे गमे तेटला उपाय करीश, पण ते
हस्ती तने मलवानो नथी. वली जे संपदा तेना प्र-
प्तावथी तने मली हस्ती, तेमां ते हस्ती तो निमित्त
मात्रज हतो, केमके प्राणीने संपदा अने विपदा
तो तेनां पुण्योने अनुसारेज मले ठे. माडे हवे तारे
ते विपे कशो पण शोक करवो नहीं, वली आ ज-
वमां पण जो तुं उत्तम धर्मकार्यो करीश, तो तेथी
तने जवांतरमां ने करनां पण अधिक संपदा प्राप्त अशे.

ते सांजली राजाने बेराग्य थवार्यी तेणे पोता-
ना पुत्रने राज्य सोंपीने दीक्षा लीधी, तथा शुद्ध
मनथी तपस्यापूर्वक चारित्र्य पालवा लाग्यो, तथा
सुनझमूरिनी साथेज विहार करवा लाग्यो. अंते
शुन ध्यानथी काल करीने आठमे देवलोकें गयो.
तथा त्यांथी वधी अनुक्रमे केटलाक मनुष्यजवो

કરીને તે મોક્ષે જશે. એમ સર્વજ્ઞ પ્રજુષ કહેલું છે.
 એવી રીતે શ્વેત રંગના હાથીનું પ્રસંગે દૃષ્ટાંત કહ્યું.
 જે હાથીનો રંગ શ્યામ હોય છે, તેને મધ્યમ જા-
 તિનો હાથી જાણવો. જે હાથીના વજ્રે કર્ણો અષ્ટ-
 મીના ચંદ્ર સરખા આકારના હોય છે, તેને ઉત્તમ
 જાતિનો હસ્તી જાણવો. જે હસ્તીના કર્ણો તુટેલા
 હોય છે, તેને કનિષ્ઠ જાતિનો હસ્તી જાણવો, તેવો
 હસ્તી તેના સ્વામીના પરિવારનો નાશ કરે છે. જે હ-
 સ્તીનાં ગંઠસ્થલોમાંથી મદની ધારાનું નીકલતી હો-
 ય, તેને ઉત્તમ જાતિનો હસ્તી જાણવો, તેવો હસ્તી
 તેના સ્વામીની લક્ષ્મીની વૃદ્ધિ કરે છે. જે હસ્તીનાં
 ગંઠસ્થલો ચપટાં અને દૃષ્ટિમાં આવે તેવાં ઊંચાં ન
 હોય, તેવો હસ્તી તેના સ્વામીનું મૃત્યુ નિપજાવે છે;
 માટે તેવો હસ્તી રાજા આદિકે ગ્રહણ કરવો નહીં.
 જે હસ્તીનાં વજ્રે ગંઠસ્થલો પર શંખનાં શ્વેત રંગનાં
 ચિહ્નો હોય છે, તેવો હસ્તી તેના સ્વામીની લક્ષ્મી
 વધારીને તેને સમસ્ત પૃથ્વીનો સ્વામી બનાવે છે. જે
 હસ્તીની સુંદર પર શ્વેત રંગનું કમલના આકારનું ચિ-
 હ્ન હોય, તેવો હસ્તી તેના સ્વામીની લક્ષ્મીની અ-
 વૃદ્ધિ કરે છે, તથા તેની કીર્તિ જગત્માં ફે-

हृत्ती. हस्ती सुंदमां चामर लक्ष्मिने पोतानां पर स्वारी
करनारने विंजतो, तथा तेना पगमां किंकिणीउं
(घुघरीउं) बांधवार्थी ते नृत्य पण करतो; एवी रीते
शिलखीने अनेक कलाउंमां कुशल कर्मां हतो. ते
हार्थीने जोइ धनपाखनुं मन तेने स्वरीद करवानुं
थयुं, अने तेना मूढ्य विपे तेणे हस्तिपाखकने पूज्युं.
ते हस्तिपाखकं तेनुं मूढ्य एक लक्ष सोनामोहोरोनुं
कणुं. धनपाखने पण ते मूढ्य घणुं लाग्युं तोपण
ते हस्तीने ग्रहण करवानी इछार्थी तेणे हस्तिपा-
खकनी यात कबुल राखी, अने एक लाख सोनामो-
होरो थार्पीने तेणे ते हार्थीने पोताना स्वाधीनमां
लीधो. पठी तेणे पोतानां बहाणो तैयार करावीने
सुवर्णपुर जया माटे तैयारी करी. ते हार्थीने पण बंदर
पर लावीने एक बहाणमां चमाव्यो. पठी तेणे सधलां
बहाणोने हंकारवानो हुकम कर्मा, तेथी नाविकोण
(खलासीउण) नांगरो उपामीने बहाणो पर सढो चमा-
व्या अने तेथी पवनना जोरथी बहाणो पण तीव्र
गतिथी चालवा लाग्यां. एवी रीते चालतां थका
त्रण दिवसो गया वाद ते हस्तिना प्रजावर्था समुद्र
उठली नीकट्यो. पवननुं जोर पण अत्यंत बध्युं, अने

पी, तेथी वेश्या तो अत्यंत खुशी थइ. पठी ते व हाथ जोनीने तेने कछुं के हे स्वामिन् ! तमो अही रहो, था घर तमारुंज ठे, एम कही पोतानी दा सीने तेणीए उत्तम प्रकारनी रसोइ करवानुं कछु पठी वेश्याए पोते धनपालने उण्ण पाणीथी करावुं, अने त्यारवाद तेने पइरस जोजनथी जमाडीने तृप्त कयों. पठी तांबूल आदिक आप्यां

पठी धनपाखे तेणीने कछुं के मारे राजानी मुलाकात करवी ठे, माटे ते जो तुं करावी आपे, तो तने एक हजार सोनामोहोरो हुं आपीश. वेश्याए पण तेम करवा कबुल कयुं. पठी बीजे दहामे ते वेश्याए धनपालनी राजा साथे मुलाकात करावी आपी, त्यारे राजाए धनपालने आदरमान आपी कछुं के तमो कोण ठो ? तथा क्यांथी आवो ठो ? धनपाखे कछुं के अमो व्यापारी ठीए, तथा दूर देशथी व्यापार करता करता अही आपना नगरमां आब्या ठीए. पठी राजाए तेने कछुं के तमोए घणा देशो जोया ठे, तो कंइ आश्चर्य जोयुं होय, ते कहो ? त्यारे धनपाखे पण अवसर आवेलो जाणीने राजाने कछुं के हे राजन् ! सुवर्णपुरना राजा

आनंदपुरना राजाए सुवर्णपुरना राजाने माखा माटे एक घाण ठोड्युं, पण ते घाण राजाने नही घागतां ते हस्तीना लक्षाटमां घाग्युं, अने तेथी ते भूमि पर पड्यो, तथा तेनी नीचे सुवर्णपुरना राजा पण दवाइने मृत्यु पांम्यो.

आ वनाव जोइने आनंदपुरना राजाने खेद थयो के जे हस्ती माटे आ रणसंग्राम करवो पड्यो ते हस्ती तो मृत्यु पांम्यो.

एटलामां ते राजानां पुण्योथीज होय नहीं जेम तेम एक चारणमुनि आब्या. तेणे आनंदपुरना राजाने कथुं के हे राजन् ! ते हस्ती मेखववा माटे तुं खेद नहीं कर, केमके तारां पुण्यना प्रवळथीज तेवा हस्तीनो तने मेखाप थयो नथी. ते हस्ती जेनी जेनी पासे गयो, तेनी लक्ष्मीनो नाश थयो ठे, एम कही पूर्वना सघलो संबंध मुनिए राजाने कही संजलाव्यो. वली पण मुनिए कथुं के तेनी जो तारे खात्री करवी होय, तो तेनुं कलेवर तुं तपासजे, के जेना उदर पर श्वेत रंगनुं चमरना आकारनुं चिह्न दशे, तेवो हस्ती सर्वज्ञ प्रभुए राज्य आदिक लक्ष्मीनो नाश करनारो कथो ठे, जो के लक्ष्मी आ-

રંગનું યોનિના આકારનું ચિહ્ન હોય છે, તેવો હસ્તી તેના સ્વામીની લક્ષ્મીનો હાથ કરે છે. જે હાથીના પાઠલના જમણા પગના સાથસમાં સ્વસ્તિકના આકારનું ચિહ્ન હોય છે, તેવો હસ્તી તેના સ્વામીની લક્ષ્મી તથા પરિવારની વૃદ્ધિ કરે છે. જે હાથીના પાઠલના જમણા પગના સાથસમાં શંખના આકારનું ચિહ્ન હોય છે, તેવો હસ્તી તેના સ્વામીનો વિજય કરાવે છે, તથા તેની કીર્તિની પણ વૃદ્ધિ કરે છે. જે હસ્તીના પાઠલના જમણા પગના સાથસમાં દેવ-વિમાનને આકારે ચિહ્ન હોય, તેવો હસ્તી તેના સ્વામીની લક્ષ્મી વધારે છે, તથા તેને ધર્મનાં કાર્યોમાં જોડે છે. જે હસ્તીના પાઠલના જમણા પગના સાથસમાં શ્વેત રંગનું " ઊ " એવા આકારનું ચિહ્ન હોય છે. તેવો હસ્તી તેના પુણ્યચંત્ર સ્વામીની લક્ષ્મી તથા પરિવારની વૃદ્ધિ કરે છે, તથા તેની કીર્તિને આ દુનિયામાં અત્યંત ફેલાવે છે.

તેવા હસ્તીની કથા કહે છે.

પૂર્વે શ્રી હારિકા નામની નગરીમાં કનકકેતુ નામે રાજા હતો, તેને ચંદ્રમુર્તી નામે સ્ત્રી હતી. તે નગરમાં કવિષ્ઠ નામે એક દરિદ્રી બ્રાહ્મણ રહેતો હતો;

तेनी चंदां नामनी स्त्री हती. ते ब्राह्मणने पांच दी-
 करीउ तथा घण पुत्रो हतां, केमके दरिद्रीने घरे
 संतान पण घणां होय ठे. ते ब्राह्मण हमेशां गाममां
 जिहा मागीने अनाज आदिक लावे, अने तेथी
 केटलीक मुसीबते ते पोतानुं गुजरान चलावे. ते
 ब्राह्मणनी स्त्री अत्यंत क्रूर स्वभावनी हती, अने तेथी
 ते पोताना स्वामीने हमेशां क्रोध लावीने कहेती
 कें तारा घरमां आवीने मने कोइ पण जातनुं सुख
 मळ्युं नथी. ते सांजली कपिल अत्यंत दिखगीर
 अतो हतो. ते ब्राह्मणना घण पुत्रोमां एक शंकर ना-
 मनो मोटो पुत्र हतो, तेनी उमर पंदर वर्षनी थइ
 हती. शंकरनो स्वभाव उत्तम हतो, तथा पोते के-
 टलीक विद्याउ जण्यां हतो. एक दिवस तेनी
 मा तेना पिताने उपको देती हती, ते सांजली शं-
 करने अत्यंत शोक थयो. पठी कपिल ज्यारे जि-
 हा माटे बहार गयो, त्यारे शंकरे पोतानी माताने
 नमस्कार करीने कळुं के हे माताजी! आपणे अ-
 त्यंत दारिद्री ठीए, अने मारा पिता पोतार्थी घनती
 महेनत लेइने जिहा मागी लावे ठे, अने तुं तेने
 हमेशां जे उपको आप्या करे ठे, ते उचित नथी.

धा. पठी नजदीकमां एक वृद्धनी उथे जइने मु-
 निण तेनो आहार कयों. अहीँ शंकरे पण वासणो
 साफ करवा माटे केटखुंक जल एक वासणमां ज-
 रीने चूली पर उण्ण थवाने मूकी राख्युं, तथा पठी
 पोते पण जोजन करवा लाग्यो, एवी रीते फक्त चो-
 खानुंज जोजन करीने ते चूली पर मूकेखुं पाणी नीचे
 उतारीने वासणो साफ करवानी तैयारी करवा लाग्यो.

एटलामां ते मुनि पण आहार करीने त्यां आ-
 व्या. तेमने आवता जोइ शंकरे विचार्युं के आ मु-
 नि फरीने चोखा लेवा माटे आवे ठे, पण ते तो हवे
 ठे नहीं, एम ते विचारे ठे एटलामां मुनि पण तेनी
 समीप आव्या. त्यारे शंकरे जडकपणार्थी कछुं के
 चोग्या तो हुं सघला जडण करी गयो तुं, त्यारे
 मुनिण कछुं के हे जड! मारे हवे चोग्वानो खप
 नथी, पण आ उण्ण जलनां मने खप ठे, माटे जो
 तने बाधा न पहाँचे, तो तेमार्थी थोडुं आप. ते सां-
 जखी शंकर अत्यंत हर्षपूर्वक मुनिना वासणमां मु-
 निना कहेवा प्रमाणे थोडुं जल रेख्युं. पठी ते जल
 छइ मुनि थोडे दूर एक वृद्ध तखे जइ बेठा; तथा ते
 जल ठंमुं थवार्थी मुनिण पीइने पोतानी तथा दूर

पत्नी अनुक्रमे ते हस्ती राजद्वार आगल आधीने
 उजो रघो, तथा पोतानी सुढ वती धीरेथी शंकरे
 रने तेणे आधारहित नीचे उतायां. ते बखते शंकरे
 तेना पाठसना जमणा पगना साथसमां सफेद रं-
 गनुं उँकारनुं चिह्न जोयुं, अने तेथी तेने जेनधर्म
 पर अत्यंत श्रद्धा थइ.

पत्नी शंकर अगामी राजमता तरफ जवा लाग्यो,
 त्यारे ते हस्ती पण तेनी पाठल पाठल जवा लाग्यो.
 पत्नी शंकर ज्यारे राजमता आगल पहांचो, त्यारे
 राजाण तेने सन्मान दडने पुत्र्यु के आ हस्ती तमो
 क्यांथी तथा शामाटे लाव्या ओ ? त्यारे शंकरे पोतानुं
 सघसुं वृत्तांत यथाम्यन मुखपात्र राजाने कही
 संजलाव्युं. पत्नी राजाण हस्तीविद्यामा कुशल एवा
 पोताना एक ज्योतिर्पाने वांझावी ते हस्तीनां लक्षणे
 तपामी तेनुं फल कहेवानुं कळ्युं. ते ज्योतिगी पण
 हस्ती आदिकनां लक्षणे तपासवामा अत्यंत कु-
 शल हतो, तेथी तेणे हस्तीनां लक्षणे तपासीने
 कळुं के हे राजन् ! आ हस्ती अत्यंत उत्तम जा-
 तिनां ठे. आनां सरखां शुभ लक्षणे आसा हस्ती
 कोइ पुण्यशाली राजानेज मने ठे, बली विशेष आ

रत मृत्यु निपजाये ठे. जे हस्तीनी पुंठमी पर बिल-
 कुल वालो न होय, तेवो हस्ती तेना स्वामीनी ल-
 क्ष्मीनो नुरन क्षय करे ठे, तेमां मंदेह नथी. जे ह-
 स्तीनी पुंठमी पर उपरना तागथीज घणा वालो होय,
 के जेथी पुंठमीनुं नर्म बिलकुल देखातुं पण न होय,
 तेवो हस्ती तेना स्वामीना परिवार तथा धननो नाश
 करे ठे. अने बली तेनी कीर्तनो पण नाश करे ठे.
 जे हस्तीनुं पुंठडुं नीचे जमीनने स्पर्श करतुं होय,
 तेवो हस्ती तेना स्वामीनी लक्ष्मी तथा कीर्तिनो
 नाश करे ठे. जे हस्तीनुं पुंठडुं पुंठणथी जग नीचे
 रहैतुं होय, तेवो हस्ती तेना स्वामीनी रुद्धिनो व-
 धागो करे ठे. जे हस्तीना पुंठमां उपरना तागमां
 घणा केशो होय, अने उमा पर बिलकुल बाल न
 होय, तेवो हस्ती राक्षसनी पंठे कुदंबनुं नक्षत्र
 करे ठे. अथान् कुदंबना नाश करे ठे. जे हस्तीना
 पुंठमा परना केशो सफेद रंगना होय, तथा चलकाट
 करता होय, तेवो हस्ती तेना स्वामीनी वृद्धि करे ठे
 तथा तेने गजाना कृपा मेलवाथी आपं ठे. जे हस्तीना
 पुंठमा पर उपरना जागमां सफेद रंगनो पट्टो
 होय, तेवो हस्ती तेना स्वामीनी लक्ष्मीनो नाश

કરે છે. જે હસ્તીની પીઠના પાઠલના ઘણે જાગો પર મત્સ્યના આકારનાં ચિહ્નો હોય, તેવો હસ્તી તેના સ્વામીના સુલ્લને વધારે છે, તથા તેની કીર્તિ જગતમાં ફેલાયે છે. જે હસ્તીની પીઠના પાઠલના ઘણે જાગો પર ગદાના આકારનાં ચિહ્નો હોય, તેવો હસ્તી તેના સ્વામીને રણસંઘામમાં શત્રુ તરફનો જય ઉપજાવે છે. જે હસ્તીની પીઠના પાઠલના ઘણે જાગો પર ઘઠના આકારનાં ચિહ્નો હોય, તેવો હસ્તી તેના સ્વામીને પ્રતિવાસુદેવની પદ્મી મેલવી શ્રાપે છે. જે હસ્તીની પીઠના પાઠલના ઘણે જાગો પર સફેદ રંગનાં દેવધિમાનના આકારનાં ચિહ્નો હોય, તેવો હસ્તી તેના સ્વામીને ધર્મકાર્યમાં જોડે છે, તથા તેની લક્ષ્મીની શ્રદ્ધા કરે છે. જે હસ્તીની પીઠ પર અંકુશના આકારનું ચિહ્ન હોય, તેવો હસ્તી તેના સ્વામીને રણસંઘામમાં જય મેલવી શ્રાપે છે. જે હસ્તીની પીઠ પર સફેદ રંગનું કમલ મગધું ચિહ્ન હોય છે. તેવો હસ્તી તેના સ્વામીને શ્રીગુરું તથા પરિવારનું મુખ મેલવી શ્રાપે છે.

જે હસ્તીના કુંજમ્બલમાંથી મદ વહેતો હોય, તેને ઉત્તમ જાતિનો હસ્તી જાણવો; તેવો હસ્તી

તેના સ્વામીની લક્ષ્મીની વૃદ્ધિ કરે છે. જે હસ્તીની પીઠ પર વિપમતા હોય, તથા ઘણા મસો ઊગેલા હોય, તેવો હસ્તી તેના સ્વામીની લક્ષ્મી તથા પરિવારનો પણ નાશ કરે છે. જે હસ્તીની પીઠ પર અત્યંત કેશો ઊગેલા હોય, તેવો હસ્તી તેના સ્વામીના કુટુંબનો નાશ કરે છે. જે હસ્તીની ગતિ વિપમ હોય, તેવો હસ્તી ધન ધાન્ય આદિકનો નાશ કરે છે. જે હસ્તીની ગતિ અત્યંત ધીમી હોય, તેવો હસ્તી દેશમાં હુકાલ આદિકનો જય ઉપજાવે છે. જે હસ્તીની સાધારણ ગતિ અત્યંત ઊતાવલી હોય, તેવો હસ્તી તેના સ્વામીને શત્રુ તરફના સંકટમાં પાડે છે. જે હસ્તી વારંવાર ગર્જના કરતો હોય, તેવો હસ્તી તેના સ્વામીના રાજ્યનો ઝંશ (નાશ) કરે છે. જે હસ્તીની ગર્જના ગંતીર તથા વારંવાર ન થતી હોય, તેવો હસ્તી તેના સ્વામીને રણસંગ્રામમાં વિજય મેલવી આપે છે, તથા તેની લક્ષ્મી અને પરિવાર આદિકની વૃદ્ધિ કરે છે. જે હસ્તીની ગર્જના જયંકર હોય છે, તેવો હસ્તી તેના સ્વામીના પરિવારનો નાશ કરે છે. જે હસ્તીની ગર્જના તીવ્ર તથા

4

5

आंगुल सुधीनी होय, तेने उत्तम जातिनो वलद जाणवो; तेथी उठी अथवा अधिकी उंचाई होय, तो तेने कनिष्ठ जातिनो वलद जाणवो. जे वलदनी लंबाई शृंगना (शींगनांना) मूलथी मांकीने पुंठमा सुधां एकसो ने साठ आंगुलथी मांकीने एकमो ने सीत्तेर आंगुलनी होय. तेने उत्तम जातिनो वलद जाणवो; नथा तेथी उठी अथवा अधिकी लंबाई होय, तेने कनिष्ठ जातिनो वलद जाणवो. एवी रीते वलदनां सामान्य लक्षण जाणवां.

हवे तेनां विशेष लक्षणां रुद्धे ते.

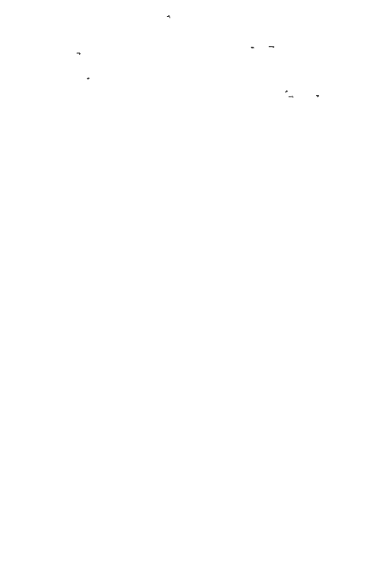
जे वलदनां वझे शींगनां अर्ध चंद्रना आकार सरखां होय. तेने उत्तम जातिनो वलद जाणवो; तेवो वलद तेना स्वामीनी संपत्तिनी वृद्धि करे ते. जे वलदनां शींगनां उभां चांग पडेली होय. तेथो वलद तेना स्वामीनी लक्ष्मी विंगरेना नाश करे ते. जे वलदनुं जमणी तरफनुं शींगनुं भावी तरफना शींगना करनां वधारे मोटुं होय, तेथो वलद तेना स्वामीनी लक्ष्मीनो तुरंत नाश करे ते. जे वलदना जमणी तरफना शींगना पर वाजो उगेला होय तेथो वलद तेना स्वामीनी लक्ष्मी तथा कीर्तिनो नाश करे ते. जे व-

शींगरांउनो रंग चलकता लीला रंगनो होय ते,
तेवो बलद तेना स्वामीने अकस्मात् अत्यंत धननी
प्राप्ति करे ते, तथा तेवो बलद कोड अत्यंत पुण्य-
शालीनेज मले ते. तेवा बलदनी कथा नीचे प्रमाणे:-

पूर्वे मोगधू नामना देशमां बल्लनीपुर नामना
नगरमां सुबंधु नामे राजा राज्य करतो હતો; तेने
सुकेशी नामनी शील आदिक अनेक गुणांथी शो-
जननी गणी હતી. तेज नगरमां मुनद नामे धनहीन
सुवर्णकार (सोनी) રહેતો હતો; તેની મુકાંતાના-
મની સ્ત્રી હતી. તે સ્ત્રી કુલવની દોચારી તેમાં સત્
આદિક અनेક ગુणाં આવીને વિશ્રામ કર્યો હતો.
મુનદ ધનહીન દોચારી દમેશા ગાકાતુર રહેતો
હતો. પણ તેની સ્ત્રી મુકાંતા તેને ગિર્યામણા આપીને
તેના જે રતે ગાંતે આપતી હતી. તેજુ વસ્ત્રે ઝનમ
તથા ગદ્ય સ્વતાંતર મુદ્રા ન માળમ્યો હતા. વસી
તેજુને ઝનરમ પર અન્વત શ્રદ્ધા હતી.

પર દરમ્યાને વાલીપુર નગરમા સમંતજદ
નામે નામક રાજા રીશામ્યો રમતને મુર્ગની
પેઠે પ્રત્યેક રમતના રીઝા અન્વયા તેજુ પાતાના પ-
રિવાજ મંદિત નગરના વહાણ ચલક પનમાં રહ્યા.

पूर्ववानुं तेने मन थयुं हतुं, सघला लोको गया बाद
 राजाए हाथ जोम्नीने आचार्य महाराजने
 करी के हे स्वामिन् ! आपे पहेला निर्धन सुवर्णकार
 तथा तेनी स्त्रीने मोटा शब्दथी शामाटे धर्मलाज
 दीधो ? ते विप्रे मारा मनमां आश्चर्य थाय ठे, माटे
 आप कृपा करी मने तेनुं कारण जणावशो.

ते सांजली आचार्य महाराजे कथुं के हे रा-
 जन् ! पूर्वे थाज नगरमां समुद्रदत्त नामे एक वणिक
 रहेतो हतो, तेने कल्याणवती नामनी स्त्री हती.
 वली तेज नगरमां दरिद्रताने बल्लज एवो बल्लज
 नामनो एक ब्राह्मण रहेतो हतो; तेने समुद्रदत्त
 साथे मित्राइ हती; बल्लजनी स्त्री परण्या पठी तुरतज
 मृत्यु पामी हती; तेनी पासे फक बसो सोनामो-
 होरो हती; तेथी तेणे विचारुं के जो हुं देशांतर जइ
 वधारे धन नहीं कमाउं, तो हुं अत्यंत दुःखी यइश.

एक दहामो था नगरमां मृगुकम्पनो कोइ व्या-
 पारी कंटलांक बहाणो सइने वेपार करवा माटे
 आब्यो. तेणे थही पोतानां करीयाणां बेचीने तथा
 बीजां नवां जरीने पोताना देश तरफ पाठा फर-
 धानो विचार कयों, ते बखते तेणे बल्लजीपुरमां

तेम तो करवुं उचित नहीं; केसके ते आपण पर विश्वास राखीने आपणे त्यां आपण मेली गयो वे, माटे जो बली पण खोट जाय, तो आपणी कीर्त्तिनो नाश थाय, अने तेथी आपणने अत्यंत संकट सहन करवुं पमे, समुद्रदत्त पण उत्तम जीव होवाथी तेने तेम करवुं उचित लाग्युं नहीं. एम करतां केटलांक दिवसो नीकली गया, पण पठी तो तेमने जोजन माटे पण संकट पम्वाथी, तेउए ते सोनामोहोरो-मांथी व्यापार करवानुं नकी कयुं. समुद्रदत्त एकसो सोनामोहोरो खरचीने केटलांक करीयाणांउं लीधां; पण तेमां तेने खोट जवाथी तेना अर्थ पैसा उप-ज्या; तेथी तेउं बन्ने घणांज शोकातुर थयां.

हवे बल्लज पण मुखे समाधे गलछीपे पहोंच्यो; पण त्यां तेने कंइ पण कमावानो रस्तो मळ्यो नहीं, तेथी ठ मासमां पासनी दश सोनामोहोरो खरचीने ते पाठो बल्लजीपुर आब्यो; तेणे समुद्रदत्त पासथी पोतानी सोनामोहोरो मार्गी; त्यारे समुद्रदत्त पण पोता पास जेट्झी सोनामोहोरो हर्ती तेटली तेने आपीने, आंग्वांमां अश्रु लावी पोतानुं समस्त वृत्तांत निवेदन कयुं. ते सांजली बल्लजने पण घणी दया

उपजी; तेथी तेणे पोतानी वीश सोनामोहोरो समुद्र-
दत्तने आपीने कष्टुं के हे मित्र ! तमारी पासे वली
ज्यारे धन आवे, त्वारे मने आपजो; एम कही घा-
कीनी सोनामोहोरो लहने ते पोताने स्थानके गयो.

अनुक्रमे ते वीश सोनामोहोरोमांथी व्यापार
करतां थका पुण्ययोगे समुद्रदत्तनी पासे एक लाख
सोनामोहोरो घड गड; पठी तेणे पोताना उपकारी
मित्र बल्लजने बोलावीने तेमांथी पचास हजार सोना-
मोहोरो पोता पर करेला उपकारना बदलामां आपी.
ते लड बल्लज पण आनंद पामनो थको पोताने
स्थानके गयो; पठी समुद्रदत्त तथा कट्याणवती पण
केटलांक उत्तम धर्मकार्यो करवा लाग्यां, तथा ठेवडे
पोतानुं धन सात क्षेत्रोमां गवरचीने मृत्यु पामी स्वर्गे
गयां; तथा त्यांथी चवीने आज नगरमां तेउ सु-
जड तथा सुकांताना नामथी उत्पन्न थयां; तेउण
परजवमां बल्लजनी आपण राखेली मिलकतमांथी
तेना कल्या विना पोताने माटे जे व्यापार क्यो हनो,
तेथी तेउने आ तवमां थोमा काल सुधी निर्धनता
प्राप्त थड ठे, पण ह्ये तेउनां जोगावखि कर्मोनो
अंतराय नुटवानो समय आवी लाग्यो ठे. तेउने घेर

एक गाय ठे, तेने पेटे पूवे जवना प्रेमथी उपकार-
ना बदला निमित्ते बल्लजनो जीव बलदपणे आवीने
उत्पन्न थशे, ते बलदना निमित्तथी तेने घणुं ड्रव्य
मलशे; ते बलद अकस्मात् अत्यंत धननी तेने प्राप्ति
करी आपशे, केमके तेनां शींगनांउनो रंग चलकता
लीला रंगनो थशे; तेना बेलने श्रीअरिहंत प्रभुए अक-
स्मात् धननी प्राप्ति थवामां निमित्तरूपे कहेलो ठे; बली
ते बल्ले माणसो जव्यजीवो ठे; तेउने धन मदया बाद
पांच वर्ष पठी तेउ बेराग्य पामी दीक्षा लेशे, तथा अ-
हींथी स्वर्गें जइ, महाविदेहमां उत्पन्न थइ मोक्षे जशे.

एथी रीतनी श्री आचार्य महाराजनी वाणी सां-
जलीने राजा अत्यंत हर्षित थयो थको पोताने
स्थानके गयो; पठी तेज बग्वते सुबंधु राजाए सुज-
डने बोलावी कथुं के तारी गाय जे वच्चाने प्रसवे,
ते वच्चुं मने आपजे, तेना बदलामां हुं तने पांच
लाख सोनामोहोरो आपीश. ते सांनली सुजडने
तो आश्चर्य थयुं, अने मनमां विचारवा लाग्यो के
राजा कंइक केफना निशामां बके ठे; तेने विचार क-
रतो जोइ राजाए तेने कथुं के हे सुजड! तुं विचार
नहीं कर. हुं जे मारा मुखमांथी बोड्यो तुं, ते

हूँ तैने आपीशज. पठी सुनडे तो पोताने घेर जइ
पोतानी स्त्री सुकांताने सघलो वृत्तांत कही संज-
लाव्यो; सुकांता बहुज विचक्षण हती, तेथी तेणी-
ए अनुमान करुं के था चावतमां कंइक पण जेद
ठे; पठी तेणीए अनुमान करुं के आचार्य महाराजे
आपणने आजेजे मोटा शब्दथी धर्मज्ञान दीधो ठे,
ते खरेखर कंइक पण शुजने सूचवनारो ठे, वखी
आपण सवलां त्यांथी ज्यारे उठ्यां, त्यारे राजा तथा
राणी गुरु महाराज पासै वेठां ह्नां, माटे आपणा विपे
गुरु महाराजे कंइक पण तेउने कहेखुं होवुं जोइए तथा
था गायना वत्सनं पण उत्तम माहात्म्य होवुं जोइए;
केसके ते सिवाय राजा तेनी मागणी करे नहीं;

पठी थोकाज दिवसो गया बाद तें गाये शुज
लक्षणवाला तथा विशेषमां चलकना लीला रंगना
शृंगयुगलवाला एक वत्सने जन्म आप्यो; सुनडे
पण ते वृत्तांत राजाने जइ निवेदन कयो. राजा पण
परिवार सहित सुनइने घेर आद्यो, तथा आचार्य
महाराजे कहेलां लक्षणवालो तेने जोइने अत्यंत
आनंद पामवा लाग्यो, तथा जैनधर्मेनी अत्यंत प्र-
शंसा पण करवा लाग्यो. पठी तेणे सुनइने पांच

छाख सोनामोहोरो आपीने ते वत्स तेणे खरीद
 कयों, तथा पोताना राज्यदरवारमां छावी तेनी सं-
 जाल माटे तेणे पोताना सुजटोने हुकम कयों, सु-
 जटो पण राजानी आझा प्रमाणे घणीज चीवटयी
 तेनी साल संजाल करवा लाग्या, तथा ते दिवसयी
 राजानी लक्ष्मी विगेरे पण अत्यंत वृद्धि थवा लागी.

अर्ही सुवर्णकार पण पोताने अकस्मात् मजेझा
 धनर्थी आनंदित थडने दृढ रीते धर्मकार्यां करवा ला-
 ग्या, पांच वर्ष गया बाद ते सुवर्णकार तथा तेनी श्रीए
 वेगव्य पामीने पोतानुं मघसुं धन शुन मार्गें खर्चीने
 चारित्र खींचुं. केटलांक वर्षां मुर्धी अनिचार रहित
 चारित्र पालीने वन्न प्राणीं देवलोके गयां, त्यांची
 चर्चीने मद्राविदेहमां उत्पन्न थडने तेणें मोक्षे जशे.

पर्वी रीते प्रसंगापात तेवा वसुदनी कथा कही.

जे वसुदना कथासमा सफेद रंगनु गंहुना आ-
 कारनुं चिह्न द्याय ते तेने उजम जातिना वसुद
 जाणवा तेवा वसुद तेना व्यामीने राज्य तरावुं
 मुख्य मत्तयी आच तु ज वसुदना कथासमां सपने
 आकार सफेद रंगना आस रंगनु चिह्न द्याय, तेथो
 वसुद तेना व्यामीने परदेश गमन कराये ते, तथा

काला रंगनुं नोलीयाना आकारनुं चिह्न होय ठे,
 तेवो बलद तेना स्वामीने मृत्यु संबंधी जय उपजावे
 ठे. जे बलदना कपालमां लाल रंगनुं धनुष्यना आ-
 कारनुं चिह्न होय ठे, तेवो बलद तेवो स्वामीने रा-
 ज्यलक्ष्मीनी प्राप्ति करे ठे. पण जो ते धनुष्यमां बाण
 चक्रावेयुं होय, तो गजवलक्ष्मीनी प्राप्ति करवावे श-
 कुने हाथे तेनो मंदार करवावे ठे. जे बलदना कपा-
 लमां लाल रंगनुं पद्म फांशना आकारनुं चिह्न होय,
 तेवो बलद तेना स्वामीनी लक्ष्मीनी तथा कीर्तिनी
 पण अत्यंत वृद्धि करे ठे. जे बलदना बने कानो
 सीधा जुंघा गंदेना होय, तथा पपीशुद्ध होय,
 तेने अत्यंत उत्तम जातिना बलद जाणयां. तेवो
 बलद कोट नाग्यजातीने जमले ठे. तेवो बलद तेना
 स्वामीनी कीर्ति, लक्ष्मी तथा परिग्रही अत्यंत वृद्धि
 करे ठे तथा तेने मृत्यु पर्यंत मुख्य गवस्थामां रखे
 ठे जे बलदना जमला कान दाया कानयी बधारे
 लांगो होय ठे. तेवो बलद तेना स्वामीना परिग्रही
 नाश करे ठे. आया तेने अग्नि आदिकनो जय उ-
 जावे ठे. जे बलदना दाया कान पर धणा ममो
 उगेला होय, तेवो बलद तेना स्वामीना संतानो नो

તેવો વલદ તેના સ્વામીનું ઠ માસની અંદર મૃત્યુ નિ-
 પજાવે છે. જે વલદના આગલા જમણા પગની જાં-
 ગમાં સફેદ રંગનું યોનિના આકારનું ચિહ્ન હોય,
 તેવો વલદ તેના સ્વામીના પરિવારનો તુરત નાશ
 કરે છે. જે વલદના આગલા જમણા પગની જાં-
 ગમાં લાલ રંગનું ધ્વજને આકારે ચિહ્ન હોય, તેવો વલદ
 તેના સ્વામીની કીર્તિને ચારે દિશામાં ફેલાવે છે.
 જે વલદના આગલા જમણા પગની જાં-
 ગમાં ગુલાબના રંગ જેવા તથા કોમલ વાલ હોય છે, તેવો વલદ
 વાસુદેવને જ પ્રાપ્ત થાય છે. જે વલદના આગલા જમણા
 પગની જાં-
 ગમાં સફેદ રંગનું ત્રિશૂલના આકારનું ચિહ્ન
 હોય છે, તેવો વલદ તેના સ્વામીને શત્રુ તરફનો જય
 ઉપજાવે છે. જે વલદના આગલા જમણા પગના ઘું-
 ટણ પર સફેદ રંગનું શંખના આકારનું ચિહ્ન હોય
 છે, તેવો વલદ તેના સ્વામીની કીર્તિનો ફેલાવો કરે
 છે. જે વલદના આગલા જમણા પગના ઘું-
 ટણની નીચે સફેદ રંગનું વલયને આકારે ચિહ્ન હોય, તેવો
 વલદ તેના સ્વામીને ચક્રવર્તીપણાનું રાજ્ય અપાવે છે.

તેવા વલદની પ્રસંગોપાત કથા કહે છે.

પૂર્વે આજ જંબૂદ્વીપના જરત નામે ક્ષેત્રમાં કોશલ

अवनमां परिवार सहित रक्षा. उद्यानपात्रके जइ
 राजाने ते वृत्तांत कळ्यो; त्यारे राजा पोताना परि-
 वार सहित केवली महाराजने वांदवा माटे आव्यो.
 नगरना पण केटलाक जविकलोको त्यां आव्या; ते
 मनी साये रणवीर पण पोतानी छी यशोमती तथा
 चंद्रशेखर सहित त्यां आव्यो. केवली महाराजने
 नमस्कार करी सर्व माणसो पोताने उचित स्था-
 नके वेठां. पठी केवली महाराजे पण तेमने अमृ-
 तनी धारा सरखी मधुर धर्मदेशना आपी. ते धर्म-
 देशना सांजलीने सर्वे लोकोनां मनरूपी कमळो
 प्रफुल्लितपणाने पाम्यां. पठी केवली महाराजे चंद्र-
 शेखरने चक्रवर्ती थवानो तथा जैनधर्मनी प्रजा-
 वना करनारो जाणीने तेना पिता रणवीरने कहुं
 के हे रणवीर ! आ तारो चंद्रशेखर नामनो पुत्र च-
 क्रवर्ती राजा यशे, तथा ते जैनधर्मनो घणो म-
 हिमा धधारशे. जो के तेना पुण्यप्रवळथीज तेने च-
 क्रवर्तीपणुं मखशे, तोपण तेने चक्र विगेरेनी इच्छि-
 प्राप्त थवामां एक वत्स (बाठरगो) निमित्तरूपे
 यशे. ते आज्ञथी ठठे दिवसे उपारे आ उद्यानमां
 फरवा आवशे, त्यारे एक गाय एक वत्सने जन्म

પગની જાંગમાં સફેદ રંગનું કમલના આકારનું
 ચિહ્ન હોય છે, તેવો વલ્લદ તેના સ્વામીને અત્યંત લ-
 ક્ષ્મીની પ્રાપ્તિ કરે છે. વલ્લદના આગલના માથા
 પગના ઘુંટણની પાઠલના જાંગમાં લાલ રંગનું મુ-
 શલના આકારનું ચિહ્ન હોય, તેવો વલ્લદ તેના સ્વા-
 મીને ઘણા સુવર્ણની પ્રાપ્તિ કરાવી આપે છે. જે વલ્લ-
 દના આગલના માથા પગના ઘુંટણ પર લાલ રંગનું
 કમલના વીજ સરખા આકારનું ચિહ્ન હોય, તેવો
 વલ્લદ તેના સ્વામીને જલનો જય ઉપજાવે છે. જે વ-
 લ્લદના આગલના માથા પગના ઘુંટણમાં સફેદ રંગનું
 શંખના આકારનું ચિહ્ન હોય, તેવો વલ્લદ તેના સ્વા-
 મીને અકસ્માત ધનની પ્રાપ્તિ કરાવે છે. જે વલ્લદના
 આગલના માથા પગના ઘુંટણમાં સફેદ રંગનું પુષ્પના
 આકારનું ચિહ્ન હોય, તેવો વલ્લદ તેના સ્વામીની લ-
 ક્ષ્મીનો નાશ કરે છે. જે વલ્લદના આગલના માથા
 પગના ઘુંટણની નીચે લાલ રંગનું મુશલના આકારનું
 ચિહ્ન હોય, તેવો વલ્લદ તેના સ્વામીનું એક વર્ષની અં-
 દર મૃત્યુ નિપજાવે છે. જે વલ્લદના આગલના માથા
 પગના ઘુંટણની નીચે ઘણા લાંબા વાલો ઊગેલા હોય,
 તેવો વલ્લદ તેના સ્વામીના પરિવારનો નાશ કરે છે.

ફારનું ચિહ્ન હોય, તેયો ઘસદ તેના સ્વામીની કીર્તિ
ફેલાવે છે, પણ જો તે પતાકા પર જદનું સહિત હોય,
તો તેનો ઘસદ તેના સ્વામીને અતુટ લક્ષ્મી અક-
સ્માત્ મેલવી શ્યાપે છે.

તેવા ઘસદની પ્રસંગોપાત કથા કહે છે.

પૂર્વે શ્રી મલય નામના દેશમાં હરાવતી નામે નદીને
કીનારે મંડલપુર નામે નગર હતું. ત્યાં અજિતસેન નામે
દાત્રિય રાજા રાજ્ય કરતો હતો. તે રાજાને જિતપ્રજા
નામની રાણી હતી. તેડને સમરસિંહ નામનો એક
યુવાન અને ગુણવાન પુત્ર હતો. તથા કનકસુંદરી
નામે એક મહા રૂપવતી તથા કલાના તો ખંભાર
સરિચ્છી એક પુત્રી હતી. કનકસુંદરીને યુવાવસ્થામાં
આવેલી જોઈને રાજાએ તેના લગ્ન માટે સ્વયંવરમં-
રૂપ રચાવ્યો, તથા ત્યાં અનેક દેશના રાજકુમારોને
પધારવાને આમંત્રણો મોકલ્યાં. પઠી તે સઘલા
રાજકુમારો તથા મોટા મોટા કરોરૂપતિ શાહુકા-
રોના પુત્રો પણ ત્યાં એકઠા થયા.

હવે તેજ મંડલપુર નગરમાં કુલવાન પણ ધન
રહિત સુંદર નામનો વણિક રહેતો હતો. તેને ક-
લાવતી નામે સ્ત્રી હતી, તથા તેડને કુમુદ નામે

वरमाला दृती. तेणीनुं दिव्य स्वरूप जोइने सघला लोको आश्चर्य सहित-मदनवाणना प्रहारथी व्याकुल थवा लाग्या. सघलाउनी दृष्टि तेणीना चंद्र सरखा मुख पर एकी बखते पकवा लागी. सघला लोको पोतपोतानां वस्त्र आजूषण विगेरे सारी रीते संनालथी शरीर पर गोठववा लाग्या.

पठी कुमारीनी साथे आवेली महा चतुर साहेली एकेक राजकुमार तथा शाहुकारोना पुत्रो पासे तेणीने लइ जइने तेउनां रूप, गुण, कुल, धन, कीर्ति विगेरेनुं वर्णन करवा लागी; पण राजकुमारी ते सघलाउने विषे कंइने कंइ पण हूषण काढवा लागी. एवी रीते चालतां थका राजकुमारी कुमुद पासे आवी पहोंची. कुमुदना तेजस्वी स्वरूपने जोइने कनकसुंदरीनां रोमांच प्रेमे करीने प्रफुल्लित थयां; कामदेव पण पोतानो श्रवसर आवेलो जाणीने तेणीने पोतानां वाणोथी प्रहार करवा लाग्यो; अने तेथी ते कंपवा लागी. तेणीना शरीर पर अने मुख्यत्वे करी तेणीना अर्ध चंद्र सरखा श्वेत कपाल पर मनोहर मोतीउना कण सरखां पसीनानां विंडुउं ऊवकवा लाग्यां. पठी जाणे कामदेवनी प्रे-

हवे कनकसुंदरी अत्यंत प्रेमवाली थइ थकी कु-
मुदने घेर रहेवा लागी. कनकसुंदरी स्त्रीजनी चो-
सठे कलामां प्रवीण, महा स्वरूपवती, तथा शीघ्र
आदिक अनेक गुणोने धारण करनारी हती. तेणीनी
जैनधर्म पर अत्यंत श्रद्धा हती. श्राविकानां शुद्ध
आचरणो पालती हती. हमेशां ते जिनमंदिरमां जइ
शुद्ध जावथी श्री वीतराग प्रभुनी पूजा करती हती
तथा धर्मगुरु पास जइ विनयथी हमेशां धर्मदेशना
सांगलती हती. कुमुद पण तेणीनी संगतथी स-
म्यक्त्व पामीने हमेशां देवगुरुनी जक्ति करवा ला-
ग्यो. धनहीनपणथी शोकातुर रहेता कुमुदने क-
नकसुंदरी वारंवार दिलासो आपती; तथा कहेती
के हे स्वामिन् ! पूर्वं बांधेस एवा लातांतराय कर्मना
रुखीथांजुनो ज्यारे नाश थशे, त्यारे लक्ष्मी मारी
पेठेज तमोने पोतानी मेखे थावीने वरशे.

एवी रीते केटसाक दिवसो थीत्या बाद ते नग-
रमां प्रमोदमूर्ति नामे केवली महाराज पधार्या. ते-
मनी पास धर्म श्रवण करवाने नगरना नट्यलोको
जवा लाग्या. एक दहामो कनकसुंदरी तथा कुमुद
पण त्यां धर्म श्रवण करवाने गयां. अत्यंत जावपूर्वक

केवली महाराजने नमस्कार करीने तेउ त्यां धर्म श्रवण करवाने वेळां. केवली महाराजे पण तेउने जावि नव्य जाणीने मधुर ध्वनिची धर्मदेशना दीधी.

धर्मदेशना सांजच्या वाद कनकसुंदरीए हाथ जोमीने केवली महाराजने विनंति करी के हे प्र-
ज्ञो ! आ जवसां थमारां पूर्वोपार्जित लाजांतराय क-
र्मनां बंधनो नुटशे के नही ? ते आप कृपा करीने
कहेसो. ते सांजली केवली प्रभुए तेमने जैनधर्मनो
उद्योत करनारां जाणीने कछुं के हे कनकसुंदरि,
तारा स्वामीने घेर जे एक उत्तम लक्षणवाला व-
त्सनो जन्म थशे, ते वत्सना उदर जाग पर ध्वज-
दंरु सहित सफेद रंगनुं पताकानुं चिह्न होशे, ते
वत्सना जन्मदिवसची तमारां वस्त्रेनां लाजांतराय
कर्मानो नाश थशे.

एवी रीतनां केवली प्रभुनां वचनो सांजलीने
वस्त्रे अत्यंत हर्षित थयां थकां पोताने घेर आठ्यां.
केवली महाराज पण अन्य जगोए विहार करी गया.

अनुक्रमे ग्रण महीनाउ गया वाद केवली प्रभुए
कहेलां लक्षणवाला एक वत्सनो तेउने घेर रहेली
गाये जन्म आप्यो. ते जोइ तेउ अत्यंत हर्षित थयां.

पठी ते गायना अशुचि पदार्थोंने दांढवा माडे
 कुमुद नजदीकनी जूनि खोदवा लाग्यो; ते जमी-
 नमां थोडुं खोद्या वाद सोनामोहोरोथी जरेली एक
 कला तेणे जोड. तुरतज तेणे कनकसुंदरीने ते वृ-
 त्तांत जाहेर कर्थां. ते जोड कनकसुंदरी कहेवा ला-
 र्गी के हे स्वामिन ! केवली प्रतुनी वाणी अन्यथा
 थायज नही. पठी तेउण ते कला काढीने नपासी,
 तो तेनी अंदरणी एक लक सांतामोहोगे नीकली.
 पठी ते सांतामोहोगेमांथी व्यापार करतां कुमुदनी
 पामे कगोडो सांतामोहोगे थड. राजा तथा राणीने
 पण ते वृत्तांतनी ग्वार पकसाथी तेउ अत्यंत हर्षित
 थड जेनधर्मनी अनुमोदता करवा लाग्यां; तथा कन-
 कसुंदरी अने कुमुदने पोताली. पावे बोलावीने
 राजाण पोताना अपराधीनी जमा मागी.

हवे कुमुद तथा कनकसुंदरी पोतानुं इव्य शुभ
 मार्गे वापरवा लाग्यां. तेउण जत्रेजय आदिक तीर्थों
 पर मनोहर जेनप्रामादो बंधाव्यां. तथा जेनधर्मनो
 अत्यंत महिमा बंधाव्यां. तेवडे राजा राणी, कुमुदनां
 मातपिता, कुमुद तथा कनकसुंदरीण पण दीक्षा
 लीधी. घणा काळ सुधी आकरां तपो तपीने तेउ

स्वर्गे गयां. त्यांची चवी केटलाक जवोमां जमीने
अंते मोक्षपदने प्राप्त थशे. एवी रीते प्रसंगोपात
तेवा वलदनी कथा कही.

जे वलदना उदरजाग पर श्याम रंगनुं नकुवना
(नोखीयाना) आकारनुं चिह्न होय, तेवो वलद
तेना स्वामीनी लक्ष्मीनो तुरत नाश करे ठे. जे
वलदना उदरजाग पर लाल रंगनुं बीजुना आका-
रनुं चिह्न होय, तेवो वलद तेना स्वामीना परिवा-
रनो नाश करे ठे. जे वलदना उदरजाग पर सफेद
रंगनुं कलशना आकारनुं चिह्न होय, तेवो वलद
तेना स्वामीनी लक्ष्मी विगेरेनी वृद्धि करे ठे. जे वल-
दना उदरजाग पर विलकुव केश नथी होता, तेवो
वलद तेना स्वामीने मरणांत कष्टमां पामे ठे.
जे वलदना उदरजाग पर श्याम रंगनुं शुकना
(पोपटना) आकारनुं चिह्न होय, तेवो वलद तेना
स्वामीना धन तथा परिवारनो तुरत नाश करे ठे.
जे वलदना उदरजाग पर जमणी वाजुना पगुखामां
लाल रंगनुं शंखना आकारनुं चिह्न होय, तेवो वलद
तेना स्वामीनी कीर्तिनी अत्यंत वृद्धि करे ठे. जे वल-
दना उदरजाग पर जमणी तरफना पासामां श्याम

રંગનું યોનિના આકારનું ચિહ્ન હોય છે, તેવો વસદ તેના સ્વામીના પરિવારની વૃદ્ધિ કરે છે. જે વસદના ઉદરજાગ પર જમણી તરફના પાસામાં સફેદ રંગનું પુષ્પના આકારનું ચિહ્ન હોય છે, તેવો વસદ તેના સ્વામીને સ્વેતીવામીમાંથી અત્યંત દ્રવ્ય મેલવી આપે છે. જે વસદના ઉદરજાગ પર જમણી તરફના પાસામાં લાલ રંગનું ધનુષ્યના આકારનું ચિહ્ન હોય, તેવો વસદ તેના સ્વામીને રણસંગ્રામ આદિકમાં વિજય મેલવી આપે છે. જે વસદના ઉદરજાગ પર જમણી તરફના પાસામાં સફેદ રંગનું પદ્મકોશના આકારનું ચિહ્ન હોય, તેવો વસદ તેના સ્વામીને લોજિષ્ઠ કરે છે. જે વસદના ઉદરજાગ પર જમણી તરફના પાસામાં લાલ રંગનું સિંહના નખના આકારનું ચિહ્ન હોય છે. તેવો વસદ તેના સ્વામીનાં વીજાં પશુકર્ત્તનો નાશ કરે છે. જે વસદના ઉદરજાગ પર જમણી તરફના પાસામાં સફેદ રંગનું કૂર્મના (કાચવાના) આકારનું મૃદ્ધ ચિહ્ન હોય છે, તેવો વસદ તેના સ્વામીને જલપર્યટન કરાવીને અત્યંત ધન મેલવી આપે છે. જે વસદના ઉદરજાગ પર જમણી તરફના પાસામાં શ્યામ રંગનું મત્સ્યયુગ્મના આકારનું ચિહ્ન હોય છે, તેવો વસદ તેના

स्थानके गयां, सघलां लोको गया बाद मेघवाहन
 राजा तथा मृगावती राणीए हाथ जोनीने आचार्य
 महाराजने विनंति करी के हे प्रजो! अमोने आ-
 जवमां संताननी प्राप्ति केम यती नथी? त्वारे आ-
 चार्य महाराजे पोताना ज्ञानरूपी चक्षुधी जोशने
 कथुं के हे राजन्! पूर्वे जवमां विंध्याचल पर्वतनी
 अटवीमां तमो वने धणी धणीआणी तरीके जि-
 ह्वरूपे उत्पन्न थयां हतां. तमारी पासे एक उद्यान
 हतुं, तेमां नारिंग, दाडिम, आम्र विगेरे अनेक जा-
 तिनां वृक्षो हतां. तेउमां एक आम्रना वृक्ष पर एक
 पोपटना जोडाए आवीने निवास कयो हतो. अनु-
 क्रमे पोपटडीने गर्ज रहेवार्थी तेउ वनेए ते वृक्ष पर
 एक माखो बांध्यो. तेमां संपूर्ण समये पोपटनीए वे
 इंडांउ मूकयां. अनुक्रमे ते इन्नांउ पारपक थया बाद
 तेमांथी वे वच्चांउ नीकल्यां. एक दहामो उद्यानमां
 फरतां धकां ते माखा पर तमारी वनेनी दृष्टि पमी;
 अने तेमां मनोहर वने नानां वच्चांउने जोइ तेमने
 पालवानी तमो बनेने इच्छा थइ. तेथी तेमनां मात-
 पितानी गेरहाजरीमां तमो ते वच्चांउने तमारा म-
 कानमां लइ गयां, तथा एक पिंजरामां तेमने केद

एम् करतां करतां दश दिवसो बीती गया.
 तमोने ते घृत्तांतनी माखुम पकी नहीं. एक
 तमो उद्यानमां फरीने आव्यां, त्वारे ते पोपट तथा
 पोपटनीने तमोए तेमनां वच्चांउने चंचुवती खोराक
 आपतां जोयां. ते जोइ तमारा मनमां अतिशय
 दया उपजी, अने तंमो वन्ने पश्चात्ताप करवा लाग्यां
 के थहो ! आपणे कंइ पण स्वार्थ विना आ जीवोने
 वंदिखानामां नाखी तेउने तथा तेमनां मातपिताने
 अत्यंत विरहदुःख उत्पन्न कयुं ठे, एम् विचारी त-
 मोए तेमने पिंजरामांथी मुक्त कयां. पठी तेउं उ-
 नीने पोतानां मातपिता पासे गयां.

एटलामां त्यां एक जैनमुनि आव्या, तेमनी पासे
 तमो वन्नेए ते वाचतनुं प्रायश्चित्त ग्रहण कयुं. पठी
 तमोए बेराग्यजावथी ते मुनिनी पासे दीक्षा छीपी,
 तथा शुद्ध जावथी आकरं नप तपीने अंते अन-
 शन करी मृत्यु पामी आ नगरमां राजा राणी त-
 रिके उत्पन्न थयां. माटे पूर्ये जवे तमोए ते पोपटनां
 वच्चांउने जे विरहदुःख उत्पन्न कयुं हतुं, ते कर्मना
 योगे तमोने आजदिन सुधी संतानप्राप्ति यइ नथी,
 पण पाठसथी तमोए प्रायश्चित्त लइ जे धर्मध्यान

वखदोना टोलामांथी मारे एक वखद खरीद करवो ठे, तेनुं तमो जे कहेशो ते हुं मूख्य आपीश. सार्थवाहे पण विनयपूर्वक कह्युं के हे राजन! आपने जे वखद जोइए ते सुखेथी छ्यो, तेना मूख्यनीमने कशी जरूर नथी. पठी राजाए मतिसागर मंत्रीने प्रठन्न रीते कह्युं के जे वखदना उदरजागमां जमणी वाजुए स्वस्तिकना आकरनुं चिह्न होय, ते वखद आपणे खरीद करवो. पठी मतिसागर मंत्री ते वखदना टोलामां तपास माटे गयो, त्यां उपर कहेला चिह्नवाला एक वखदने तेणे जोयो. ते वखदने मतिसागर मंत्री राजां पासे छइ आव्यो, राजाए ते वखद माटे सार्थवाहने मूख्य करवानुं कह्युं, पण सार्थवाहे कंइ पण डव्य लेवानी इठा देखामी नहीं. त्यारे राजाए आनंदित थइने घणा आग्रहथी ते सार्थवाहने एक छद्म सोनामोहोरो आपी. पठी ते सार्थवाह वाकीना पोताना वखदोने त्यां वेचीने पाठो पोताने देश गयो.

हवे जे दिवसे ते वखद राजाने घेर आव्यो, तेज दिवसे रात्रिशेपे अर्धनिद्रित अवस्थामां राणीने स्वप्न आव्युं के में संपूर्ण चंद्रने मारा मुख द्वारा

ઘડી રીતે પ્રસંગોપાત તેવાં ઘસદની કયા કહી.
 જે ઘસદનાં ઉદરજાગ પર માઘી વાજુળ પીણા
 રંગનું મગરના આકારનું ચિહ્ન હોય, તેવો ઘસદ
 તેના સ્વામીને જલનો જય ઉપજાવે છે, માટે તેના
 ઘસદને ગ્રહણ કરવો નહીં. જે ઘસદના ઉદરજાગ પર
 માઘી વાજુળ ઘણા લાંબા વાલો ઊગેલા હોય, તેવો ઘ-
 સદ તેના સ્વામીની સ્ત્રીનો નાશ કરે છે. જે ઘસદના
 ઉદરજાગ પર માઘી વાજુળ ઘણા મસો ઊગેલા હોય,
 તેવો ઘસદ તેના સ્વામીની લક્ષ્મીનો નાશ કરે છે,
 તથા તેને રાજ્ય આદિકર્ત્રી જય ઉપજાવે છે. જે ઘ-
 સદના ઉદરજાગ પર માઘી વાજુળ સફેદ રંગનું અ-
 મ્મિની શિલાના આકારનું ચિહ્ન હોય, તેવો ઘસદ તેના
 સ્વામીને અમ્મિનો જય ઉપજાવે છે. જે ઘસદના ઉદ-
 રજાગ પર માઘી વાજુળ લાલ રંગનું અંકુશના આ-
 કારે ચિહ્ન હોય, તેવો ઘસદ તેના સ્વામીને રોગ આ-
 દિક જય નિઃસંશયપણે ઉપજાવે છે. જે ઘસદના ઉદર-
 જાગ પર માઘી વાજુળ સફેદ રંગનું યોનિના આકાર-
 નું ચિહ્ન હોય, તેવો ઘસદ તેના સ્વામીના પરિવારનો
 તુરત નાશ કરે છે. જે ઘસદના ઉદરજાગ પર ટાઢી
 વાજુળ બ્રમરના આકારનું ચિહ્ન હોય, તેવો ઘસદ

નાવી વાજુણ આમ્રફલના આકારનું લાલ રંગનું
 ચિહ્ન હોય, તેવો વલ્લદ તેના સ્વામીને જોજન આ-
 દિકનું અત્યંત સુખ મેલવી આપે છે. જે વલ્લદના
 પાઠલના જમણા પગના સાથલમાં હરિણના શૃંગના
 (શિંગમાના) આકારનું ચિહ્ન હોય, તેવો વલ્લદની
 ગતિ અત્યંત ચપલ હોય છે, તેવો વલ્લદ તેના સ્વા-
 મીને વ્યાપારમાં ઘણો લાજ મેલવી આપે છે. જે
 વલ્લદના પાઠલના જમણા પગના સાથલમાં સફેદ
 રંગનું મુશલના આકારનું ચિહ્ન હોય, તેવો વલ્લદ
 તેના સ્વામીના પરિવારનો નાશ કરે છે, માટે તેવો
 વલ્લદ પોતાના પરિવારનું શ્રેય ઇન્નનાર શ્દ્ધસ્યોણ
 ગ્રહણ કરવો નહીં. જે વલ્લદના પાઠલના જમણા
 પગના સાથલમાં કૂર્મના (કાચવાના) આકારનું
 ચિહ્ન હોય, તેવો વલ્લદ તેના સ્વામીનું જલ આદિ-
 કથી રક્ષણ કરે છે. જે વલ્લદના પાઠલના જમણા
 પગના સાથલમાં લાલ રંગનું ગદાના આકારનું ચિહ્ન
 હોય, તેવો વલ્લદ તેના સ્વામીનું તુરત મૃત્યુ નિપ-
 જાવે છે, તેમાં બિલકુલ સંશય નથી. જે વલ્લદના
 જમણા પગના સાથલમાં દંડ સહિત ઠગના આ-
 કારનું ચિહ્ન હોય છે, તેવો વલ્લદ તેના સ્વામીને

जरेखु एक बहाण समुझमां रुबी गयुं, पण
पासे घणुं डव्य होवाथी शेठे तेनी कशी पण
कार करी नहीं.

अनुक्रमे संपूर्ण समये ते गाये एक वाठरमान
जन्म आप्यो. ते पण शरीरमां घणोज पुष्ट तथा
मनोहर स्वरूपवालो हतो, तेथी शेठनो अतिशय
प्यार ते वाठरमा पर थयो; पण ते वाठरमाना पाठ-
खना जमणा पगना साथखमां वांदराना आकारनुं
श्याम रंगनुं चिह्न हतुं, तेथी ते अशुजने सूचव-
नारो हतो, पण शेठने ते वातनी कशी माझुम पनी
नहीं, केमके जावि जाव कोइथी पण टाळी शकाता
नथी. ज्यारथी ते वाठरडानो जन्म थयो, त्यारथी शे-
ठनी संपत्ति धीमे धीमे उठो थवा लागी, पण शेठनो
प्यार तो ते गाय तथा वाठरमा पर अतिशय बधवा
जाग्यो. त्रण वपों वीत्या बाद शेठनी सघली दोल-
तनो नाश थयो, तथा पोते घणीज गरीबी हाख-
तमां आवी पड्यो; पण तेना मनमांथी जैनधर्मनी
प्रज्ञा गइ नहीं, अने तेथी ते विचारवा लाग्यो के
तीवे पूर्वे जेवां कर्मों करेखां ठे, तेवांज जवांतरमां

उनेज दान देतो हतो; थने जैन याचका पर छप
 राखीने तेउने आदरमान पण तुं आपतो नहोतो.
 एक दहाडो सत्यवाहन राजानी सजामां चे जैन
 गंधर्वो आवीने मधुर स्वरथी अरिहंत प्रजुना गुण
 गावा लाग्या; तेउनी संगीतकला साधारण प्रकारनी
 हती; पण राजाए तेमने पोताना स्वधर्मी जाणीने
 खुशी थइने दश हजार सोनामोहोरो आपवानुं तने
 कह्युं, पण तने जैनी पर छेप होवाथी तें राजाने प्रछन्न
 रीते कह्युं के हे स्वामिन् ! आप आजे आ वझे
 जणने दश हजार सोनामोहोरो ज्यारे आपशो,
 त्यारे तो हवे एवा घणा माणसो थहीं आवीने
 खोटो मोल करी जिननी स्तुतिनां गायनो गाइने
 तमारी पासेथी घणुं डव्य लइ जशे; थने एवी रीते
 तो आपणो सघलो जंगार पण खाली थइ जशे; तें
 सांजली राजाए विचार्युं के प्रधान ठीक सलाह
 आपेठे, तेथी तेणे गंधर्वोने कह्युं के तमो आवती
 कासे आवजो; ते सांजली गंधर्वो तो नमस्कार करी
 चाड्या गया. पठी सजा विसर्जन थया वाद तें स-
 नाना दरवाजा पर रहेला नोकरने हुकम क्यो के
 आवती कासे आ गंधर्वो जो थहीं आवे, तो तेमने

अने तेथी आं नगरमां अमोने कोइ पण पीठान
नथी; तमारी कीर्त्ति सांजली अमो अही आं
ठीए; अमारे आवती कासे प्रजातमां द्वारिका त
रफ जवुं ठे, माटे आजनी रात्रि निर्गमन कर
माटे कोइ स्थान आपवा महेरवानी करशो.

तेउनां एवी रीतनां मिष्ट वचनो सांजसीने तय
तापस जाणीने तें तेमने कळुं के हे योगीजो
आप खुशीथी आ मारी उरमीमां रात्रिए रहो
अने प्रजाते आपनी इष्टानुसारे ज्यां जवुं होय ल
जजो. एम कही तेणे पोतानी एक सुंदर उरमी
उघामी थापी. कपटधारी योगीउं पण पोतान
पोटखुं तेमां मूकी आसन धिठाथी जपमाळा ख
कपटपूर्वक जप करवा लाग्या.

संध्याकासे तें तेमनी पासे आयी कळुं के हे
महात्माउं! तमारे जोजन माटे जे कंड जोइए, ते
हुं मोकसी थापुं, तथा कंड वस्त्र पात्रनो पण सप
होय ते कहो; ते सांजसी कपटी योगीउंए कळुं के
हे परम जक्त! अमो एकज वस्तुत जोजन फ
रीए ठीए; तेम अमोने वस्त्र पात्रनो पण कशो
म्वप नथी.

पठी तुं तो पोताने स्थानके जइ निझावश चयो.

मध्य रात्रि के उयारे सघला लोको निझावश
थया, त्वारे तेउं यन्ने गुप्त रीते द्वाथमां ठरीउं लइने
तारा आवास पर चमवा लाग्या, पण तेमने एक
पोलीआए जोया; तेथी तेणे दूमां पानीने बीजा
पोलीआउंने जगामीने तेउंने पकमीने बांधी लीधा.
एटलामां तुं पण जागी उठ्यो थने ग्वात्री करीने
जोयुं तो पेला कपटी रोगीउं तो ते गंधर्वो हुता,
एम तने माखुम पड्युं; पवी तो क्रोधना आवे-
शर्या ने तेमने कंदवानामां नाख्या.

अनुक्रमे आयुष्य क्षय अवार्थी तेउं तारा बैरना
दुर्ध्यानर्थी मृत्यु पामी केटलाक मूझा नवो करीने
आ तारे घेर गाय तथा वत्स नरीके उत्पन्न थया.
तुं पण त्यांथी मृत्यु पामी पूर्व नवमां परोपकारमां
धन खरचवार्थी आ नवमां कोटीध्वज श्रेष्ठी थयो;
पण ने पेला गंधर्वोने दान मल्लवामां जे अंतराय
कया हुता. ते अंतरायकर्मना उदयर्थी तेउंए बैर-
नावर्थी तारेज घेर उत्पन्न थइने तारा डव्यनो
नाश कयां ठे; जो के तारां कर्मना संयोगथीज तारा
डव्यनो नाश थयो ठे, तोपण तेमां निमित्तरूपे

अने तेथी आ नगरमां अमोने कोइ पण पांगनवु
नथी; तमारी कीर्ति सांजली अमो अही आन्या
ठीए; अमारे आवती काखे प्रजातमां द्वारिका त
रफ जवुं ठे, माटे आजनी रात्रि निर्गमन करवा
माटे कोइ स्थान आपवा महेरवानी करशो.

तेजनां एवी रीतनां मिष्ट वचनो सांजलीने तथा
तापस जाणीने तें तेमने कथुं के हे योगींद्रो!
आप खुशीथी आ मारी उरमीमां रात्रिप रहो;
अने प्रजाते आपनी इष्टानुसारे ज्यां जवुं होय त्यां
जजो. एम कही तेणे पोतानी एक सुंदर उरमी
उघाम्नी आपी. कपटधारी योगींठ पण पोतानुं
पोटवुं तेमां मूकी आसन धिठावी जपमाळा सह
कपटपूर्वक जप करवा सांग्या.

संध्याकाखे तें तेमनी पासे आवी कथुं के हे
महात्मां! तमारे जोजन माटे जे कंइ जोइए, ते
हुं मोकली आपुं, तथा कंइ बख पात्रनो पण स्वप
होय ते कहो; ते सांजली कपटी योगींठए कथुं के
हे परम जक्त! अमो एकज बखत जोजन क
रीए ठीए; तेम अमोने बख पात्रनो पण कशो
स्वप नथी.

તે વાઠરનો ઠે; કેમકે તેના પાઠલના જમણા પગના સાથલમાં કપિનું (વાંદરાનું) ચિહ્ન છે, અને તેવો વાઠરડો અથવા વલદ જ્યાં સુધી તારા ઘરમાં રહેશે, ત્યાં સુધી તને સંપત્તિ પ્રાપ્ત થશે નહીં, કેમકે તેવા ચિહ્નવાલો વલદ અશુભને સૂચવનારો છે.

આ સઘલો વૃત્તાંત સાંજલીને સુદત્ત શેઠ તથા સઘલી સજ્જા આશ્ચર્ય પામી. પઠી સુદત્ત શેઠે ઘેર જઈ પેલી ગાય તથા વાઠરમાને ટુટાં કરી વનમાં ઠોમી દીધાં; તથા ત્યાં સ્વતંત્રપણે તેડું ચરવા લાગ્યાં.

પઠી તે સુદત્ત શેઠે ગુપ્તાચાર્ય પાસે શ્રાવીને દીક્ષા લીધી, તથા તીવ્ર તપ તપીને સ્વર્ગે ગયો. એવી રીતે પ્રસંગોપાત તેવા વલદની કથા કહી.

જે વલદના પાઠલના જમણા પગના સાથલમાં લાલ રંગનું વલયના આકારનું ચિહ્ન હોય, તેવો વલદ તેના સ્વામીના પરિવારની વૃદ્ધિ કરે છે, જે વલદના પાઠલના જમણા પગના સાથલમાં સફેદ રંગનું ચામરના આકારનું ચિહ્ન હોય, તેવો વલદ તેના સ્વામીને રાજ્યનું સુખ મેલવી આપે છે. જે વલદના પાઠલના જમણા પગના ઘુંટણ પર શ્યામ રંગનું સિંહના આકારનું ચિહ્ન હોય તેવો વલદ તેના સ્વા-

માર્ગે પર્યટન કરાવે છે, તથા વ્યાપારમાં તેને ચણુદ
 લ્પ મેસવાથી આપે છે. જે ઘસદના પાત્રણના જ
 ણા પગના પુંટણની નીચેના જાગમાં ઘણા મસો
 મેસા હોય, તેયો ઘસદ તેના સામીના પરિવારનું
 રન મૃત્યુ કરે છે. જે ઘસદના પાત્રણના જમણા પ-
 ના પુંટણની નીચે ણકથી વધારે કરચણીની ઘણી
 મની હોય, તેયો ઘસદ તેના સામીને શ્રમાળ્ય સો-
 ની ગુપ્તિ કરનારો થાય છે, માટે તેયો ઘસદ પ-
 માં ગમ્મરો નહીં, જે ઘસદના પાત્રણના જમણા પ-
 ના પુંટણની નીચેના જાગમાં વિલકુણ રૂવાં હો-
 જા ન હાય, તેવા ઘસદ તેના સામીનું જ મામની
 દર નિશ્ચ મૃત્યુ નિવર્તાય છે. જે ઘસદના પાત્ર-
 ના જમણા પગના પુંટણની નીચે વ્યામ રંગનું ક-
 ન વર્ણના આકારનું ચિહ્ન હાય તેવા ઘસદ તેના
 સામીને શ્રમ્યન મુશ્કેલીના સાત મેસવાં આપે છે. જે
 ઘસદના પાત્રણના જમણા પગની ઘણી જાગ રંગ-
 નું નાસ આકારનું ચિહ્ન હાય તેવા ઘસદ તેના
 સામીના શ્રમ્યના રૂઢિ કર છે તથા તેની કીર્તિ
 પાવે છે. જે ઘસદના પાત્રણના જમણા પગની ઘણી
 રંગ રંગનું સામશાની વનના આકારનું ચિહ્ન

होय, तेवो वलद तेना स्वामीनी संपत्तिनी
 करे ठे. जे वलदना पाठलना नावा पगना साथल-
 मां सफेद रंगनुं मनुष्यना पंजाना आकारनुं १७
 होय, तेवो वलद तेना स्वामीने चोर दिकना
 जय उपजावे ठे. जे वलदना पाठलना नावा पगना
 साथलमां श्याम रंगनुं मत्स्यना आकारनुं चिह्न
 होय, तेवो वलद तेना स्वामीनुं जखः आदिकना
 जयथी रक्षण करे ठे. जे वलदना पाठलना नावा
 पगना साथलमां त्रणथी वधारे श्याम रंगना मसो
 उगेला होय, तेवो वलद तेना स्वामीना परिवारनो
 अग्निथी तुरत नाश करावे ठे; माटे परिवारनुं क-
 द्याण इछनार गृहस्थोए तेवा वलदने ग्रहण करवो
 नहीं. जे वलदना पाठलना नावा पगना साथलमां
 कूर्मना (काचवाना) मुखना आकारनुं अथवा स-
 र्पना मुखना आकारनुं चिह्न होय, तेवो वलद तेना
 स्वामीनी स्त्रीनो नाश करे ठे. जे वलदना पाठलना
 नावा पगना साथलमां श्याम रंगनुं जवनी श्रेणिना
 आकारनुं चिह्न होय, तेवो वलद तेना स्वामीना
 खेती आदिकना व्यापारमां वृद्धि करे ठे. जे वल-
 दना पाठलना नावा पगना घुंटाण पर त्रिकोणना

ઘસલના પાઠલના માવા પગની खरी લંચગોલ આ-
 કારની હોય, તેવો ઘસલ તેના સ્વામીને મિત્રોની
 સાથે વિરહ કરાવે છે. જે ઘસલના પાઠલના માવા
 પગની खरी ચોખુણ આકારની હોય, તેવો ઘસલ
 તેના સ્વામીના પરિવારનું રક્ષણ કરે છે, પણ જો ત્રિ-
 કોણ આકારની હોય, તો તેવો ઘસલ તેના પરિવા-
 રનો ઊલટો નાશ કરે છે. જે ઘસલના પાઠલના માવા
 પગની खरी પર મનુષ્યની આંખના આકારનું સફેદ
 રંગનું ચિહ્ન હોય, તેવો ઘસલ તેના સ્વામીને અંધા-
 પાનું દુઃખ આપે છે. જે ઘસલના પાઠલના માવા પ-
 ગની खरी પર લાલ રંગનું ઊંદરના મુખના આકારનું
 ચિહ્ન હોય, તેવો ઘસલ તેના સ્વામીને કેદખાનાનું
 દુઃખ આપે છે. જે ઘસલના પાઠલના માવા પગની
 खरी પર શ્યામ રંગનું વામાવર્ત ચક્રના આકારનું
 ચિહ્ન હોય, તેવો ઘસલ તેના સ્વામીના પરિવારનો
 નાશ કરે છે, તથા તેની કીર્તિનો પણ નાશ કરે છે.
 જે ઘસલના પાઠલના માવા પગની खरी પર ઘણી
 ફાટો પડેલી હોય, તેવો ઘસલ તેના સ્વામીને સ્વજ-
 નોનો વિરહ ઉપજાવે છે. જે ઘસલના પાઠલના માવા
 પગની खरीના મૂલમાં કંકણને આકારે લાલ રંગનું

पण नगरमां एक अष्टांग निमित्त जाणनार महा विघ्नान् निमित्तिउं आवेल ठे, माटे जो तारी सखाह होय, तो तेने पूठीए के अमारी मदनरेखा कुमारीनो जरतार कोण थशे ? ते सांजली राणीए कळुं के हे स्वामिन् ! आपे जे विचार कयों ठे, ते बहुज उत्तम ठे.

पठी राजाए पोताना प्रधानने मोकलीने ते निमित्तियाने सत्तामां बोलाव्यो; राजाए तेने अत्यंत आदरमान दइ पूव्युं के हे पंमित ! आप आपना ज्ञानवलथी कहेशो के अमारी पुत्री मदनरेखानो जरतार कोण थशे ? त्वारे निमित्तिए पण पोताना ज्ञानवलथी कळुं के हे राजन् ! तमारी पुत्रीनो जरतार एक कुंजारनो पुत्र थशे. ते सांजली राजाने बहुज मातुं लाग्युं, तथा पोते बहुज शोकातुर थयो. राजाने शोकातुर थएलो जोइ निमित्तिए कळुं के हे राजन् ! तमारे ते माटे शोक करवो लायक नथी; केमके मारा निमित्तमां जे आव्युं ठे, ते में कळुं ठे, अने तेमां विलकुल फेरफार थइ शके तेम नथी.

आवी रीतनुं वृत्तांत सांजलीने राजाने अत्यंत

के आपणे मदनरेखाने आपणा प्रधानना पुत्र स
थेज परणाववी; त्वारे राणीए पण तेम करवाने
संमति आपी.

पत्री राजाए तुरत प्रधानने बोलावी कछुं के ते
विपुलमति ! में मारी पुत्री मदनरेखाने तारा पु
प्रत्ये आपी; माटे ह्वे तमो विवाहनी तैयारी करव
मांनो. ते सांजखी विपुलमति मंत्री मनमां दिस
गीर थयो के ह्वे आपणुं मृत्यु आवी लाग्युं; पण
वखी हिम्मत छात्रीने तेणे राजाने कछुं के ते
स्वामिन् ! आपनी देवांगना सरिखी कन्या तो को
योग्य राजकुमारने परणाववी जोइए; पण राजाए
पोतानो आप्रह कोइ पण रीते ठोड्यो नही. पत्री
मंत्री तो घेर आवीने शोकातुर थइ विचारमां पडी
गयो; तेणे संध्यासमये बाहुं पण न कर्युं.

पत्री विचार करतां तेणे धार्युं के ह्वे तो हुं ते
निमित्तिआने आ घावतनो खुझासो पूवुं एम वि-
चारी रात्रिए प्रवृत्त रीते गुत्वेशर्या जे जगोए नि-
मित्तिआने केद करेखो हतो, त्यां गयो. त्यां पद्दोरो
जरगा तिपाइने पण तेणे पचास सोनामोहोरो आवी,
तेथी तेणे तो खुशी थइने तेने निमित्तिआ पासे

मने आपजो पठी प्रधाने तो पाताना एक चाकरन
हुकम कर्षा के आ ठोकराने एक हजार सोन,
हरो तेना वासणना मूढ्य पेदे आपजो, तथा तेने
जोजन पण आपणे घेरज करावजो, अने हुं ज्यारे
राजसज्जामांथी पाठो आबुं, त्वारे तेने मारी पासे
तेडी लावजो. एम कही मंत्री तो राजसज्जामां गयो.
पाठलथी प्रधानना माणसे ते कुंभारना ठोकराने
एक हजार सोनामोहोरो गणी थापी. ते खड् ते
ठोकरो तो अत्यंत खुशी थयो, अने विचारवा
लाग्यो के आज तो हुं कोइ उत्तम प्रकारनांज
शुकन जोइने आव्यो के जेथी मने मारां वासणोनी
एक हजार गणी किंमत मखी. पठी तेणे पोताना
वलदने उत्तम प्रकारनो खोराक तथा घासचारो
नाख्यो. पठी प्रधानना माणसे तेने छान करावीने
जोजन करवा माटे वेसाड्यो. कोइ दिवसे जन्म
धरीने पण नहीं चाखेलां एवा उत्तम प्रकारनां
जोजननो स्वाद चाखीने आश्चर्य पामी विचारवा
लाग्यो के अहो! मने आवां उत्तम प्रकारनां जोजन
हमेशां मखे तो केबुं सारुं?

जोजन कर्षा वाद प्रधाननो चाकर तेने दिवान-

पठी मंगल फरती बखते राजाए धणुं डव्य कन्या-
दानमां आप्युं. पठी प्रधान ते वर कन्याने बाजते
गाजते पोताने घेर तेनी लाव्यो, तथा तेउ यन्ने
माटे एक जुदो आवास काढी आप्यो. त्यां सारंग
तथा राजकन्या मदनरेखा अत्यंत प्रेम सहित सु-
खविश्वास जोगवया लाग्यां. एम करतां केटखाक
दिवसो धीती गया. सारंग पोताना बखदनी हमेशां
संजाल लेतो. एक दहामो राजकुमारी तेने पीवा
माटे एक माटीना वासणमां निर्मल ठंमुं पाणी
जरीने लावी. ते वासण जरा पाकवामां काचुं रहे-
वार्थी तेमांथी पाणीनां विंझुळ करतां हतां, ते जो-
झे सारंगे पोताना जातिस्वजावथी कष्टुं के आ-
वासण बरोवर पक थण्डुं नथी, अमो तो अमारे
घेर ज्यारे वासणो बरोवर पाके, त्यारेज तेने आम-
मांथी काढीए ठीए.

आवी रीतनां सारंगनां वचनो सांजलीने राज-
कुमारी मदनरेखा तो अत्यंत आश्चर्यमां पनी अने
विचारवा लागी के शुं आ जाते कुंजार ठे ? अने
तेम होय तो शुं निमित्तिथानुं कहेलुं वचन तो
थयुं ?

सघड़ो वृत्तांत पोतानां मातपिताने कही संजलाव्यो. ते सांजली राजाने तो घणी दिलगीरी थइ, पण राणी तथा मदनरेखाए तेने समजाव्युं के जे जावि जाव बनवाना होय ठे, तेमां कशो पण फेरफार थतो नथी. पठी राजां पण शांत थयो. पठी तेणे पेला निमित्तिआने केदखानामांथी ठुटो करीने पोतानी पासे बोलाव्यो, तथा केटलुंक आदरमान दइने ते सघड़ो वृत्तांत निवेदन कयों; थने राजाए पोते करेला अपराधनी तेनी पासे माफी मागी; तथा तेने एक लाख सोनामोहोरो आपी, थने तेने रद्देवा माटे पण एक सुंदर मकान तेणे आप्युं.

पठी विपुलमति प्रधानने तथा सारंगने पण बोलावीने राजाए तेमने खरेखरो वृत्तांत कहेवा कलुं; ल्यारे तेउए पण पोतपोतानो सघड़ो यथास्थित वृत्तांत कही संजलाव्यो तथा प्रधाने पोताना अपराधनी माफी मागी. राजाए पण तेने कलुं के हे विपुलमति ! जे कंइ जावि जाव बनवाना होय ठे, तेमां कंइ पण फेरफार थइ शकतो नथी.

पठी राजाए निमित्तिआने पूछुं के हे विचक्षण ! आ सारंगने आधी रीते थकस्मात् राजकन्या

તેણે સારંગને સોંપી દીધો. સારંગ પણ મહા બુદ્ધ-
માનુ તથા ગુણવાનુ હતો. રાજ્ય મહ્યા ઘાદ સારંગે
પોતાના માતપિતા વિગેરે કુટુંબીજને યોલાવીને
સઘણો વૃત્તાંત નિવેદન કર્યો. તે સાંજલી તેડે અ-
ત્યંત આશ્ચર્ય પામ્યાં, તથા ત્યાં સુખેથી રહેવા સાગ્યાં.

एक दिवसे ते नगरमां चंद्रसूरि नामे जेनी
आचार्य पधर्या, तेमनी पासे राजा, राणी तथा
प्रधाने बेराग्यथी दीक्षा लीधी, तथा गुरुनी साथे
विहार करी अन्य स्थानके गयां.

एही रीते तेवा चिहवाला बलदना प्रतापथी
सारंग नामना कुंजारना निर्धन ठोकराने પણ अ-
कस्मात् राजकन्या तथा राज्यलक्ष्मीनी प्राप्ति थवानी
प्रसंगोपात कथा कह्नी.

जे बलदना पुंठमामां पटला वधा लांवा वाल
होय के जेथी ते पुंठडुं जमीनने अमकतुं होय, तेवो
बलद तेना स्वामीना परिवार तथा धननो नाश करे
ठे. जे बलदना पुंठमामां बिलकुल वाल न होय,
तेवो बलद तेना स्वामीना परिवारनो नाश करे ठे,
तथा तेने राज्य आदिकनो जय उपजावे ठे. जे ब-
लदना पुंठमामां तेना मूलथीज वाल होय, तेवो बलद

તેના સ્વામીના સંતાનનો નાશ કરે છે. જે વલ્લદના પુંઠમામાં સફેદ તથા લાલ રંગના પટા હોય, તેવો વલ્લદ તેના સ્વામીની લક્ષ્મીનો વધારો કરે છે. જે વલ્લદના પુંઠમામાં વાલો અતિશય કર્કશ હોય, તેવો વલ્લદ તેના સ્વામીના પરિવારમાં જયંકર રોગની ઉત્પત્તિ કરે છે. જે વલ્લદના પુંઠમાના મૂલમાં ઘણા મસો ઝગેલા હોય, તેવો વલ્લદ તેના સ્વામીને અગ્નિ આદિકનો જય ઉપજાવે છે, તથા તેની લક્ષ્મીનો પણ નાશ કરે છે. જે વલ્લદના પુંઠમાનો ઠેનો તેના ધુંટણથી પણ ઊંચો રહેતો હોય, તેવો વલ્લદ તેના સ્વામીના પરિવારનો રોગ આદિકથી નાશ કરે છે, તથા તેની લક્ષ્મીનો પણ પ્રાયઃ નાશ કરે છે. જે વલ્લદના પુંઠમાના વાલ ચલકતા શ્વેત રંગના હોય, તેવો વલ્લદ તેના સ્વામીને લક્ષ્મી તથા પરિવાર વિગેરેની વૃદ્ધિ કરી આપે છે. જે વલ્લદના પુંઠમાના વાલ કાલા રંગના હોય, તેવો વલ્લદ તેના સ્વામીને પિશાચ આદિકનો ઉપદ્રવ કરાવે છે. જે વલ્લદનું પુંઠનું મરઢાપણું હોય, તેવો વલ્લદ તેના સ્વામીનું થક-ગ્માત મૃત્યુ નિપજાવે છે. જે વલ્લદનું પુંઠનું થતિ સ્થૂલ (જાડું) હોય, તેવો વલ્લદ તેના સ્વામીને

છેતી આદિક વ્યાપારમાં ઘણું નુકશાન કરે છે. જે
 વલદનું પુંઠડું અતિશય કૃશ (પાતડું) હોય, તેવો
 વલદ તેના સ્વામીની લક્ષ્મી તથા પરિવારનો પણ
 નાશ કરે છે. જે વલદના પુંઠડામાં ઉપરના જાગમાં
 વાલ હોય અને ઠેકાના જાગમાં વાલ ન હોય,
 તેવો વલદ તેના સ્વામીની સંપત્તિનો તુરત વિનાશ
 કરે છે. જે વલદના પુંઠડાના મૂલ આગલ શ્વેત રંગનું
 વલયના આકારનું ચિહ્ન હોય, તેવો વલદ તેના
 સ્વામીને ચક્રવર્તીપણાનું રાજ્ય મેલવી આપે છે. જે
 વલદના પુંઠડાના ઠેકા પર મસો ઊગેલા હોય, તેવો
 વલદ તેના સ્વામીને જલનો જય ઉપજાવે છે. જે
 વલદની પૃષ્ઠના પાઠસના ઘડે જાગો પર મત્સ્ય-
 યુગલનાં સાલ અથવા સફેદ રંગનાં ચિહ્ન હોય,
 તેવો વલદ તેના સ્વામીને જલ પર્યટન કરાવે
 છે, તથા તેથી તેને ઘણા ડ્રવ્યની પ્રાપ્તિ કરાવી
 આપે છે. જે વલદના પૃષ્ઠની પાઠસના ઘડે જાગો
 પર શ્વેત અથવા સાલ રંગનાં એકેક મત્સ્યનાં ચિહ્નો
 હોય, તેવો વલદ તેના સ્વામીને જલ પર્યટન કરાવે
 છે, પણ તેમાં તેનું મૃત્યુ નિપજાવે છે. જે વલદના
 પૃષ્ઠની પાઠસના ઘડે જાગો પર ઢંઢ સહિત

ઘસડના આકારનાં શ્વેત રંગનાં ચિહ્નો હોય, તેવો
 ઘસડ તેના સ્વામીને અકસ્માત રાજ્યપ્રાપ્તિ કરાવી
 આપે છે. જે ઘસડના પૃષ્ઠની પાઠલના ઘસ્ટે જાગો પર
 શ્યામ રંગનું શ્વેત (ગીધ) પક્ષીના મસ્તકના આ-
 આકારનું ચિહ્ન હોય, તેવો ઘસડ તેના સ્વામીના પ-
 રિવારનું જરૂર કરે છે. જે ઘસડના પૃષ્ઠની પાઠલના
 ઘસ્ટે જાગો પર શ્વેત રંગનાં કૂર્મના આકારનાં સૂક્ષ્મ
 ચિહ્નો હોય, તેવો ઘસડ તેના સ્વામીના પરિવારનું
 રક્ષણ કરે છે, તથા તેની કીર્તિને સર્વે જગોળ વિ-
 સ્તારે છે. જે ઘસડના પૃષ્ઠની પાઠલના ઘસ્ટે જાગો પર
 છાલ રંગનાં દક્ષિણાવર્ત શંખના આકારનાં ચિહ્નો હો-
 ય, તેવો ઘસડ તેના સ્વામીના પરિવારની કીર્તિ વધારે
 છે, તથા તેની લક્ષ્મીની પણ વૃદ્ધિ કરે છે. જે ઘસડના
 પૃષ્ઠની પાઠલના ઘસ્ટે જાગો પર શ્યામ રંગના કાગડાની
 ચંચૂના આકારનાં ચિહ્નો હોય, તેવો ઘસડ તેના સ્વામી-
 ની લક્ષ્મીનો તથા તેની કીર્તિનો પણ નાશ કરે છે. જે
 ઘસડના પૃષ્ઠની પાઠલના ઘસ્ટે જાગો પર સફેદ રંગનાં
 જિહ્વા સહિત સર્પના મુખના આકારનાં ચિહ્નો હોય,
 તેવો ઘસડ તેના સ્વામીની લક્ષ્મીનો નાશ કરે છે, તથા
 તેને અને તેના પરિવારને પણ આપઘાત કરાવે

ઠે. જે વલદના પૃથ્વી પાઠલના વન્ને જાગો ચપટા
 અને વેસી ગયેલા હોય, તેવો વલદ તેના સ્વામીની
 લક્ષ્મીનો નાશ કરે ઠે, તથા તેનો હુનિયામાં અપ-
 જશ ફેલાવે ઠે. જે વલદના પૃથ્વી પાઠલના વન્ને
 જાગો પર શ્યામ રંગનાં કપોત પક્ષીઓનાં ચિહ્નો હોય,
 તેવો વલદ તેના સ્વામીને જયંકર રોગની उत्पत्ति
 કરે ઠે, તથા તેથી તુરત તેનું મૃત્યુ નિપજાવે ઠે. જે
 વલદના પૃથ્વી પાઠલના વન્ને જાગો પર સફેદ રંગનાં
 દીપકની શિલાના આકારનાં ચિહ્નો હોય, તેવો વ-
 લદ તેના સ્વામીને અગ્નિનો જય ઉપજાવે ઠે. જે વ-
 લદના પૃથ્વી પાઠલના વન્ને જાગો પર લાલ રંગનાં
 કોટિક નામના ફલના આકારનાં ચિહ્નો હોય,
 તેવો વલદ તેના સ્વામીને સેતીવામીમાં ઘણો લાજ
 મેલવી આપે ઠે. જે વલદના પૃથ્વી પાઠલના વન્ને
 જાગો પર શ્યામ રંગનાં અર્ધ ચંદ્રના આકારનાં ચિ-
 હ્નો હોય, તેવો વલદ તેના સ્વામીના પરિવાર તથા
 ધનનો નાશ કરે ઠે. જે વલદના પૃથ્વી જાગ પર લાલ
 રંગનું સર્પના આકારનું ચિહ્ન હોય, તેવો વલદ
 તેના સ્વામીનું ૮ માસની અંદર મૃત્યુ નિપજાવે ઠે.
 જે વલદના પૃથ્વી જાગ પર લાલ રંગનું પુષ્પની મા-

છાના આકારનું ચિહ્ન હોય, તેવો ઘણદ તેના સ્વા-
 મીના પરિવારની વૃદ્ધિ કરે છે. જે ઘણદના પૃષ્ઠ ખાગ
 પર સફેદ રંગનું નકુલના (નોલીયાના) આકાર-
 નું ચિહ્ન હોય, તેવો ઘણદ તેના સ્વામીનું તુરત
 મૃત્યુ નિપજાવે છે. જે ઘણદની કકુદ (સાંધ) ચે-
 ઠેલી તથા માલુમ ન પડે તેવી હોય, તેવો ઘણદ
 તેના સ્વામીના પરિવારનો તથા તેની કીર્ત્તિનો પણ
 નાશ કરે છે. જે ઘણદની કકુદ ઝંચી, પુષ્ટ તથા
 ઘાલતી વચ્ચે જરા નમેલી રહેતી હોય, તેને ઉત્તમ
 જાતિનો ઘણદ જાણવો. જે ઘણદની કકુદ પાતલી
 હોય, તેવો ઘણદ તેના સ્વામીની સઘલી સંપત્તિનો
 નાશ કરે છે. જે ઘણદની કકુદ (કોંઢ) વાર આંગુલથી
 પણ વધારે ઝંચી હોય, તેવો ઘણદ તેના સ્વામીને વૈરી
 તરફનો અતિશય જય અપજાવે છે. જે ઘણદની ક-
 કુદ પર ઘિલકુલ ઘાલ ઝગેલા ન હોય, તેવો ઘણદ
 તેના સ્વામીને રાજ્યનો જય અપજાવે છે. જે ઘણદની
 કકુદ પર ઘણાજ સાંધા ઘાલો ઝગેલા હોય, તેવો ઘ-
 ણદ તેના સ્વામીની લક્ષ્મીનો નાશ કરે છે. જે ઘણદની
 કકુદના મધ્ય ખાગમાં છાનો પડેલો હોય, તેવો
 ઘણદ તેના સ્વામીની સ્ત્રીઓનો નાશ કરે છે. જે

बलदनी ककुद गोख, मनोहर तथा पुष्ट होय, तेयो बलद तेना स्वामीनी संपत्तिनी वृद्धि करे ठे. जे बलदनी ककुद पर सफेद रंगनुं वस्त्रे बाजुप सिंदना नखना आकारनुं चिह्न होय, तेयो बलद तेना स्वामीना कुटुंबनो नाश करे ठे.

तेवा बलदनी प्रसंगोपात्त कथा कहे ठे.

पूर्वे श्रीवत्स नामना देशमां मंगलावती नामे नगरी हती; त्यां थनंगपाख नामे राजा राज्य करतो हतो. ते राजाने किरणावली नामे राणी हती.

एक दहाडो वंग देशनी चित्रावती नामनी नगरीनो धनद नामे सार्यवाह वेपार माटे कंठलांक करीयाणांनां जरेखां वहाणो खड्ने ते मंगलावती नगरीए थाव्यो.

धनद सार्यवाह करोडपति हतो; तथा मंगलावती नगरीमां वारंवार व्यापार करीने त्यांना राजा थनंगपाखने घणुं डब्य शुद्धक (जगात) तरीके थापतो, तेथी थनंगपाख राजा मोटा महोत्सवपूर्वक परिवार सहित तेनी सामे गयो. धनद सार्यवाह त्यां समुद्रकिनारे मोटा तंचुर्त ताणीने रच्यो हतो. रा-
आवतो जोड ते पण तेनी सामे गयो, तथा

जुए ठे तो राजाए एक अत्यंत मनोहर तथा पुष्प
 एवी एक गायने दीठी. ते गायने एक चाकर उ-
 ण पाणीथी स्नान करावतो हतो, तथा वीजो
 शरीरने साफ करतो हतो. ते गायनो देखाव बहुत
 मनोहर हतो. ते जोइ राजानुं मन ललचायुं के
 आवी गाय मारे त्यां होय तो बहु सारुं. पठी राजा
 तथा धनद सघली जगोए फरीने पोताने मूल स्थानके
 आव्या. पठी धनदे हाथ जोडीने राजाने विनंति
 करी के हे स्वामिन् ! आपे जे सघली चीजो जोइ,
 तेमांथी आपने जे कंइ पसंद पडे ते आप मारा पर
 कृपा करीने ग्रहण करो. ते सांजली राजाए कथुं
 के हे मित्र ! जो तारी इछा होय, तो मने ते गाय
 आपजे. मारुं मन ते तरफ अतिशय ललचायुं ठे,
 अने तेना बदलामां हुं तारुं आ वखतनुं सघलुं
 शुद्ध (दाण) माफ करीश. धनदे पण घणीज खु-
 शीथी तेम करवाने कबुड्युं. पठी ते गायने छाने
 राजा पोताने घेर गयो. धनद पण त्यां सघलो माल
 घेचीने तथा वीजो नवो माल त्यांघी जरीने पोताना
 देश तरफ पाठो गयो.

अनंगपाल राजानो प्रेम ते गाय पर घणोज व-

धतो गयो. तेनी सेव्वा माटे तेणे पोतानां केटलांक
माणसो राख्यां. अनुक्रमे केटलेक काळे ते गायने
गर्ज रह्यो, ते गर्ज प्रण मासना थयो, तेटलामां
अनंगपाल राजानी राणी किरणावली मृत्यु पामी.
पठी संपूर्ण समये घणां कटथी ते गावे एक पुष्ट
वत्सने जन्म आप्यो, तेना जन्मने दिवसे राजानो
एक युवान पुत्र मृत्यु पाम्यो, एवी रीते अनुक्रमे रा-
जाना कुटुंबमांघी घणां माणसोनां मृत्यु थयां. आघी
रीतना माठा घनावथी राजा तथा सर्व प्रजा अत्यंत
शोकातुर थइ, पण ते मरणनुं प्रमाण कोइ पण
जाणी शक्युं नही.

एटलामां कोशांवी नगरीनो सुस्थित नामे कोइ
अष्टांगवेदी निमित्तिळ त्यां आघी चड्यो. तेने अनं-
गपाल राजाण पोतानी सत्तामां घोळावी तेनो घ-
णोज आदरसत्कार कयों. पठी राजाण विनयपूर्वक
तेने पूवुं के हे निमित्तइ ! आजे केटलाक दिवसो
थयां मारा कुटुंबमां घणां माणसोनां मृत्यु थयां करे
वे, तेनुं कारण शुं ? ते आपना निमित्तज्ञानथी
जाणीने मने कदेशो.

ते सांजली निमित्तिण पोताना निमित्तज्ञानथी

कण्ठुं के हे राजन् ! तारा घरमां कोइ एवा दुर्लक्षण-
 वाखा प्राणीनी उत्पत्ति थइ ठे के जेथी तारा कुटुं-
 वनां माणसो मृत्यु पामे ठे. ते सांजखी राजाए
 कण्ठुं के तयारे हुं आपने मारा घरमां रहेखां स-
 घखां प्राणीउं वतावुं, थंने तेउने जोइ तमो कहो
 के कया प्राणीनी उत्पत्तिथी थावी रीते मारा कुटुं-
 वनो संहार थाय ठे. ते सांजखी सुस्थिते पण तेम
 करवाने कण्ठुं. पठी राजाए पोतानां घरनां माणसो,
 घोडा, हाथी, बलद, गाय बिगेरे सर्व प्राणीउं ते
 निमित्तिथाने वताव्यां. तेउमां पेला वत्सनी ककुद
 पर वन्ने बाजुए सफेद रंगनुं सिंहना नखना आ-
 कारनुं चिह्न ते निमित्तिथाने माळुम पड्युं. ते नि-
 मित्तिउं पशुपरीक्षानी विद्यामां पण बहुज कुशल
 हतो; तेथी ते वत्सने राजाना कुटुंवनो नाश कर-
 नारो जाणीने तेणे राजाने कण्ठुं के हे राजन् ! आ
 वत्सनी ककुद पर वन्ने बाजुए जे सफेद रंगनुं सिं-
 हना नखना आकारनुं चिह्न ठे, ते तमारा कुटुंवने
 नाश करनाहं ठे, माटे ते बलद ज्यांसुधी तमारा घ-
 रमां रहेशे, त्यांसुधी तमारा कुटुंवनो नाश थशे.
 ते सांजखी राजाए ते वत्सने बंधनमुक्त करीने

पोताना देशनी यद्दर घनमां मेखी दीपो; तथा ते दिवसघी राजाना कुटुम्बमां माणसोनां मृत्युघतां अटक्यां. पठी राजाए ते सुस्थित निमित्तिथाने एक लक्ष सोनामोहोरोआपीने घणा आदरसत्कार-पूर्वक विसर्जन कयो.

एवी रीते प्रसंगोपात तेवा वलदनी कथा कही.

एवी रीते वलदनां लक्षणोनुं स्वरूप संपूर्ण थयुं. गायनां लक्षणो पण वलदनां लक्षणोनी पठेज जाणवां, पण स्वारीने माटे गायनां उपयोग करवो नही. केवल गव्य पदार्थो मेलववाने माटेज तेनो उपयोग करवो.

एवी रीते मनुष्यजातिने विशेष उपयोगमां आ-वतां अश्वादिक पशुउनां पण लक्षण कदां. विद्या-प्रवादपूर्वमां सघडी जातिनां पशु, पक्षी विगेरे प्रा-णीउनां लक्षणो घणा विस्तारथी कदां ठे, पण म-नुष्यजातिने विशेष उपयोगमां आवतां प्राणीउ-नांज लक्षणो आ ग्रंथमां संकोचथी कदां ठे, केमके ते सवलां. लक्षणो वर्णवचार्थी ग्रंथ घणो वर्धी जाय, माटे ते लख्यां नथी. पक्षीउनां लक्षणो अमोए क-रेला पक्षिपरीक्षा नामना ग्रंथमां कहेलां ठे; ते ते-मांथी जाणी छयां.

आ ग्रंथ पाटलीपुत्रनां निवासी परमार्हती श्री सुदंसी नामनी आशिकाना आग्रहथी अमोए विद्या-प्रवादपूर्वमांथी उद्धरीने तेने माटे रच्यो ठे.

आ ग्रंथमां वर्णवेलां लक्षणो वांचीने कोइए पण अकार्य करवामां प्रवर्तवुं नहीं, एवी अमारी आझा ठे. तेम आ ग्रंथ कोइ अर्थ विदग्धना हाथमां आ-चार्योए पण आपवो नहीं, एवी अमारी आझा ठे.

आ ग्रंथनी प्रथम प्रति चौद पूर्वधारी श्रीजड-वाहुस्वामिनी आझाथी महामुनि श्री स्थूलजडजीए नेपालदेशनी जडंकरा नामनी नगरीमां लखी.

ते उपरथी पाटलीपुत्रना निवामी श्रीमुख नामना आचके लखावी. ते उपरथी परमार्हंत श्रीकुमारपाल राजानी आझाथी कलिकालमवेइ श्रीहेमचंद्राचार्ये पोताना परम विश्वासु शिष्य पासं ताम्रपत्र पर ल-खावी. तथा ते आ प्रति श्रीकुमारपाल राजाए पो-ताना जंडारमां महोत्सवपूर्वक धारण करी.

(श्रीहेमचंद्र आचार्य आ प्रतना ठेला पत्रमां पोतानाज हस्ताक्षरथी लग्ये ठे के)

इदं सामुद्रिकशास्त्रं यात्रार्थं गतेन मया मरुचूमौ श्रीजैसलमीरनाशां नगरस्य जैनपुस्तकालयमध्यगत-

सेष्यमयजीर्णस्तनतस्तालपत्रपु. खि. खितं खन्ध, तत्पु-
स्तकं मया तत्रस्यसंघाद्वया प्रतिखिद्य. विखोक्तं,
तदा "इदं सामुद्रिकं शास्त्रं श्रीनेपालदेशस्य खलाम-
भूतायां श्रीनज्जकरानामनगयां चतुर्दशपूर्वभृष्टी-
नज्जयाहुस्वामिनां परमाद्वया महामुनिश्रीस्थूलज-
ज्ञेण स्वहस्तखिखितं जीर्णतालपत्रमयपुस्तकतो
विक्रमसंवत् एकोनविंशत्यधिकत्रिशतवर्षे पाटलीपु-
त्रनिवासिश्रीमुखनामश्राद्धार्थं जिष्ठकरलशेखरेण
खिखितं" इति खेखो मया तदंतिमतालपत्रे दृष्टः, त-
द्विखोप्यमे मनसि महदाश्चर्यं जातं, पश्चाद्वदुग्रयत्ने-
न जेसलमीरस्यसंघाद्वया तज्जीर्णपुस्तकं मयाऽणहि-
खपुरपत्तने सहानीतं, च, परमार्हतश्रीकुमारपालनरें-
द्राणां दर्शितं, तदृष्ट्वा जातदृष्टेण नरेंद्रेण नवीनताल-
पत्रोपरि तस्य प्रति मम विश्वस्तशिष्यपाश्वे खिखाप्य
महोत्सवपूर्वकं स्वजांढागारे स्थापितं, च जीर्णपुस्तकं
जेसलमीरनगरे पुनः प्रेषितं. श्रीरस्तु.

एषी रीते चौदपूर्वधारी श्रीनज्जयाहुस्वामिण
जगत्जीवोना हित माटं रचेषुं सामुद्रिकशास्त्र
संपूर्ण थयुं.

સ્વપ્નવિચાર.

મનુષ્યોને નવ પ્રકારે સ્વપ્ન આવે છે. તેમાં ૧ અનુનવેલી વાત સ્વપ્નમાં આવે છે. ૨ સાંજેલી વાત સ્વપ્નમાં દેખે છે. ૩ જોયેલી વસ્તુ સ્વપ્નમાં દેખે છે. ૪ પ્રકૃતિના વિકારથી સ્વપ્ન આવે છે. ૫ સહજ સ્વજાત્રથી સ્વપ્ન આવે છે. ૬ ચિંતાની પરંપરાથી સ્વપ્ન આવે છે. ૭ દેવતાદિકના ઉપદેશથી સ્વપ્ન આવે છે. ૮ ધર્મકાર્યના પ્રજાત્રથી સ્વપ્ન જોવામાં આવે છે. ૯ પાપના ઉદયથી સ્વપ્ન આવે છે.

ઉપર કહેલાં નવ પ્રકારનાં સ્વપ્નમાંથી પહેલાં ૭ પ્રકારમાંથી કોઈ પ્રકારનું સ્વપ્ન અશુભ અથવા શુભ જોવામાં આવે તો તે નિર્થક જાય છે, અને તેથી પ્રથમ પ્રકારનાં સ્વપ્નમાંથી કોઈ પણ પ્રકારનું સ્વપ્ન દેખે તો તેનું શુભાશુભ ફલ અવશ્ય મળે છે. રાત્રિના પ્રથમ પહોરમાં સ્વપ્ન દેખે તો તેનું ફલ એક વર્ષની અંદર મળે છે, રાત્રિના થીજા પહોરમાં સ્વપ્ન દેખે તો તેનું ફલ ૩ માસની અંદર મળે છે, રાત્રિના થીજા પહોરમાં સ્વપ્ન દેખે તો તેનું ફલ પ્રથમ માસની

અંદર મસે છે અને રાત્રિના ચોપા પહોરમાં સ્વપ્ન
 દેખે તો તેનું ફલ એક માસની અંદર મસે છે. રા-
 ત્રિની ઝેલ્લી ઘે ઘડીની અંદર દેખેલું સ્વપ્ન દશ દિ-
 સની અંદર ફલે છે. સૂર્યોદય વચ્ચે દીઠેલું સ્વપ્ન
 તુરત ફલે છે. દિવસે દેખેલ સ્વપ્નની શ્રેણી, આધિ,
 વ્યાધિયી ઉત્પન્ન થયેલ તથા મલમૂત્રાદિકની પી-
 નાથી ઉત્પન્ન થયેલ સ્વપ્ન નિરર્થક થાય છે. જે
 પુરુષ ધર્મને ઘિપે રક્ત, સમઘાતુવાલો, સ્થિર ચિત્ત-
 વાલો, જિતેન્દ્રિય અને દયાલુ હોય તે પ્રાયે ક-
 રીને સ્વપ્નથી પ્રાર્થિત અર્થને સાધે છે. ગ્વરાવ સ્વપ્ન
 કોઈને સંજલાવવુંજ નહીં. સારું સ્વપ્ન ગુરુ આદિ-
 કને સંજલાવવું, અને સંજલાવવા યોગ્ય કોઈ ન
 મલે તો ગાયના કાનમાં પણ સંજલાવવું. શુદ્ધ સ્વ-
 પ્નને જોઈને સૂવું નહીં, કેમકે તેથી તેનું ફલ મ-
 લતું નથી; માટે બુદ્ધિમાન્ માણસે શુદ્ધ સ્વપ્ન જોઈને
 રાત્રિ પણ જિનેશ્વર પ્રભુના સ્તવનમાં ગુજારવી. શુદ્ધ
 સ્વપ્ન ઉત્તમ પુરુષ આગલજ કહેવું. તે ઉપર મૂલ-
 દેવનું દૃષ્ટાંત કહે છે.

કોઈ એક રાજાનો પુત્ર અણમાનીતો છે, તે-
 નું નામ મૂલદેવ છે. તેને ઘણુંજ દાન આપવાનું

વ્યસન હોવાથી રાજાએ તેને કાઢી મૂક્યો. તે
 ફરતો ફરતો કોઈક ગામે આવ્યો. પોતે મહાધ-
 મેશ્વર જનમતિ છે, પરંતુ સ્વામીને કાંઈ પણ નહીં
 હોવાથી શહેરમાં યાચવાને ગયો. તિહાં ફર-
 તાં એક વણિકે જોઈને માટે અમદ રાંધ્યા હતા
 તે તેણે મૂલદેવને આપ્યા. તે લઈ મૂલદેવ વામીમાં
 આવ્યો અને મનમાં ચિંતવવા લાગ્યો કે કોઈ અ-
 તિથિ આવે તો તેને જોજન આપીને પઠી હું જો-
 જન કરું. પટલામાં એક સાધુ પણ ત્યાં આવ્યા,
 તેને મૂલદેવે વાકલા વહોરાવી દીધા અને પોતે
 આનંદથી સૂઈ રહ્યો. ત્યાં નિરાવાધપણે સંપૂર્ણ
 ચંદ્રમા મેં ગદ્યો એવું સ્વપ્ન તેણે દીતું, અને દેહીને
 જાગી ગયો. વલી જે વામીમાં મૂલદેવ સૂતો હતો
 તેજ વાડીમાં એક વાવાનો મઠ હતો. તે મઠમાં
 તે વાવાના ચેલાએ પણ તેવુંજ સ્વપ્ન દીતું, દેહીને
 જાગ્યો અને પ્રજાતમાં પોતાના ગુરુને કહ્યું. તે વારે
 ગુરુએ કહ્યું કે તું આજ ગામમાં જિહ્વા લેવા જઈશ
 તે વારે તને ચંદ્રમા જેટલો મોટો અને ઘૂટે ચો-
 પમેલો રોટલો ગોલ સહિત મળશે. તે સાંજલી
 ચેલો રાજી થઈને જિહ્વા લેવા ગયો તે વારે તેને ગુરુના

कह्या प्रमाणे रोटखो मल्ल्यो. हवे ते बात राजकु-
 मार मूलदेवे सांजखीने विचारुं जे हुं एनी
 आगल मारा स्वप्ननी बात कहीश तो मने पण प-
 टखुंज फल कहेसो, केमके जे स्वप्न एना चेसाए
 दीतुं ठे ते में पण दीतुं ठे; माटे एनी आगल तो
 बात कहीश नहीं. एम विचारी द्वायमां श्रीफल
 खड्गे शहरमां गुरु आगल गयो. त्यां तेणे स्वप्ननी
 बात कही, ते वारे गुरुण कलुं के तुं मारी दीकरी
 परणीश तो हुं तने स्वप्ननुं फल कहीश. त्वारे मूल-
 देवे कलुं के मारी नात जात तो तमे जाणता नथी
 थने तमारी पुत्री केम परणावो ठो? ते वारे तेणे
 कलुं के में सर्व बात जाणी ठे एम कही तेने पुत्री
 परणावीने पठी स्वप्ननुं फल कलुं के आ गामनो
 अपुत्रीठं राजा आजयी सातमे दिवसे मरण पा-
 मशे थने तुं आ गामनो राजा थइश. ते बात
 सार्ची मानीने मूलदेव फरीने तेज बानीमां गयो.
 एम करतां सातमे दिवसे गामनो राजा पण म-
 रण पाव्यो. ते वारे राजा विना कोइने चाखे नहीं
 तेथी पंचे एकठा थइने एवो ठराव कल्यो के पाटवी
 घोमो, पाटवी ह्यथी थने पाटवी प्रधान इत्यादि-

कने शणगारीने कहुं जे जेने ए राजा करी थापे तेने राजगादीए बेसाभवो; केमके तेम कर्याथी पित्राइ गोत्राइ जे होय ते आगल उपर कांइ बांधो करी शके नहीं. हवे हाथी अने घोसो ए बे बहार नीक-लीने जे बानीमां मूलदेव सूतो ठे ते बानीमां आथी हाथीए गलखाट करी मूलदेवना मस्तक उपर कलश डोढ्यो अने घोडे हणहणाट कयों. पठी हाथी तेने शुंढथी उपाडी पोतानी पीठ उपर बेसा-मीने शहरमां लइ आठयो अने लोकोए तेने राज-पाटे थाप्यो; माटे साठं खन दीनुं होय तो उत्तम नाह्यो पुरुष आगल कहेवुं, पण मूर्ख आगल नज कहेवुं; कारणके तेम करवाथी दुःख थाय ठे. ते उपर एक वणिकस्त्रीनुं दृष्टांत कहे ठे.

कोइ वणिकस्त्री 'मैं समुद्रपान करुं' एवुं खन जोइ जागी गइ. पठी प्रताते ते स्वप्ननुं फल पूठया माटे गहुली लइ गुरु पास जवा लागी. रस्तामां एक सह्यीयर मली. तेणे पूठुं के "द्वेन! गहुली लइ कयां जावो?" ते बाग ते स्त्रीए उतर थाप्यो नहीं एटसे सह्यीयर आप्रहर्षी पूठुं, तेथी तेणीए कहुं के "मैं स्वप्नमां समुद्रपान करुं ठे तेनुं फल पूठया गुरु पास जावुं"

हुं." ए सांजलीने सहीयर तुरत बोली उठी के
 " एवमो मोटो समुद्र पीतां तारुं पेट केम फावुं
 नहीं?" एम हांसीमां बोलीने चालती थइ. पठी व-
 णिकखीए गुरु पासे गहुली करी खननो अर्थ पूठ्यो,
 एटले गुरुए तेनो इंगित आकार जोइने कहुं के
 " तमे ए खननी वात प्रथम कोइने कही
 ठे? " वणिकखीए उत्तर आप्यो के " मा-
 री सहीयरने कही ठे." पठी गुरुए कहुं के
 " जो तमे ते वात प्रथम कोइनी आगल न कही
 होत तो जाग्यवंत पुत्रनी प्राप्ति यात, पण हवे
 तो याजयी सातमे दिवसे तमने कष्ट थइ, माटे
 घेर जइ धर्मध्यान तथा दान पुन्य विगेरे आत्मसा-
 धन करो. " पठी ते स्त्री घेर यात्री दान पुन्य विगेरे
 धर्मकार्य करी सातमे दिवसे मृत्यु पामी, माटे
 सारुं खन जेवा तेवा माणस आगल कहेवुं नहीं.
 कोइ योग्य न मखे तो गायना कानमां कहेवुं, पण
 कहा विना फल न पमाय.

खराव खन जोवामां आवे तो फरीने मूइ जवुं अने ते
 कोइनी आगल पण कहेवुं नहीं; कारणके तेथी ते फल-
 वंत वतुं नथी. प्रथम जे माणस खराव खन जोइने पाठ-

લથી શુજ સ્વપ્ન જુએ તેને તે સ્વપ્ન (શુજ) ફલદાયક થાય છે, અને એમ પરાવર્તે જાણવું. સ્વપ્નમાં મનુષ્ય, સિંહ, ઘોનો, હાથી, વૃષજ અને સિંહણથી યુક્ત એવા રથમાં આરુઢ થયેલો જે માણસ જાય છે, તે રાજા થાય છે. સ્વપ્નમાં ઘોના, હાથી, વાહન, આસન, ઘર, નિવસન આદિકનો અપહાર જુએ તો રાજજય, શોક, વંધુઝનો વિરોધ અને અર્થહાનિ થાય છે. સ્વપ્નમાં જે પુરુષ સૂર્ય ચંદ્રનાં સંપૂર્ણ ધ્રિંવને ગલી જાય તે ગરીબ હોય તોપણ સુવર્ણ અને સમુદ્ર સહિત પૃથ્વીને નિશ્ચે મેલવે છે. પ્રહરણ, આચૂપણ, મણિ, મોતી, સોનું, રૂપું તથા ધાતુઝનું હરણ થતું સ્વપ્નમાં જુએ તો તે સ્વપ્ન ધન અને માનને નાશ કરનારું તથા પ્રાયઃ જયંકર મરણ કરનારું થાય છે. સફેદ હાથી પર વેઠો થકો નદીને કાંઠે જાતનું જોજન કરું તું એવું સ્વપ્ન જે માણસ જુએ તે જાતિહીન હોય તોપણ ધર્મરૂપી ધનને ગ્રહણ કરતો થકો આસી પૃથ્વીને જોગવે છે. પોતાની સ્ત્રીનું હરણ થાય છે એવું સ્વપ્ન કોઈ જુએ તો તેના ધનનો નાશ થાય છે, પોતાની સ્ત્રીને કોઈ પરાજવ કરે છે એવું સ્વપ્ન જુએ તો ક્લેશ ઉપજે છે અને ગોત્રની સ્ત્રીના હરણ તથા

રાજવનું સ્વપ્ન देखे तो पंधुवनो बंधन थाय ठे.
 स्वप्નમાં સફેદ સર્પથી જે માણસ પોતાની જમણી
 જુલામાં બંધાય, તેને પાંચ રાત્રિમાં સહસ્ર સોનામો-
 હોરો મળે છે. જે માણસની શય્યા તથા પગરખાંનું
 દહરણ સ્વપ્નમાં થાય છે તેની સ્ત્રી મૃત્યુ પામે છે
 તથા તેના શરીરે અત્યંત પીના થાય છે. જે જાણસ
 મનુષ્યનાં મસ્તક, પગ તથા હાથનું સ્વપ્નમાં જઠ્ઠણ
 કરે છે, તેને અનુક્રમે રાજ્ય, હજાર સોનામોહોરો
 તથા તેથી અર્ધી સોનામોહોરો મળે છે. જે માણસ
 ધારણાંની જોગલ, શય્યા, હિંચોલો, પાડુકા તથા
 ઘરનો ખંગ સ્વપ્નમાં ઝુણે છે, તેની સ્ત્રીનો નાશ થાય
 છે. જે માણસ સ્વપ્નમાં તલાવ, સમુદ્ર, જલથી જ-
 રેલી નદી તથા મિત્રનું મરણ ઝુણે છે, તેને નિમિત્ત
 વિના પણ અત્યંત ધન મળે છે. જે માણસ સ્વપ્નમાં
 ઠાણવાણું ગમુલ તથા ઔપધ સહિત તંપેણું પાણી
 પીએ છે, તે માણસ નિશ્ચે અતિસાર રોગથી મૃત્યુ
 પામે છે. જે માણસ સ્વપ્નમાં દેવની પ્રતિમાની યાત્રા,
 જ્ઞાન, જેટ તથા પૂજા આદિ કરે છે, તે માણસને
 સર્વ જગોણથી વૃદ્ધિ થાય છે. જે માણસ સ્વપ્નમાં
 પોતાના હૃદયરૂપી તલાવમાં ઉત્પન્ન થયેલાં, કમલોને

जुए ठे, ते माणस कुष्टी थंडने तुरत मृत्यु पामे ठे.
 जे माणस स्वप्नमां मनोहर घी मेलवे ठे,
 तेनो यश वृद्धि पामे ठे, वली ह्रीरान्ननी साथे तेनुं
 खावुं जुए ए प्रशस्त ठे. स्वप्नमां हसे तो थोका व-
 खतमां शोक थाय, नाचे तो बधबंधन थाय अने
 जणे तो कलह थाय एम माझा माणसे जाणवुं
 काळी गाय, घोडो, राजा, हाथी अने देव ए सिवा-
 यनी बीजी कोइ काळी चीज स्वप्नमां कोइ माणस
 जुए तो तेनुं मावुं फल मले ठे. कपास अने लव-
 णादि सिवायनी सफेद चीज कोइ माणस स्वप्नमां
 जुए तो तेनुं सारुं फल मले ठे. जे स्वप्नमां पोता प्रत्ये
 जोयेल होय तेनुं शुज अथवा अशुज फल ते मा-
 णसने थाय ठे अने जे स्वप्नमां बीजा प्रत्येनां होय
 तेमां तेने पोताने कांइ थतुं नथी. खराब स्वप्न
 जोवामां आचे तो देवगुरुने पूजवा शक्ति प्र-
 माणे तप

थयेला +

रक्त

स्वप्न

वे.

स्वप्न ठे तमा प्रथम यतालीदा स्वप्ननां नाम आ
प्रमाणे ठे. १ गंधर्व, २ राक्षस, ३ जूत, ४ पिशाच,
५ मन्वीस, ६ महिष, ७ अहि, ८ घानर, ९ फंटक-
पृक्ष, १० नदी, ११ खजूर, १२ म्मशान, १३ छंट,
१४ खर, १५ मार्जार, १६ श्वान, १७ जम्भ, १८ अस्थि,
१९ वमन, २० तम, २१ कुम्भी, २२ चर्म, २३ रक्त,
२४ कलह, २५ जूकंप, २६ प्रदयुक्त, २७ तारापतन,
२८ सूर्यचंद्र स्फोटन, २९ महावायु, ३० महातप, ३१
विस्फोटक, ३२ दुर्वाक्य, ३३ चुकस, ३४ दोस्त, ३५ सं-
गीत, ३६ अस्म, ३७ धीज, ३८ घामन, ३९ विवक्तदृष्टि,
४० जलशोष, ४१ निर्घातजंग अने ४२ जूमज्जन.

द्वे त्रीश उत्तम स्वप्ननां नाम आ प्रमाणे
ठे. १ अरिहंतनी प्रणिमा, २ हस्ती, ३ गणेश, ४
शृपज, ५ ग्रह, ६ सिंह, ७ पर्यन, ८ लक्ष्मीदेवी, ९
मत्स्य, १० फुलमाला, ११ कल्पवृक्ष, १२ चंद्र, १३
सूर्य, १४ नृपति, १५ ध्वजा, १६ पूर्ण कलश, १७
गाय, १८ पद्म सरोवर, १९ नज्जासन, २० समुद्र,
२१ मांस, २२ देवविमान, २३ रत्तराशि, २४ अस्ति-
शिखा, २५ देवांगना, २६ देवदर्शन, २७ मेघ, २८
सुवर्ण, २९ ब्रह्मा अने ३० कृष्ण.

વહ્ની ગ્રીશ સ્વમ્નની અંદર અતિશ્રેષ્ઠ એવાં ચૌદ
 અને તે તીર્થંકરની માતા દેહે છે. તે ચૌદ સ્વમ્નનાં
 આ પ્રમાણે છે. ૧ હાથી, ૨ વૃષજ, ૩ સિંહ, ૪
 ૫ ફુલમાલા, ૬ ચંડ, ૭ સૂર્ય, ૮ ધ્વજા એ કલશ,
 ૯ પદ્મ સરોવર, ૧૦ સમુદ્ર, ૧૧ દેવવિમાન, ૧૨
 રાશિ અને ૧૩ અમિશિલા. આ ચૌદ સ્વમ્નમાં
 વાસુદેવની માતા સાત સ્વમ્ન જુએ છે, વલદેવની
 ચાર સ્વમ્ન જુએ છે અને મંરુલિકની માતા
 સ્વમ્ન જુએ છે. ઇતિ.

